

Jaarverslag
en
Jaarrekening
2017
Gemeente Oldebroek

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Samenvatting	
JAARVERSLAG	8
PROGRAMMAVERANTWOORDING	8
Programma's	9
3.1 Bestuurlijke aangelegenheden	9
3.2 Ruimtelijk beleid, economie, milieu en handhaving	20
3.3 Beheer openbare ruimte, Verkeer en Vervoer, Recreatie en Toerisme, Grondbedrijf en Zwembad	29
3.4 Maatschappelijke ontwikkelingen	37
3.5 Dienstverlening	55
3.6 Algemene dekkingsmiddelen	60
3.7 Overhead	63
PARAGRAFEN	65
4. Paragrafen	65
4.1 Lokale heffingen	66
4.2 Weerstandsvermogen	73
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen	83
4.4 Financiering	90
4.5 Bedrijfsvoering	94
4.6 Verbonden partijen	96
4.7 Grondbeleid	110
4.8 Subsidies	114
JAARREKENING	116
5. Jaarrekening 2017	116
Kerngegevens	117
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	119
Balans per 31 december 2017	124
Toelichting op de balans per 31 december 2017	126
Overzicht baten en lasten over 2017	138
6. Wet Normering Topinkomens (WNT)	139
7. Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)	142

1. Inleiding

Ook in dit jaarverslag over 2017 wordt ingegaan op de belangrijkste thema's en ontwikkelingen per programma. Onderdeel van dit jaarverslag is de jaarrekening. Daarin leggen wij verantwoording af over de besteding van middelen en de hiervoor geleverde prestaties en geven wij u inzicht in de financiële positie van de gemeente. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn opgesteld overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De jaarrekening is gecontroleerd door accountantsbureau Baker Tilly Berk, overeenkomstig het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol. In dat protocol worden nadere aanwijzingen gegeven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. Ook is in de opdracht aan de accountant duidelijk aangegeven welke regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole zal zijn. In de verordening ex artikel 213 Gemeentewet is het bij de controle te hanteren normenkader in hoofdlijnen vastgelegd. Naar aanleiding van de controle is door Baker Tilly Berk een verslag van bevindingen opgesteld. Dit verslag wordt tegelijk met het jaarverslag aan de gemeenteraad aangeboden.

Oldebroek,

Burgemeester en wethouders van Oldebroek,

secretaris drs. M.G.M. van de Geijn

burgemeester mr. A. Hoogendoorn.

2. Samenvatting

Grootste successen en tegenvallers 2017

Successen

Oldebroek voor Mekaar en Dorpsgericht werken

In elk van de zes kernen is een dorpsgroep actief. In 2017 ontstonden bewonersgroepen in de wijk Wezep West De Akkers (vanuit het project Krachtstroom) en in de Julianawijk in Wezep, naast het al bestaande wijkcomité in Wezep Noord en de buurtgroep Taartpunt (Wezep). We voerden de aanpak voor versterking van dorpsgericht werken in, waaronder de ambtelijke regieteam per dorp, onder leiding van de dorpscontactambtenaren. Per dorp werden de punten van de dorpsagenda gezamenlijk bijgehouden en overlegd met de dorpsgroepen. We ondersteunden diverse acties van dorpsagenda's of voerden deze uit.

Bedrijvenparken/Economie

We wilden 4.700 m² bedrijventerreinen 'uitgeven'. We verkochten 8.351 m² en gaven 5.582 m² uit in erfpacht (totaal 13.933 m²). Ook op bedrijvenpark H2O komt de uitgifte op gang. Het Vernieuwd Perspectief voor het Bedrijvenpark H2O krijgt steeds meer gestalte. De H2O gemeenten en de H2O BV werken samen aan de bestemmingsplannen voor het bedrijvenpark en de nieuwe aansluiting A28. Er heeft er in 2017 nadere bestuurlijke afstemming plaatsgevonden voor het aanbod van bedrijfsterreinen binnen de regio Zwolle, zodanig dat deze in goede balans is met de vraag. Het overleg heeft ertoe geleid dat deze zienswijzen geen beletsel vormen voor de vaststelling van deze bestemmingsplannen. Met inwoners van Hattemerbroek wordt gewerkt aan een leefbaarheidsconvenant.

Structuurvisie Permanente bewoning

De structuurvisie Permanente bewoning is vastgesteld. Deze geeft de randvoorwaarden voor permanente bewoning op park Mulligen en bij solitair gelegen recreatiewoningen.

Aanleg rotonde Veluwelaan

Na jaren van onduidelijkheid legden we in het najaar van 2017 een rotonde aan op het kruispunt van de Zuiderzeestraatweg met de Veluwelaan en de Gerbrandystraat in Wezep. Dit lukte mede dankzij een behoorlijke bijdrage van Provincie Gelderland. De rotonde is een goede stap in het veilig laten oversteken van alle verkeersdeelnemers op dit kruispunt en ook voor een goede verkeersgeleiding- en doorstroming in heel Wezep.

Seniorenprojecten Wezep (Veldheem en Wezeper Veste)

Voor de kern Wezep is in 2017 gewerkt aan de voorbereiding van een seniorenappartement naast Veldheem, gelegen aan de Nieuwlandsweg in Wezep. In totaal gaat het om 14 appartementen. De verwachting is dat de bouw in 2018 kan worden gestart. Daarnaast is er op de locatie Stationsweg 95 (Wezeper Veste) een initiatief ontwikkeld voor de realisering van tien seniorenwoningen. Hiermee wordt in een belangrijke behoefte onder senioren voorzien.

Adequate en integrale onderwijshuisvesting

De scholen en gemeente zijn bezig met een herstructurering van het scholenbestand, waardoor een aantal schoolgebouwen kan worden afgestoten. Ze combineren dit met een onderwijsinhoudelijke vernieuwing. De kinder- en peuteropvang krijgen huisvesting in de scholen. Zo ontstaan er Integrale Kindcentra (IKC's) en daarmee een doorlopende leerlijn van 0 tot en met 12 jaar. De normvergoeding van de VNG voor de nieuwbouw bleek in de praktijk onvoldoende om te bouwen volgens het Bouwbesluit en het kwaliteitsniveau Frisse Scholen B (hierin zitten ook duurzaamheidsmaatregelen). De gemeente heeft in het voorjaar van 2017 dan ook besloten om de kosten van het investeringsprogramma voor nieuwbouwprojecten te verhogen met 40%. Omdat de schoolbesturen in hun exploitatie profijt hebben van

de duurzaamheidsmaatregelen, hebben zij toegezegd een kwart van de verhoging van 40% voor hun rekening te nemen.

Project “Statushouders doen mee”

Hieraan hebben 81 statushouders deelgenomen in 2017 en is succesvol geweest. 10 Syrische statushouders zijn uitgestroomd en veel Syrische en Eritrese statushouders hebben een stap gezet op de participatieladder door deelname aan taalstages en vrijwilligerswerk.

Er zijn 25 initiatieven in de wijk De Akkers in ontwikkeling door inzet van het Krachtstroomteam

Eén daarvan is een bewonersbedrijf dat in oprichting is. Er is een toename van maatschappelijke initiatieven: Huiskamer, Klinker, @home.

Waardering over dienstverlening (Onderzoek WaarStaatJeGemeente)

Eind 2017 werd het onderzoek WaarStaatJeGemeente uitgevoerd. De algemene waardering van inwoners over de dienstverlening steeg van een 6,6 naar een 6,8 (uit 10). Op 11 van de 13 vragen over dienstverlening scoren we beter dan vergelijkbare gemeenten. Men is vooral positief over de deskundigheid van medewerkers, de wens tot een oplossing te komen én het tonen van verantwoordelijkheid voor een goede afhandeling van aanvragen.

Tegenvallers

Aanbesteding renovatie gemeentehuis

In oktober 2017 besteedden we de renovatie, herinrichting en verduurzaming van ons gemeentehuis aan. De aanbesteding viel tegen door de aantrekkende markt met daarbij sterk gestegen loon- en materiaalprijzen, bijkomende uitvoeringskosten en sanering van asbest. Dit alles veroorzaakt een overschrijding van het budget.

Afval

Het is niet gelukt om een wijziging van het afvalbeleid vast te stellen (het doorvoeren van maatregelen voor vermindering huishoudelijk restafval).

Het is niet gelukt om de totale uitgaven voor het sociaal domein voor 2017 binnen het rijksbudget te kunnen uitvoeren.

Dit wordt vooral veroorzaakt door de hoge uitgaven voor jeugd.

De instroom in de Participatiewet blijft binnen onze gemeente relatief groot.

Hierdoor hebben we een tekort op het budget om de uitkeringen te betalen. We krijgen dit deels gecompenseerd door de vangnetuitkering die we vanuit het rijk ontvangen (indien toegekend).

Financieel resultaat 2017

Het rekeningresultaat sluit met een voordelig saldo van € 2.041.619. Voorstel is om dit ten gunste van de algemene reserve te laten komen. Tezamen met deze jaarrekening wordt de raad middels een budgetoverhevelingsvoorstel gevraagd om hiervan €235.500 weer beschikbaar te stellen ('over te hevelen') in 2018.

Voordelig saldo jaarrekening 2017 € 2.042.000 (afgerond)

Op basis van de begroting na wijzigingen werd een saldo na bestemming van € 279.000 positief verwacht. Het werkelijke resultaat is € 1.763.000 meer positief.

Dit wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door:

- Een voordeel op de bijstand van € 660.000. Deze wordt met name veroorzaakt door de toegekende vangnetuitkering in verband met het tekort in 2016. Deze toekenning was uiteraard niet zeker en daarom ook niet geraamd.
- Een voordeel op het budget voor Vreemdelingen (statushouders) van € 210.000. We hebben extra middelen gekregen van het Rijk die niet allemaal zijn uitgegeven. Zie ook het budgetoverhevelingsvoorstel.
- Een voordeel op de bouwvergunningen van € 200.000 in verband met de aantrekkende economie.
- Een voordeel op de pensioenvoorziening van de (voormalige) collegeleden van € 165.000. In verband met een hogere (wettelijke) rekenrente is de contante waarde van de verplichtingen een stuk lager geworden. Hierdoor kan een deel van de reeds gevormde voorziening vrijvallen.
- Een vrijval van de verliesvoorziening voor het Bedrijvenpark H2O met € 430.000 omdat de geactualiseerde grondexploitatieberekening minder negatief is dan eerder berekend.
- Hogere onttrekkingen aan de reserves dan geraamd.
- Hier staan tegenvallers tegenover zoals de frictiekosten als gevolg van de opheffing van de RNV en hogere inhuurlasten binnen de gemeentelijke organisatie.

Voor een uitgebreider verschillenanalyse tussen de begroting en de realisatie zie verderop onderaan de programmaverantwoording.

JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Een programma is een samenhangend geheel van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, of op doelen waaraan indicatoren gekoppeld kunnen worden.

In dit gedeelte krijgen de verschillende programma's de aandacht. De programma's zijn:

- 3.1 Bestuurlijke aangelegenheden
- 3.2 Ruimtelijk beleid, economie, milieu en handhaving
- 3.3 Beheer openbare ruimte, Verkeer en Vervoer, Recreatie en Toerisme en Grondbedrijf
- 3.4 Maatschappelijke ontwikkelingen
- 3.5 Dienstverlening
- 3.6 Algemene dekkingsmiddelen
- 3.7 Overhead

LEESWIJZER

Bij elk programma is een korte omschrijving waarin wordt aangegeven wat het programma omvat. Per programma wordt inzicht geboden in de doelstellingen, zoals geformuleerd bij de begrotings-opstelling, en de activiteiten in relatie met de besteding van de middelen zoals deze door de raad beschikbaar zijn gesteld. Elk programmaverslag geeft (in tabelvorm) antwoord op de vragen:

Wat wilden we bereiken (maatschappelijke effecten)?

Wat hebben we bereikt?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wat heeft het ons gekost / opgebracht?

In de tabellen worden kleuren gebruikt. Afhankelijk van de beoordeling of de in de begroting gestelde doelen gerealiseerd zijn, hebben deze een groene (wel gerealiseerd), oranje (niet volledig gerealiseerd, maar er zijn wel positieve zaken te melden) of rode (niet gerealiseerd) kleur gekregen. De gekozen kleur wordt toegelicht in de kolom erachter. Rood en oranje worden altijd toegelicht, groen alleen indien relevant. Indien er geen beoordeling mogelijk is – omdat er bijvoorbeeld geen actuele meetwaarde beschikbaar is – dan is het doel blanco gelaten.

Programma's

3.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Portefeuillehouder: A. Hoogendoorn en L. Groot

Beschrijving programma

Het programma Bestuurlijke aangelegenheden gaat over de bestuurskracht van de gemeente en is gericht op een sterke en leefbare samenleving en goede relaties met partners en inwoners. Het programma omvat het bestuur van de gemeente, de intergemeentelijke samenwerking, de relatie tussen gemeente en samenleving en de onderwerpen communicatie, juridische zaken, veiligheid en handhaving.

Successen en tegenvallers

Dit waren de grootste successen en tegenvallers in 2017.

Successen

1. Gemeenteraad

- De raadswerkgroep 'rol raad en Oldebroek voor Mekaar' stelde de notitie Verbindende democratie op in afstemming met de koersgroep OvM. De notitie gaat over verbinding van de raad met de samenleving en inwonersinitiatieven. Dit betekent meer in contact zijn en gesprekken aan 'de voorkant' van initiatieven en nieuw beleid. De notitie is aangeboden aan de raad, mede als input voor het nieuwe bestuursakkoord in 2018.

2. Oldebroek voor Mekaar en Dorpsgericht werken

- In elk van de zes kernen is een dorpsgroep actief. In 2017 ontstonden bewonersgroepen in de wijk Wezep West De Akkers (vanuit het project Krachtstroom) en in de Julianawijk in Wezep, naast het al bestaande wijkcomité in Wezep Noord en de buurtgroep Taartpunt (Wezep). We voerden de aanpak voor versterking van dorpsgericht werken in, waaronder de ambtelijke regieteam per dorp, onder leiding van de dorpscontactambtenaren. Per dorp werden de punten van de dorpsagenda gezamenlijk bijgehouden en overlegd met de dorpsgroepen. We ondersteunden diverse acties van dorpsagenda's of voerden deze uit. Voorbeelden zijn:

- o aanpassing van de kruising Middeldijk-Duurzaamheidsweg Hattemerbroek
- o veilige schoolroute en verkeers-smiley in 't Loo
- o opknappen van de oude begraafplaats en het plaatsen van gedenkpalen bij vliegtuig-crashplaatsen in Wezep
- o de inrichting van het speelterrein Taartpunt Wezep
- o de BMX-crossbaan plus basketbalveld in Hattemerbroek.

Vanuit de regeling OvM verleenden we subsidie aan:

- o de bouw van een bijenstal bij 't Loo,
 - o het houden van een conferentie over jeugd (in de week van de eenzaamheid)
 - o de aanschaf van portofoons voor verkeersregelaars bij lokale evenementen
 - o subsidie voor inloophuis De Huiskamer in Wezep.
- Begin 2017 boden organisaties uit Oosterwolde het plan Hart van Oosterwolde aan met de vraag om een ruimtelijk en financieel principebesluit. Dit omvangrijke inwonersinitiatief omvat een centrumplein voor het dorp met een multifunctionele accommodatie (dorpshuis en sporthal) en twee woningbouwlocaties. Het plan vroeg een integrale behandeling op maatschappelijke, ruimtelijke, juridische en financiële aspecten. Ook was veel overleg met de initiatiefgroep en communicatie in het dorp nodig. Wij presenteerden uiteindelijk een voorstel aan de

gemeenteraad. Deze gemeenteraad nam in november een positief principebesluit over het plan. Het plan is een duidelijk voorbeeld van zelfsturing in een dorp.

- Wij stelden de leidraad 'Omgaan met Initiatieven' op en boden deze aan de gemeenteraad aan. Deze leidraad gaat over de samenwerking van de gemeente met inwonersinitiatieven, maar ook over het betrekken van inwoners bij gemeente-initiatieven.
- We boden de gemeenteraad de herziening en deregulering van de Algemene Plaatselijke Verordening aan. In de voorbereiding voerden we hierover een gesprek met inwoners. Een aantal artikelen pasten we aan of schraptten we, mede naar aanleiding van de gesprekken met inwoners.

3. Intergemeentelijke en regionale samenwerking

- We kregen meer zicht op onze positie in de regio. Uit het rapport De Kracht van Oost Nederland (in opdracht van de provincies Gelderland en Overijssel) blijkt dat inwoners van de gemeente Oldebroek zich in het algemeen vooral op Zwolle richten voor school en werk. We stelden daarom vast dat we, meer dan voorheen, ons op de Regio Zwolle willen richten. We werken actief mee aan projecten en gaan deelnemen aan de voor ons meest relevante clusters. De Noord Veluwe blijft voor ons belangrijk. Onze positie op de grens van twee regio's benutten we zo goed mogelijk, waarbij we aan beide regio's waarde toevoegen.
- We vernieuwden de samenwerking op de Noord Veluwe: de gemeenschappelijke regeling Regio Noord Veluwe (RNV) is overgegaan naar de netwerkorganisatie Samenwerking Noord Veluwe (SNV). Binnen de SNV worden de strategische, beleidsmatige en uitvoerende taken vanaf 1 januari 2018 vormgegeven in gastheergemeenten. De gemeente Oldebroek is gastheer voor de taken afval, duurzaamheid & groene economie, openbare werken & riolering en de beleidstaak jeugd.
- De samenwerking in NEO verband kreeg in 2017 steeds meer vorm. Afhankelijk van het onderwerp gaat dit om:
 - o een eenduidige aanpak (bij belastingen, inkoop, P&O, veiligheid, invoering omgevingswet, jobcoaches),
 - o gezamenlijke trainingen (bij sociaal domein, communicatie burgerzaken, introductie nieuwe raadsleden)
 - o gezamenlijk personeel (contractmanager Wmo, coördinator buurtbemiddeling)
 - o uitwisseling en vervanging van personeel (juridische zaken, belastingen, griffie, burgerzaken, BOA's).

4. Integrale veiligheid

- In 2017 stond ondermijning hoog op onze agenda. De aanpak van ondermijning richt zich op het tegengaan van de vermenging van bovenwereld en onderwereld. Bij alle aanvragen voor een reguliere Drank- en horecaverunning voerden we een Bibob-toets uit. In juni werd het beleid rond hennepkwekerijen strenger. In november was er een bewustwordingsbijeenkomst over ondermijning voor de colleges van Elburg, Epe, Hattem, Heerde, Nunspeet en Oldebroek. In 2018 krijgt de aanpak van ondermijning een vervolg.
- Het aantal WhatsApp groepen van inwoners voor sociale veiligheid in hun buurt nam toe. Er zijn nu meer dan 20 WhatsApp groepen. Wij faciliteerden dit door het plaatsen van een aantal waarschuwingsborden.

5. Handhaving

- In 2017 werd de structuurvisie permanente bewoning recreatiewoningen vastgesteld. Daardoor konden we starten met het oplossen van de langdurige handhavingsproblematiek op park Mulligen.

Tegenvallers

Integrale handhaving

- Ook in 2017 was veel ambtelijke en bestuurlijke inzet nodig in twee complexe handhavingsdossiers. Deze kenmerken zich door veelvuldig indienen van handhavingsverzoeken, klachten, Wob-verzoeken en andere correspondentie. Door de werklast die deze twee dossiers gaven, huurden we extern personeel in. Daarnaast was hiervoor ook veel eigen, reguliere ambtelijke inzet nodig. Helaas lukte het, ondanks de extra inzet, in 2017 niet om de dossiers op te lossen. Dit betekent dat hier ook in 2018 extra inzet voor nodig is.
- In 2017 werden we geconfronteerd met dump van drugsafval in de gemeente, na jarenlang hiervan verschoond te zijn gebleven. Op 2 november 2017 constateerden we dat op de Hanesteenseweg 24 vaten met vloeistof waren gedumpt. In samenspraak met de politie en de brandweer zetten we het perceel af in afwachting van de uitkomst van onderzoek. Uit het onderzoek bleek dat het ging om circa 800 liter zoutzuur, waarschijnlijk afkomstig van een ecstasy-lab. Het afval werd door een gespecialiseerd bedrijf afgevoerd. Omdat het afval op gemeentegrond lag, waren de kosten van afvoer voor rekening van de gemeente.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Een sterke en leefbare samenleving

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Een sterke en leefbare samenleving, met betrokkenheid tussen inwoners onderling en een actieve inzet voor elkaar en voor de samenleving.	Buurtbewoners staan voor elkaar klaar: het percentage respondenten dat het daarmee eens is, is minimaal 69%.	Waarstaatjegemeente (WSJG) 2017: Eens 67% Andere gemeenten: 63%). Doelstelling is niet gehaald, maar we presteren beter dan het landelijk gemiddelde.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
<i>Oldebroek voor mekaar / dorpsgericht werken</i>			
In elk dorp en wijk stimuleren van één of meer dorps- / wijkgroepen.		Het aantal dorpsgroepen is in 2017: 6.	Het aantal dorpsgroepen is 6 en er zijn 4 wijkgroepen in Wezep.
Dorpen en wijken stellen hun eigen dorpsagenda op.	Ook met de wijkgroepen is gewerkt aan een eigen agenda.	Het aantal dorpsgroepen met een dorps-/wijkagenda is in 2017: 6.	De 6 dorpsgroepen hebben een eigen agenda.
Het verder ontwikkelen van het initiatievenplatform Oldebroek voor Mekaar Online (bijv. met een module vraag/aanbod van onderlinge hulp) en het stimuleren van het gebruik.	We hebben de vrijwilligers vacaturebank gestart op OvM Online en er zijn pagina's voor de dorpsgroepen gemaakt.	Het aantal organisaties / groepen dat gebruik maakt van OvM Online (streefcijfer 10 in 2017).	Het aantal deelnemende organisaties is 13.
Proactieve inzet van dorpscontactambtenaren per dorp en afstemming van projecten en werkzaamheden via een intern team.		Voor elk dorp is er een contact ambtenaar met een team van collega's.	Dit is in 2017 voor elk dorp ingevoerd.

Zeggenschap verschuiven naar inwoners

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
De zeggenschap over sommige taken en aandachtsvelden die tot nu toe bij de gemeente lagen, verschuiven we naar inwoners en burger organisaties.	Waardering voor het betrekken van inwoners bij plannen is minimaal 48% (bron: WSJG, 2015: 48%)	WSJG 2017: Mee eens 45% (andere gemeenten 40%) (niet eens/oneens 35%) niet mee eens 20%)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
<i>Oldebroek voor mekaar / dorpsgericht werken</i>			
Beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt overgedragen aan inwoners groepen, die dat willen.	In 2017 16 nieuwe zelfbeheer locaties openbaar groen.	Aantal dorpen en wijken met een burgerbegroting of ander zelfbeheer. (Geen streefcijfer genoemd).	Twee dorpen structureel met burger begroting groen en wegen. In totaal 58 locaties met zelfbeheer groen door bewoners.
De verantwoordelijkheid voor taken (buiten de openbare ruimte) wordt overgelaten aan / gegeven aan inwoners. We stimuleren CPO-initiatieven en maatschappelijk aanbesteden.	CPO Oosterwolde gerealiseerd. Locatie Johan Friso Wezep gestart. Besluit genomen over plan De Veste in Wezep. Hattemerbroek De Driehoek vergunning verleend.	Het aantal CPO-initiatieven en andere vormen van maatschappelijk aanbesteden / initiatieven. (Geen streefcijfer genoemd).	Aantal (lopende) woningbouw projecten door potentiële bewoners: 4.
We bieden inwoners ruimte door de overheidsregels te beperken.	APV, regeling kleine kansspelen, begraafplaatsen verordening en Wmo-verordening zijn vereenvoudigd.	Aantal vereenvoudigde regelgevingen per jaar. (Geen streefcijfer genoemd).	Aantal = 4 Kapverordening met bomenlijsten afronding in 2018.
We veranderen de gerichtheid en de rollen van de gemeentelijke organisatie: van bijv. eigenaar, beleids-ontwikkelaar, oplosser en beheerder naar overleg- en samenwerkingspartner, meedenker, stimulator, ondersteuner.		Het percentage deelnemers dat positief is over de ruimte voor het realiseren van ideeën en initiatieven is 50%. (bron: WSJG, 2015: 42%)	WSJG 2017: 45% (andere gemeenten 38%) Percentage is wel gestegen maar streefcijfer niet gehaald.
Wij bieden scholing en training voor medewerkers (zoals cursus omgevings-gericht werken)	Gecombineerde cursus bestuurlijke- en omgevings-sensitiviteit en kwaliteit van voorstellen is opgezet; wordt uitgevoerd in 2018.		

Bestuurskracht vergroten door samenwerking

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
We willen de bestuurskracht en de effectiviteit van de gemeente verhogen o.a. door te komen tot keuzes in de gemeentelijke samenwerkingsverbanden.	Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd; het percentage 'veel' vertrouwen is minimaal 34% (bron: WSJG, 2015: 34%).	WSJG 2017: 37% (niet veel/niet weinig 45% weinig 18%)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Intergemeentelijke en regionale samenwerking			
Met Nunspeet en Elburg werken we in NEO verband toe naar een intensievere netwerksamenwerking; op onderdelen van de bedrijfsvoering en de beleidsonderwerpen wordt onderzocht of en hoe we kunnen samenwerken.	Nog niet afgerond	Onderzoeken naar samenwerking op het gebied van ICT, P&O en beleidsonderwerpen zijn afgerond in 2017.	In 2017 zijn de onderzoeken uitgevoerd om uit te zoeken wat de optimale vorm van samenwerking is. In 2018 gaan we hier mee verder. Bij P&O zijn al beleidsonderwerpen op elkaar afgestemd en gaan we in 2018 verder met uniformeren van beleid en processen. ICT en Inkoop zijn onderzocht in 2017. Dit heeft in 2017 nog niet tot concrete acties geleid. Daarnaast hebben we nog 30 samenwerkingstafels lopen. Bij deze tafels wordt op verschillende manieren samengewerkt, van uniformeren beleid tot kennisdeling. In 2017 zijn ook enkele vacatures uitgezet die we in NEO verband gaan opvullen.
Met de gemeenten Hattem en Heerde wordt de bestaande samenwerking in H2O verband gecontinueerd (met onder andere een gemeenschappelijke regeling i-Dienst).	Er is in 2017 ook een benchmark gedaan naar de onderlinge kostenverdeling. Deze heeft gevolgen voor de toekomst.	Vaststellen van een gemeenschappelijk regeling voor de i-Dienst in 2017.	
We overleggen met de RNV-gemeenten over de verschillende toekomstscenario's en keuzes daarin. Daarbij geven we maximaal invulling aan de motie van de raad (10 maart 2016).		De nieuwe samenwerkingsorganisatie Samenwerking Noord Veluwe is gerealiseerd.	

Iedereen voelt zich veilig

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Inwoners, ondernemers en bezoekers werken, wonen en recreëren met een veilig gevoel in de gemeente.	Aandeel van inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt is maximaal 11% (bron: WSJG 2015: 11%).	WSJG 2017: 12% (gemiddelde van andere gemeenten: 12%) (meestal of altijd veilig 88% Soms wel / soms niet 10% meestal niet 2%)
	Gemeente betreft de buurt voldoende bij leefbaarheid en veiligheid. Het percentage van de inwoners die het hiermee eens is bedraagt minimaal 30% (bron: WSJG, 2015: 30 %).	WSJG 2017: 35% (niet eens/oneens 41% niet eens 24%)c

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Integrale veiligheid			
We willen een daling realiseren van het aantal overlast incidenten ten opzichte van 2014.		Het aantal meldingen van overlast-incidenten (jongeren) per jaar is maximaal 48 (bron: politiecijfers, 2014: 48 meldingen).	Het aantal meldingen van overlastincidenten door jongeren is toegenomen naar 119. Gemiddeld was er tussen 2013 en 2016 sprake van 83 overlast-meldingen per jaar. Het jaar 2014 was met 48 meldingen een uitzondering.
		Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 jongeren is maximaal 58 (bron: WSJG 2014: 58) (voor Oldebroek komt dat neer op 11 verwijzingen)	WSJG 2016 (meest actueel): 85 per 10.000 inwoners 12-17 jaar. In 2017: 21 verwijzingen. Toch is het gestegen aantal verwijzingen ook positief; in plaats van een boete krijgen de jongeren een leertraject.
		Het aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners is 0 (bron: WSJG, 2014: 0).	Geen actuele meetwaarde
		Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte per 1.000 inwoners is maximaal 3 (bron: WSJG, 2014: 3,5).	WSJG 2016: 2,6 per 1.000 inwoners
		Het aandeel inwoners dat te maken heeft met veel overlast is maximaal 6% (bron: WSJG, 2015: 6%).	WSJG 2017: 6% (Andere gemeenten: 7%) (niet veel/niet weinig 15% weinig tot geen 79%)
We willen drugsgebruik, drugshandel en de hieraan gerelateerde overlast terugdringen.		Er is een drugspreventieplan in 2017. Er is een integrale aanpak voor de hele drugsketen. Straathoekwerk, politie, justitie en gemeente werken maximaal samen.	Er is integrale afstemming in het overlastnetwerk. Verder is gestart met een onderzoek naar gebruik en handel van en in drugs, als basis voor een plan van aanpak. In 2018 krijgt dit verder vorm.
We vernieuwen het beleid rond de jaarwisseling met		Het aantal overlastmeldingen bij politie en gemeente naar aanleiding	De jaarwisseling 2017-2018 is rustig verlopen. Het aantal overlast-meldingen is gedaald tot slechts enkele gevallen.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
als doel het verder terugdringen van de overlast.		van de jaarwisseling neemt af met 10% per jaar. De schade rond de jaarwisseling neemt af met 10% per jaar.	De materiële schade rond de jaarwisseling is afgenomen van ca. €6.800 naar ca. € 4.100, een daling van bijna 40%.
Aanpak van 'High impact crimes' zoals diefstallen en geweld. Het streven is de dalende trend in het aantal inbraken die vanaf 2013 is ingezet, de komende vier jaar voort te zetten.		Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners is maximaal 0,4 (bron: WSJG, 2014: 0,4). Voor Oldebroek komt dit neer op 9,2 diefstallen.	Het aantal in 2017: 12 (dit is winkels en bedrijven)
		Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners is maximaal 3 (bron: WSJG, 2014: 3,1). Voor Oldebroek komt dit neer op 69 diefstallen.	Het aantal in 2017: 28
		Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners is maximaal 2,5 (bron: WSJG, 2014: 2,6) (dit is voor Oldebroek circa 58).	Het aantal in 2017: 40
		Het percentage deelnemers aan Burgernet is eind 2017 minimaal 15% (mei 2016: 14,1%).	Percentage in 2017: 14,4% Lager dan de doelstelling, maar wel sprake van een stijging.
		Eind 2017 zijn er minimaal tien buurten die gebruik maken van Whatsapp groepen.	Het aantal eind 2017: ongeveer twintig.
We voeren de beleidsregels Opiumwet uit en zetten samen met de veiligheidspartners de gezamenlijke aanpak voort.		Hennepwekerijen worden tijdig gezamenlijk aangepakt.	In 2017 heeft de burgemeester één bedrijfspand voor een half jaar gesloten.

Een leefbare, veilige en schone leefomgeving

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Een leefbare, veilige en schone leefomgeving met zo min mogelijk illegaliteit, met gebruikmaking van eigen verantwoordelijkheid van inwoners.	Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd; het percentage 'veel' vertrouwen is minimaal 34% (bron: WSJG, 2015: 34%).	WSJG 2017: 37% (niet veel/niet weinig 45% weinig: 18%)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
<i>Integrale handhaving</i>			
Toepassing van buitenwettelijke geschillenbeslechtin gsmethoden, zoals overleg en mediation.	Toepassing van deze methoden maakt structureel onderdeel uit van elke handhavings-procedure.	Daling van het aantal dwangmaatregelen met 20% ten opzichte van 2016. Aantal opgeloste situaties na overleg en mediation.	Het aantal dwangmaatregelen is met 43% gedaald ten opzichte van 2016 (van 14 naar 8). Dit komt echter niet alleen door toepassing van mediation.

Geen alcoholverstrekking aan minderjarigen

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Geen alcoholverstrekking aan minderjarigen		

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
<i>Integrale handhaving</i>			
Intensieve controles op ongeoorloofde verstrekking van alcohol aan en gebruik door minderjarigen (controle leeftijdsgrenzen) en controle op jeugd-ontmoetingsplekken (keet).		Aantal controles Aantal processen verbaal	Er hebben 12 controles plaatsgevonden waarbij gecontroleerd is op leeftijdsgrenzen (verstrekking aan en gebruik door minderjarigen). Er hoefde in 2017 geen procesverbaal opgemaakt te worden voor overtreding van de leeftijdsgrenzen.
Uitvoeren mystery guest onderzoek.	Het mystery guest onderzoek is niet uitgevoerd in 2017, dit wordt het 2 ^e kwartaal van 2018. Reden is dat de horecaondernemers en vrijwilligers van sportverenigingen eerst nogmaals een IVA training aangeboden is zodat zij optimaal geschoold zijn.	Percentage horecabedrijven dat niet voldoet daalt van 83% in 2014 en 54% in 2015 naar 25% in 2017.	Geen meetwaarde. Moet blijken uit het onderzoek dat (nog) niet heeft plaatsgevonden.

Verplichte indicatoren

Indicator	eenheid	periode	Oldebroek	Nederland	Actuele waarde	Resultaat + toelichting
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inw	2016	0,9	2,3		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inw	2016	2,2	5,3		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inw	2016	1,9	3,3		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inw	2016	2,6	5,6		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inw 12-17 jaar	2016	85	137		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar
Harde kern jongeren	per 10.000 inwoners	2014	0	1,3		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar
Jongeren met delict voor rechter	% jongeren 12-21 jaar	2015	0,99	1,45		Er zijn geen actuele gegevens beschikbaar

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht					
Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten	19.381.032	3.962.043	4.201.750	4.459.605	-257.856
Totaal baten	16.175.779	1.017.117	1.203.585	2.298.891	1.095.306
Saldo programma voor bestemming	-3.205.253	-2.944.926	-2.998.164	-2.160.714	837.451
Toevoeging/onttrekking reserves) ¹	-283.722	19.656	40.442	-974.449	-1.014.891
Saldo programma na bestemming	-3.488.975	-2.925.270	-2.957.722	-3.135.163	-177.441

¹⁾'-'=toevoeging (last exploitatie); '+'=onttrekking (baat exploitatie)

Toelichting op de financiële verschillen tussen begroting en jaarrekening (> €25.000 op productniveau)

Alle verschillen zijn incidenteel van aard, dus worden in 2018 in principe niet weer verwacht.

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
LASTEN		
Kostenplaats Organisatie	€ 493.000 (N)	Dit betreft voor ruim 250K het saldo van de teamkostenplaatsen. Er is met name op de inhuur sprake van een overschrijding. Zie ook de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er ICT-uitgaven gedaan waar een hogere onttrekking aan de reserve Informatisering tegenover staan. Per saldo had dit laatste geen effect op het exploitatiesaldo.
Burgemeester en wethouders	€ 54.000 (V)	Vanwege een hogere (wettelijke) rekenrente is de contante waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen een stuk lager dan eerder berekend. Er hoefde geen bedrag te worden gestort in de pensioenvoorziening van (voormalige) collegeleden, er was zelfs sprake van een vrijval.
Bestuurlijke samenwerking	€ 324.000 (N)	Dit hangt samen met ons aandeel in de frictiekosten als gevolg van de ontbinding van de Regio Noord Veluwe (RNV).
Beheerplan I-Projecten	€ 276.000 (V)	Dit voordeel hangt samen met niet uitgegeven projectgelden voor zaakgericht werken. Zie ook het budgetoverhevelingsvoorstel om deze middelen in 2018 weer beschikbaar te stellen.
BATEN		
Kostenplaats organisatie	€ 1.514.000 (v)	Dit betreft de vrijval van de voorziening Informatisering en Automatisering, die op advies van de accountant is omgezet in een bestemmingsreserve. Per saldo geen effect op het exploitatiesaldo, omdat hetzelfde bedrag in de reserve wordt gestort.
Burgemeester en wethouders	€ 151.000 (v)	Vanwege een hogere (wettelijke) rekenrente is de contante waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen een stuk lager dan eerder berekend. Er hoefde geen bedrag te worden gestort in de pensioenvoorziening voor (voormalige) collegeleden, er was zelfs sprake van een vrijval.
Beheerplan I-Projecten	€ 276.000 (N)	Dit nadeel hangt samen met de hierboven genoemde niet uitgegeven projectgelden voor zaakgericht werken. Hierdoor heeft de geraamde corresponderende onttrekking aan de voorziening Automatisering & Informatisering ook niet plaatsgevonden. Per saldo dus geen effect op de exploitatie.
SALDO		
Overige verschillen (< €25.000)	€ 64.000 (N)	
Saldo programma	€ 1.069.000 (V)	

Toelichting op mutaties reserves

Er wordt per saldo € 1,0 miljoen minder onttrokken dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door

Verschillenanalyse reserves:	
Reserve	Baten/Lasten
Reserve Personele kosten. De overschrijding van het personeelsbeheerplan is onttrokken aan de Reserve Personele kosten. Deze onttrekking was niet begroot. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt dit tekort verder toegelicht.	€ 198.000 V
Reserve Informatisering. De voorziening Informatisering is omgezet naar een reserve. Hierdoor is er € 1,5 miljoen euro vrijgevallen en in de nieuwe reserve gestort. Daarnaast zijn de begrote voorziening mutaties (een storting van € 210.000 en een onttrekking van circa € 530.000) nu gedaan met de reserve. Deze waren door de omzetting niet begroot.	€ 1.177.000 N
Overige reserve mutaties	€ 36.000 N
Totaal reserve mutaties	€ 1.015.000 N

3.2 Ruimtelijk beleid, economie, milieu en handhaving

Portefeuillehouder: H. Westerbroek

Beschrijving programma

In dit programma gaat het om het beleid en de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen en handhaving. Onderdelen van het beleid zijn: handhaving, economie en werkgelegenheid, planologie, stedenbouw, bouwen, volkshuisvesting, monumenten en milieu.

Successen en tegenvallers

Dit waren de grootste successen en tegenvallers in 2017.

Successen

Routekaart Klimaatneutraal Oldebroek

In maart stelden we de Routekaart Klimaatneutraal Oldebroek inclusief uitvoeringsprogramma vast. Concreet leverde dat op:

Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen

In 2017 kregen drie van de grootste gemeentelijke gebouwen zonnepanelen: sporthallen De Kamphal en Erica Terpstrahal en de gemeentewerf in Wezep. Van de 18 gemeentelijke gebouwen zijn er 8 geschikt voor zonnepanelen. Daarvan zijn er nu 7 voorzien van zonnepanelen. Aansluitend aan de renovatie/verduurzaming van het gemeentehuis (2018-2019) krijgt ook dit gebouw zonnepanelen.

Duurzaam verwarmen zwembad De Veldkamp

In 2017 rondde we het onderzoek af voor het duurzaam verwarmen van zwembad De Veldkamp met restwarmte van CêlaVita. Als gemeente staan we voor dit project garant voor € 175.000,- (raadsbesluit 1 juni 2017). Zwembad De Veldkamp gaat in 2018 de restwarmte van CêlaVita benutten.

Energie coöperatie Oldebroek

Op 25 oktober 2017 is de Energie coöperatie Oldebroek opgericht.

Windmolenpark

Het bestemmingsplan Buitengebied, Windmolenpark Hattemerbroek voorziet in de realisatie van vier windmolens langs de N50. Met de realisatie van de windmolens wordt een forse stap gezet bij het halen van de klimaatdoelen door onze gemeente.

Zeuvén heuvels, eerste gasloze wijk

Het bestemmingsplan Wezep / de Zeuvén Heuvels is in 2017 onherroepelijk geworden. Dit plan voorziet in de bouw van 61 woningen. De inzet is om deze niet op het gasnet aan te sluiten.

Lelystad Airport / Leefbaarheid

Oldebroek komt samen met de gemeenten Elburg, Hattem en Heerde op voor de belangen van haar inwoners met betrekking tot de ontwikkeling van Lelystad Airport. Hiervoor werkten we intensief met elkaar samen en hielden wij frequent contact met de provincie Gelderland. De opening van Lelystad Airport is uitgesteld tot in ieder geval 1 april 2020.

Bedrijvenparken/Economie

We wilden 4.700 m2 bedrijventerreinen 'uitgeven'. We verkochten 8.351 m2 en gaven 5.582 m2 uit in erfpacht (totaal 13.933 m2). Ook op bedrijvenpark H2O komt de uitgifte op gang. Het Vernieuwd Perspectief voor het Bedrijvenpark H2O krijgt steeds meer gestalte. De H2O gemeenten en de H2O BV werken samen aan de bestemmingsplannen voor het bedrijvenpark en de nieuwe aansluiting A28. Er heeft in 2017 nadere bestuurlijke afstemming plaatsgevonden voor het aanbod van bedrijfsterreinen binnen de regio Zwolle, zodanig dat deze in goede balans is met de vraag. Het overleg heeft ertoe geleid dat deze zienswijzen geen beletsel vormen voor de vaststelling van deze bestemmingsplannen. Met inwoners van Hattemerbroek wordt gewerkt aan een leefbaarheidsconvenant.

Glasvezel in het buitengebied

11 Veluwe gemeenten werken gezamenlijk aan een internetverbinding voor de inwoners en bedrijven in het buitengebied. Op 20 juni 2016 is hiervoor een regionaal convenant ondertekend met bedrijf CIF. In 2017 is dit verder uitgewerkt. De uitrol van de glasvezel vindt systematisch aan de hand van deelgebieden plaats. De gemeente Oldebroek valt in het deelgebied "Oldebroek, Kampen Zuid en Elburg", waar begin 2018 met de vraagbundeling is gestart.

Seniorenprojecten Wezep (Veldheem en Wezeper Veste)

Voor de kern Wezep is in 2017 gewerkt aan de voorbereiding van een seniorenappartement naast Veldheem, gelegen aan de Nieuwlandsweg in Wezep. In totaal gaat het om 14 appartementen. De verwachting is dat de bouw in 2018 kan worden gestart.

Daarnaast is er op de locatie Stationsweg 95 (Wezeper Veste) een initiatief ontwikkeld voor de realisering van tien seniorenwoningen. Hiermee wordt in een belangrijke behoefte onder senioren voorzien.

Ruimtelijke projecten en ruimtelijk beleid

Er is voortgang geboekt in een aantal belangrijke ruimtelijke projecten.

- Structuurvisie Permanente bewoning is vastgesteld. Deze geeft de randvoorwaarden voor permanente bewoning op park Mulligen en bij solitair gelegen recreatiewoningen. Op basis van deze structuurvisie is voor het park Mulligen een bestemmingsplan in procedure gebracht.
- Nieuw beleid functieverandering vrijkomende agrarische bedrijven (VAB) en permanente bewoning vastgesteld;
- Vaststelling bestemmingsplan Windmolenpark Hattemerbroek;
- Start visievorming Oldebroek Centrum, fase II, in overleg met ondernemers en inwoners;
- Onherroepelijk bestemmingsplan voor Zeuven Heuvels en start van de bedrijfsverplaatsingen.

Tegenvallers

1. Blijvers- en Stimuleringslening

In 2017 werd geen gebruik gemaakt van de Blijverslening voor inwoners en Stimuleringslening Duurzaamheid voor verenigingen en stichtingen. Ondanks dat we inwoners en organisaties (extra) informeerden over deze regelingen.

2. CPO Driehoek in Hattemerbroek

De Raad van State besloot alle procedures waar het aspect stikstof (PAS beleid) een rol speelt aan te houden. Als gevolg hiervan liep het CPO-project (collectief particulier opdrachtgeverschap) de Driehoek in Hattemerbroek vertraging op. We wachten op het moment dat de Raad van State de behandeling van het beroep tegen het plan hervat.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2050 100% klimaatneutraal

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
In 2050 is de gemeente Oldebroek 100% klimaatneutraal	In 2017 is het percentage hernieuwbare energie 7% (bron: WSJG, 2015: 5%).	Geen actuele meetwaarde, maar er is een duidelijke trend van energiebesparingen en opwekkingen door onze inwoners en organisaties.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
<i>Milieu / duurzaamheid</i>			
We bieden faciliteiten aan inwoners, verenigingen en bedrijven die willen bijdragen aan de verbetering van de milieukwaliteit: - Particulieren kunnen gebruik maken van duurzaamheidsleningen - Sportverenigingen en maatschappelijke organisaties kunnen gebruik maken van een stimuleringsregeling	Ja	Het geregistreerde aantal zonne-energie installaties per 1.000 inwoners bedraagt 15 in 2017 (Bron WSJG, 2014: 10,4)	Geen actuele meetwaarde, maar er is een duidelijke trend van energiebesparingen en opwekkingen door onze inwoners en organisaties.
We ondersteunen het initiatief van inwoners en bedrijven om een energiecoöperatie in de gemeente op te richten.	Ja	Het gemiddelde elektriciteitsverbruik per jaar is in 2017 3.200 kWh (bron: WSJG, 2013: 3.591 kWh)	Geen actuele meetwaarde, maar in de afgelopen jaren nam het gemiddelde verbruik af. We verwachten dat dit doorzet en we de doelen behaald hebben. In 2016 bedroeg het verbruik 3.255 kWh (bron: WSJG, 2016)
Uitvoering van activiteiten, o.a. het opstellen en vaststellen van: - Een geurkaart - Een kanskaart (ruimtelijke vertaling van realistische mogelijkheden voor duurzame energie)	Deels, de 'kanskaart' wordt afgerond in 2018.		
We maken prestatieafspraken met de corporaties en huurdersorganisaties over onder andere: - energiemaatregelen; - energie neutrale nieuwbouw (sneller dan Bouwbesluit 2020); - gedragsbeïnvloeding van de bewoners	Ja	De huurwoningen hebben in 2020 gemiddeld energielabel B	

Voldoende en betaalbare mogelijkheden voor huisvesting

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
In alle kernen van de gemeente worden aan alle doelgroepen voldoende en betaalbare mogelijkheden voor huisvesting geboden	Slaagkans voor een passende woning moet hoger zijn dan in 2016 (in de Woonvisie 2016 is een nulmeting in 2016 opgenomen)	Geen actuele meetwaarde.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Volkshuisvesting			
Onderzoeken of vraag en aanbod van sociale huurwoningen op elkaar aansluiten	Ja	Het percentage sociale huurwoningen in de huursector is 70,4% (bron: WSJG, 2014: 70,4%)	Geen actuele meetwaarde. Er is een concrete woonbehoefte waar nu niet aan kan worden voldaan.
Prestatieafspraken met de woningcorporaties over onder andere: - De omvang van de sociale huurvoorraad. Ambitie van de gemeente is vooralsnog dat de sociale huurvoorraad in de komende 5 jaar wordt uitgebreid. We streven naar gelijke kansen voor de doelgroepen en minimaal in stand houden van de huidige slaagkansen. - Bevorderen doorstroming in de sociale huursector (door onder andere inkomensafhankelijke huurverhoging, bewustwordingscampagne langer zelfstandig wonen). - Definiëring levensloopbestendige woningen - Beperken woonlasten, schuldhulpverlening, huisuitzettingen, verkoop sociale huurwoningen.	Ja	Nog te maken afspraken bepalen output	Eind 2017 is de raamovereenkomst prestatieafspraken voor de periode 2018-2023 ondertekend. Op basis daarvan maken we voor de komende jaren jaarafspraken. Ook de jaarafspraken 2018 zijn opgesteld. De genoemde aandachtspunten zijn daarin meegenomen.
Senioren faciliteren om zo lang mogelijk zelfredzaam te zijn door: - In nieuwbouwprojecten vraag en aanbod van seniorenwoningen af te stemmen - Onderzoeken welk deel van de woningvoorraad geschikt is (te maken) om langer zelfstandig te wonen - Het aanbieden van Blijversleningen			Bij nieuwbouwprojecten wordt ernaar gestreefd om zoveel mogelijk levensloopbestendig te bouwen.
Mede zorgdragen voor voldoende geschikte woningen en woonvormen voor mensen met lichamelijke, psychische of psychosociale beperking, inclusief de nodige zorg- en welzijnsvoorzieningen.	Is opgenomen in de prestatieafspraken met woningcorporaties, maar nog onvoldoende gerealiseerd.		

Beter inspelen op ruimtelijke initiatieven

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Beter inspelen op ruimtelijke initiatieven die bijdragen aan een beter Oldebroek, waarbij nog meer flexibel en marktgericht wordt gewerkt.	De waardering van inwoners voor dienstverlening is > 6,5 (bron WSJG, 2015 6,6)	2017: 6,76

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Ruimtelijk Beleid			
Inrichten van gemeentelijk processen op basis van de kaders van de Omgevingswet door: - het actualiseren van beleid - het gereed maken van digitale systemen - het opleiden van medewerkers	Het aanpassen van de processen in voorbereiding op de omgevingswet is een doorlopend proces. De invoering van de wet is uitgesteld. Kaders voor beleid en digitale systemen zijn nog niet voorhanden. In 2017 is een nieuw zaakstelsel in gebruik genomen. Dit is ook van invloed op de processen.		
Samen met inwoners worden criteria benoemd om implementatie en uitvoering van het ruimtelijk beleid te beoordelen	Nee, wet is uitgesteld.	In 2017 is een set met criteria beschikbaar	Nee, wet is uitgesteld

Een integrale visie op wonen, werken, leven en welzijn

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Een integrale visie op wonen, werken, leven en welzijn	De aantrekkelijkheid van de woon- en leefomgeving is minimaal 110 (op een schaal van 0-140) (bron: WSJG, 2013: 109,9). Op een schaal van 10 komt dit neer op een score van 7,85.	Woon- en leefomgeving (prettig wonen): 7,91 (bron: WSJG 2015)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Omgevingsvisie			
Opstellen van een omgevingsvisie en een bijbehorend uitvoeringsprogramma	Zie hiernaast.	In 2017 is omgevingsvisie en uitvoeringsprogramma vastgesteld door de raad	Samen met Nunspeet en Elburg is opdracht gegeven aan een stedenbouwkundig bureau voor de opstelling van omgevingsvisies. De werkzaamheden zijn voortvarend ingezet. Met een brede betrokkenheid binnen de organisatie en participatie vanuit de samenleving is het concept opgesteld. De ontwerp omgevingsvisie zal medio april ter inzage worden gelegd. In 2018 zal de omgevingsvisie ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Ook in Nunspeet en Elburg zal dit in 2018 plaatsvinden.

Het bieden van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Bevorderen van werkgelegenheid door het bieden van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven	De waardering van het vestigingsklimaat door ondernemers is een 6,3 (bron: WSGJ 2013; gemiddelde NL 6,3)	Samenwerking met het Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (IMK) is verlengd. Waardering van het vestigingsklimaat is een 6,15 (bron: WSJG 2015)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Economie			
De bestemmingsplannen vaststellen voor: - het Bedrijvenpark H2O - een nieuw op- en afrittenstelsel A28	Procedure vaststellen loopt.	Bestemmingsplannen zijn in 2017 vastgesteld	Procedure vaststellen loopt.
Samen met de gemeenten Zwolle en Kampen geven we invulling aan de routekaart bovenregionale samenwerking Zwolle, Kampen en H2O gemeenten – bedrijventerreinen” door: - Inzicht te geven in de vestigingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen; - De uitgifteprijs - Afspraken te maken over gezamenlijke acquisitie	Ja	Toename vestiging (van bedrijven): Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar (bron: WSJG, 2015 125,4)	WSJG 2016: 129,8
Samen met de Veluwe gemeenten aan het verbeteren van de bereikbaarheid van bedrijventerreinen door het uitvoeren van de mobiliteitsagenda 2013 - 2025			
Samen met Harderwijk actualiseren we het Regionaal Programma Bedrijventerreinen en maken afspraken over samenwerking	Deels, afspraken zijn wel gemaakt maar niet met Harderwijk.	In 2017 stelt de gemeenteraad het Regionaal Programma Bedrijventerreinen vast	De provincie heeft andere spelregels opgesteld en de omgevingsverordening aangepast. Regio is opgesplitst in 2 marktregio's. Afspraken met Overijssel, Zwolle en Kampen zijn gemaakt. In 2018 worden deze in een Regionaal Programma Werklocaties vastgelegd.

Verplichte indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oldebroek	Nederland	Actuele waarde	Resultaat + toelichting
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2013	7,6	6,6	4,1 (2015)	Bron: WSJG. In de jaren na 2015 nam de woningbouw sterk toe.
Hernieuwbare elektriciteit	%	2014	1,4		2,3 (2015)	Bron: WSJG
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw 15-64jr	2015	125,4	122,4	129,8 (2016)	Bron: WSJG
Bruto gemeentelijk product (verwacht/ gemeten)	index	2013	93	100		Geen actuele meting
Funciemenging	%	2015	48,2	51,3	48,2 (2017)	Bron: WSJG

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht					
Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten	9.999.040	1.672.073	3.609.835	2.706.526	903.309
Totaal baten	6.699.397	229.277	2.268.008	1.758.141	-509.867
Saldo programma voor bestemming	-3.299.642	-1.442.796	-1.341.827	-948.384	393.443
Toevoeging/onttrekking reserves) ¹	2.120.160	40.000	575.998	886.281	310.283
Saldo programma na bestemming	-1.179.483	-1.402.796	-765.829	-62.103	703.726

¹⁾'-'=toevoeging (last exploitatie); '+'=onttrekking (baat exploitatie)

Toelichting op de financiële verschillen tussen begroting en jaarrekening (> €25.000 op productniveau)

Alle verschillen zijn incidenteel van aard, dus worden in 2018 in principe niet weer verwacht.

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
LASTEN		
Milieubeheer	€ 669.000 (V)	In het kader van geluidsaneringsprojecten heeft het Rijk drie subsidies afgegeven. Deze zijn verstrekt ten behoeve van het treffen van gevelmaatregelen aan een aantal woningen in Oldebroek. Dit heeft in 2017 nog niet plaatsgevonden. Deze middelen zijn dan ook opgenomen in het budgetoverhevelingsvoorstel.
Overige gronden	€ 237.000 (V)	De gemaakte kosten zijn waar mogelijk geactiveerd. Er zijn voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. Binnen deze kredieten proberen we tot overeenstemming te komen. Verschillen ontstaan, doordat begrote werkzaamheden in een ander jaar plaatsvinden of projecten anders verlopen dan vooraf gedacht. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de MPG 2018. Dit bedrag wordt gestort in de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG), dus per saldo geen effect op de exploitatie.
BATEN		
Milieubeheer	€ 597.000 (N)	Zie ook hierboven onder lasten. Zowel de inkomsten van het Rijk als de corresponderende uitgaven aan geluidswerende maatregelen zullen naar verwachting in 2018 plaatsvinden. Zie ook het budgetoverhevelingsvoorstel.
Milieubeheer - handhaving	€ 50.000 (V)	Dit wordt veroorzaakt door een niet geraamde dwangsom van € 50.000.
R.O. -beleid	€ 250.000 (N)	Er is een sprake van een nadeel van 475K op de geraamde opbrengst ter compensatie van de permanente bewoning in recreatiepark Mulligen. Deze opbrengst wordt nu in 2018 verwacht (zie ook het overhevelingsvoorstel). Daarnaast is er is een toenemende groei aan particuliere initiatieven waarbij er naast leges ook een exploitatiebijdrage betaald moet worden. Deze kosten worden betaald vooruitlopend aan de realisatie. De inkomsten zijn al in 2017 ontvangen, maar hier staan in 2018 nog uitgaven tegenover.
Overige gronden	€ 156.000 (N)	De gemaakte kosten zijn waar mogelijk geactiveerd. Er zijn voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. Binnen deze kredieten proberen we tot overeenstemming te komen. Verschillen ontstaan, doordat begrote werkzaamheden in een ander jaar plaatsvinden of projecten anders verlopen dan vooraf gedacht. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de MPG 2018. Dit bedrag wordt verrekend met de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG), per saldo geen effect op de exploitatie.
Bedrijvenpark H2O	€ 430.000 (V)	Een vrijval van de verliesvoorziening voor het Bedrijvenpark H2O met € 430.000 omdat de geactualiseerde grondexploitatieberekening minder negatief is dan eerder berekend. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen.
SALDO		
Overige verschillen (< €25.000)	€ 10.000 (V)	
Saldo programma	€ 393.000 (V)	

Toelichting op mutaties reserves

Er wordt per saldo € 310.000 minder onttrokken dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door

Verschillenanalyse reserves:	
Reserve	Baten/Lasten
Stimulering recreatie en toerisme. Begroot wast een storting van € 500.000 in de Reserve Recreatie & Toerisme voor de structuurvisie Permanente bewoning recreatieparken. Er is in 2017 voor € 25.000 ontvangen.	€ 475.000 V
Algemene reserve: In 2017 is er voor €290.000 minder onttrokken uit de algemene reserve dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met winst- en verliesnemingen op diverse complexen binnen de grondexploitatie conform besluitvorming in het MPG.	€ 290.000 N
Reserve Grondexploitatie (RAG). Er werd in 2017 € 128.000 meer onttrokken uit de reserve Grondexploitatie in verband met verliesnemingen op diverse complexen conform besluitvorming in het MPG.	€128.000 V
Totaal reserve mutatie	€ 310.000 V

3.3 Beheer openbare ruimte, Verkeer en Vervoer, Recreatie en Toerisme, Grondbedrijf en Zwembad

Portefeuillehouders: L. Groot en H. Westerbroek

Beschrijving programma

Dit programma richt zich op het beheer van de openbare ruimte. Ook de onderdelen recreatie en toerisme en grondbedrijf vallen binnen deze portefeuille.

Successen en tegenvallers

Dit waren de grootste successen en tegenvallers in 2017.

Successen

1. Afkoppelen regenwater en benutten restwarmte

In 2017 startten we de werkzaamheden rondom het afkoppelen van het regenwater op terreinen CêlaVita en Plukon (8 ha). Zwembad De Veldkamp gaat in 2018 de restwarmte van CêlaVita benutten voor het verwarmen van het bad.

2. Afval

Sinds november 2017 is gemeente Oldebroek gastheergemeente voor de regionale afvaltaak. Hiermee zijn we voortrekker in het opstellen van regionaal beleid voor vermindering van huishoudelijk restafval.

3. Verkeersmaatregelen

In overleg met omwonenden pakten we onderstaande locaties aan:

Aanleg rotonde Veluwelaan

Na jaren van onduidelijkheid legden we in het najaar van 2017 een rotonde aan op het kruispunt van de Zuiderzeestraatweg met de Veluwelaan en de Gerbrandystraat in Wezep. Dit lukte mede dankzij een behoorlijke bijdrage van Provincie Gelderland. De rotonde is een goede stap in het veilig laten oversteken van alle verkeersdeelnemers op dit kruispunt en ook voor een goede verkeersgeleiding- en doorstroming in heel Wezep.

Oldebroek West

De aanpassingen aan de diverse wegen zijn in 2017 uitgevoerd. De aanleg van het bruggetje en het onverharde pad (na overleg met de bewoners) staan gepland voor uitvoering in Q2 of Q3 2018.

Duivendansweg

Het wegdek is vernieuwd en/of hersteld. Er is ook bermbescherming aangebracht. De meeste bomen zijn verwijderd.

De bermen zelf zijn voor zover noodzakelijk hersteld. In 2018 wordt nog een deel van de bermen verbreed en worden de bomen geplant.

Verbeteren fietspad langs de Stationsweg

Met behulp van een subsidie van de provincie Gelderland zijn de fietspaden langs de Stationsweg in Wezep, tussen de Prinses Margrietlaan en de grens met de gemeente Heerde, opgeknapt en

verbreed. Daarmee vormen deze paden nu een aantrekkelijke en veilige route om te fietsen, onder meer als onderdeel van het Fietsknooppuntensysteem.

4. Verbeteren fietsknooppuntennetwerk

We optimaliseerden en digitaliseerden het fietsknooppuntennetwerk samen met de provincie Gelderland en andere Veluwe gemeenten. Bovendien breidden we het netwerk uit met 400 km aan nieuwe routes, waaronder door de polder Oosterwolde en langs Molen de Hoop. Het fietsknooppuntennetwerk is (toeristisch) nóg aantrekkelijker.

5. Speelvoorzieningen

Op verzoek van en in samenwerking met inwoners vervingen we verwijderde speeltoestellen in verschillende buurten. De inzet van inwoners was hierbij groot.

6. Beheerplannen

We stelden een beheer- en financieringsplan op voor begraven (inclusief nieuwe verordeningen). We konden de begraafstarieven gelijk houden.

7. Zelfbeheer groen

In 2017 kwamen er 16 zelfbeheerlocaties bij (totaal 58).

Tegenvallers

1. Aanbesteding renovatie gemeentehuis

In oktober 2017 besteedden we de renovatie, herinrichting en verduurzaming van ons gemeentehuis aan. De aanbesteding viel tegen door het aantrekken van de markt (met sterk gestegen loon- en materiaalprijzen), bijkomende uitvoeringskosten en de sanering van asbest. Dit alles veroorzaakt een overschrijding van het budget.

2. Afval

Het is niet gelukt om een wijziging van het afvalbeleid vast te stellen (het doorvoeren van maatregelen voor vermindering huishoudelijk restafval).

3. Gemeentelijk Vervoer en Verkeer Plan

Het is niet gelukt om het GVVP (Gemeentelijk Vervoer en Verkeer Plan) in 2017 (samen met de gemeenten Nunspeet en Elburg) af te ronden. We ronden dit in 2018 af, relevante zaken uit de nieuwe bestuursovereenkomst worden meegenomen.

4. Vervangingen openbare verlichting

We konden slechts een beperkt deel van de bestaande openbare verlichting vervangen door LED verlichting. Dit door problemen bij de (onder-)aannemer. In 2018 en 2019 werken we de opgelopen achterstand weg.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Een veilige, duurzame en integrale instandhouding van de openbare ruimte

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Beheer openbare ruimte. Een veilige, duurzame en integrale instandhouding van de openbare ruimte. Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte voldoet hierbij aan de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteit: Onderhoudsniveau A voor begraafplaatsen; Onderhoudsniveau B voor verhardingen, Onderhoudsniveau C voor groen/openbare verlichting/verkeersborden; Onderhoudsniveau gebouwen: sober maar doelmatig; Onderhoudsniveau Riolering: verantwoord en Robuust (zie AWP);	De waardering van de buurt als leefomgeving wordt beoordeeld op minimaal een 6. (bron WSJG, 2015: 7,9)	Waardering WSJG 2016/2017 nog niet bekend.

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Afvalwater. Verantwoord en hygiënisch het afvalwater verwerken. Hierbij wordt overlast van water op straat zoveel mogelijk voorkomen.	Inwoners ervaren steeds minder overlast van water op straat (als gevolg van hevige regenbuien). In 2020 willen we (met de geplande maatregelen) dat het aantal klachten hierover met 20% is afgenomen.	

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Beheer openbare ruimte			
Beheer openbare ruimte Uitvoeren van klein, groot, en regulier onderhoud en (vervangings)investeringen in de openbare ruimte en aan de gemeentelijke gebouwen dat voldoet aan de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteit.		De waardering van inwoners van groenvoorzieningen is positief (ondanks het verlaagde kwaliteitsniveau): >46%. (bron WSJG, 2015: 46%) De waardering van inwoners over straten, paden en trottoirs en de begaanbaarheid ervan is positief >69%. (bron WSJG, 2015: 69%)	Waardering WSJG 2017 nog niet bekend
Opstellen van een nieuw gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP)	Dit is niet gelukt.	In 2017 is het GVVP vastgesteld	Het is niet gelukt om het GVVP in 2017 (samen met gemeenten Nunspeet en Elburg) af te ronden. We verwachten dit in 2018 te doen, hierin kunnen we relevante zaken uit de nieuwe bestuursovereenkomst meenemen.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Riool Rioolbeheer wordt op een risico-gestuurde, duurzame manier geregeld binnen het (afval)watersysteem. Hierbij gaan we 17 hectare aan dakoppervlak ontkoppelen van het riool waardoor het afvalwater in de grond zelf wegloopt en wateroverlast op straat vermindert en we introduceren geleidelijk een risico-gestuurde werkwijze.		In 2020 is 17 ha. dakoppervlak ontkoppeld van het riool.	De afkoppel doelstelling voor 2020 is 17 ha. In 2017 staken we veel energie in de voorbereiding van de grote afkoppelprojecten Plukon, CêlaVita en van Asch van Wijcklaan en een aantal kleine. Zo kunnen we in 2018 in totaal ca 10 a 12 ha afkoppelen en lopen we goed op schema in het behalen van de doelstelling. In 2017 startten we (in H2O verband) met het verder uitwerken van Risico gestuurd riolbeheer. In 2018 zetten we vervolgstappen door het maken van risicoprofielen in combinatie met een degeneratieanalyse van het rioolstelsel.
Zelfbeheer groen en speelplekken We faciliteren, adviseren en begeleiden inwoners bij het zelfbeheer en onderhoud van groenstroken en speelplekken.		De betrokken inwoners beoordelen onze dienstverlening in de "waardering samenwerking" met minimaal een 6 (bron WSJG, 2015: 6,4)	Waardering WSJG 2017 nog niet bekend
Renovatie en verduurzaming van het gemeentehuis.	Nog niet.	Verbouwing start in 2017. Gereed medio 2018.	We liepen vertraging op in de planning. In 2019 realiseren we de verbouw en verduurzaming.

Een substantiële vermindering van de hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Een verbeterde milieukwaliteit door een substantiële vermindering van de hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen.	De overall duurzaamheidscore is in 2020 toegenomen met 20% (bron WSJG, 2015: 51)	In 2017 is de overall duurzaamheidscore (ecologisch, sociaal-cultureel en economisch) 52. Dit is een toename van 2% ten opzichte van 2015. Deze procentuele toename loopt nagenoeg gelijk op aan die van het landelijke gemiddelde. Absoluut gezien behoort Oldebroek tot de beter scorende gemeenten van Nederland.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Afval			
We willen in 2017 een aantal maatregelen nemen die het scheiden van afval door inwoners eenvoudiger maakt. Ook willen we in 2017 inzetten op communicatie met, coaching van, dialoog met en participatie van de inwoners.	Nee.	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar is in 2020 100 kg (bron WSJG, 2014: 228)	Het is niet gelukt om in 2017 maatregelen voor vermindering van huishoudelijk restafval vast te stellen. Dat komt onder andere door de overeenkomsten met Omrin, kunststofsdossier en gastheerschap voor de taak afval en grondstoffenmanagement. Het college informeerde in december 2017 de gemeenteraad hierover. Wel voerden we lokaal en samen met gemeenten uit de regio meerdere campagnes richting inwoners gericht op verbetering van afvalscheiding.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
We bieden inwoners de mogelijkheid om vijf grondstoffen aan te bieden op een centrale locatie in de gemeente.	Nee.	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar is in 2020 100 kg (bron WSJG, 2014: 228)	Uit meerdere onderzoeken bleek onvoldoende draagvlak voor een grondstoffen station. Het college informeerde de gemeenteraad hierover in december 2017.

Een aantrekkelijke gemeente zijn

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Een aantrekkelijke gemeente voor recreanten, toeristen en inwoners.	Het aantal banen in de sector Recreatie & Toerisme is gelijkblijvend. In 2013, 2014 en 2015 was het aantal banen in de vrijetijdseconomie in de gemeente Oldebroek stabiel; goed voor 400 arbeidsplaatsen (in de leeftijd van 15 tot 64 jaar). (bron: Continu Vakantie Onderzoek, Bureau Economisch Onderzoek, Provinciale werkgelegenheids-enquête, provincie GLD en RNV)	De cijfers van het CVO (continu vakantie onderzoek) laten een lichte stijging zien in de werkgelegenheid. De werkgelegenheid in de vrijetijds-economie op de Veluwe nam de afgelopen 10 jaren met 1.850 arbeidsplaatsen toe. Het aandeel werkgelegenheid in de vrijetijds-economie in de totale werk-gelegenheid is toegenomen van 5,8% in 2007 naar 6,2% in 2016. In 2017 was 6,3% van de totale Gelderse werkgelegenheid. Er zijn 61.400 arbeidsplaatsen in de vrijetijdseconomie van Gelderland in 2016. In 2017 kwamen daar 990 arbeidsplaatsen bij (naar 6,3%). Er zijn geen specifieke cijfers voor Oldebroek.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Recreatie			
Samen met andere Veluwse gemeenten dragen we zorg voor beheer, onderhoud en optimalisatie van een recreatief routenetwerk voor fietsers.	Begin 2017 is het fietsknooppuntnetwerk heropend. Beheer en onderhoud zijn goed geregeld, samen met de andere Veluwse gemeenten. Samen met vier (van 20) andere gemeenten maakten we deel uit van de kopgroep Optimalisatie Fietsknooppunten-netwerk.	De beoordeling in de kwaliteitsmonitor fietsregio's is in 2019 4 sterren (bron: Kwaliteitsmonitor fietsregio's, 2015: 3 sterren)	De stichting Landelijk Fietsplatform prees Gelderland voor een geweldige verbetering. We gingen van de slechtste naar de beste fietsregio. Van 3 sterren in 2015 naar 5 sterren in 2017.
Samen met andere Veluwse gemeenten zorgen we voor een meldpunt voor opmerkingen over bewegwijzering en onderhoud.		Er is een digitaal systeem beschikbaar voor meldingen en om beheer en onderhoud adequaat te kunnen regelen.	Het Routebureau Veluwe is opgericht, in 2018 wordt dit verder uitgebouwd voor andere recreatieve routes.
We ontwikkelen samen met Visit Veluwe middelen om de Veluwe als fietsregio te promoten.		De beoordeling in de kwaliteitsmonitor fietsregio's en het provinciale onderzoek naar vrijetijdseconomie.	Dit hangt samen met de optimalisatie van het fietsknooppuntennetwerk.

Verplichte indicatoren

Indicator	Eenheid	periode	Oldebroek	Nederland	Actuele waarde	Toelichting
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2014	228	205	224 (2017)	224 (zonder nascheiding) 209 (met nascheiding kunststof en drankkartons) Geen rekening gehouden met metalen en andere materialen die via nascheiding uit het restafval wordt gehaald. Vergelijkbaar met voorgaande jaren
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	% van totaal aantal ongevallen	2014	13	7		Nog geen actuele gegevens WSJG beschikbaar
Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	% van totaal aantal ongevallen	2014	9	10		Nog geen actuele gegevens WSJG beschikbaar

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht

Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten	14.772.541	12.313.990	17.136.129	14.061.120	3.075.009
Totaal baten	10.676.462	9.502.069	12.174.761	15.548.887	3.374.126
Saldo programma voor bestemming	-4.096.079	-2.811.921	-4.961.368	1.487.766	6.449.134
Toevoeging/onttrekking reserves) ¹	-458.329	-501.848	631.633	-5.576.083	-6.207.716
Saldo programma na bestemming	-4.554.408	-3.313.769	-4.329.735	-4.088.317	241.418

¹⁾ '- '=toevoeging (last exploitatie); '+ '=onttrekking (baat exploitatie)

Financiële verschillen tussen begroting en jaarrekening (> €25.000 op productniveau)

Alle verschillen zijn incidenteel van aard, dus worden in 2018 in principe niet weer verwacht.

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
LASTEN		
Wegen	€ 100.000 (N)	Dit heeft te maken met niet geraamde voorbereidings- en advieskosten voor de afslag van het H2O bedrijventerrein op de A28. Hier staat eenzelfde niet geraamde opbrengst tegenover, omdat we deze kosten kunnen declareren. Per saldo dus geen exploitatie-effect.
Reiniging	€ 80.000 (V)	Er is per saldo minder uitgegeven op het totale product afval. Betreft een gesloten (financieel) systeem. Per saldo geen effect op de exploitatie vanwege de corresponderende mutatie op de voorziening. Voor de kostendekkendheid zie de paragraaf Lokale Heffingen.
Riolering	€ 25.000 (N)	Er is per saldo iets meer uitgegeven op het product Riolering. Betreft een gesloten (financieel) systeem. Per saldo geen effect op de exploitatie vanwege de corresponderende mutatie op de voorziening. Voor de kostendekkendheid zie de paragraaf Lokale Heffingen.
Bouwgrond in exploitatie	€ 2.982.000 (V)	Alle resultaten worden geactiveerd. Het saldo tussen baten en lasten zijn winstnemingen, een uitgestelde bijdrage voor C23 Zeuven Heuvels en een afboeking van een vordering binnen C34 Oldebroek West II. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de MPG 2018. Dit bedrag wordt gestort in de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG), per saldo geen effect op de exploitatie.
Beheerplannen gebouwenbeheer	€ 130.000 (V)	Betreft niet uitgegeven middelen voor de (voorbereiding van de) renovatie van het gemeentehuis. Dit bedrag is meegenomen in het budgetoverhevelingsvoorstel.
Beheerplannen overig	€ 69.000 (V)	Dit betreft lagere uitgaven aan het beheer van wegen, speeltuinen en groen. Hier staat een lagere onttrekking aan de onderhoudsvoorzieningen tegenover.
BATEN		
Wegen	€ 63.000 (V)	Dit heeft te maken met de niet geraamde declaratie van kosten in het kader van de aansluiting van het H2O bedrijventerrein op de A28 (zie ook onder lasten hierboven). Daarnaast is er sprake van een nadeel van circa 40K op een Provinciale subsidie omdat achteraf niet alle uitgaven declarabel bleken.
Overige werkzaamheden	€ 25.000 (V)	Dit betreft extra opbrengsten op kabels en leidingen. Er was sprake van relatief veel werkzaamheden door de nutsbedrijven in 2017.
Reiniging	€ 40.000 (N)	Betreft een lagere onttrekking aan de voorziening omdat er minder kosten zijn gemaakt binnen het product afval. Zie ook hierboven onder de lasten.
Riolering	€ 95.000 (N)	Betreft een gesloten systeem in combinatie met de mutatie op de voorziening. Per saldo geen effect op de exploitatie. Voor de kostendekkendheid zie de paragraaf Lokale heffingen.
Bouwgrond in exploitatie	€ 3.447.000 (V)	Alle resultaten worden geactiveerd. Het saldo tussen baten en lasten zijn winstnemingen, een uitgestelde bijdrage voor C23 Zeuven Heuvels en een afboeking van een vordering binnen C34 Oldebroek West II. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de MPG 2018. Dit bedrag wordt gestort in de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG), dus per saldo geen effect op de exploitatie.
Beheerplannen overig	€ 117.000 (N)	Betreft een lagere onttrekking aan de onderhoudsvoorzieningen i.v.m. lagere uitgaven (zie ook hierboven onder lasten). Daarnaast betreft het niet geraamde kosten voor aanschaf meubilair voor het gemeentelijk personeel (Sociaal Domein) op de locatie Dorpshuis Wezep.
SALDO		
Overige verschillen (< €25.000)	€ 30.000 (V)	
Saldo programma	€ 6.449.000 (V)	

Toelichting op mutaties reserves

Er wordt per saldo € 6,2 miljoen meer gestort in de reserves dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

Verschillenanalyse reserves:	
Reserve	Baten/Lasten
Reserve Grondexploitatie (RAG). Dit betreffen tussentijdse winstneming van het grondbedrijf ter hoogte van € 5,5 miljoen conform het MPG. Deze worden gestort in de RAG.	5.500.000 N
Algemene reserve. De bijdrage aan de Zeuven Heuvels ter hoogte van € 952.000 schuiven voor naar 2018 via het MPG.	952.000 N
Reserve Grondexploitaties. Dit betreft het op niveau brengen van de verliesvoorziening ten laste van de reserve Grondexploitatie. Dit conform het MPG.	257.000 V
Overige reserves mutaties	12.000 N
Totaal reserve mutatie	6.207.000 N

3.4 Maatschappelijke ontwikkelingen

Portefeuillehouder: E.G. Vos - van de Weg

Beschrijving programma

In het programma Maatschappelijke Ontwikkeling hoort een breed pallet aan onderwerpen thuis. Ondersteuning en zorg (Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet, Participatiewet) voor alle leeftijden en de verbinding daarvan met de beleidsterreinen minima, vluchtelingen, onderwijs, dorpshuizen, cultuur, sport en (preventief) gezondheidsbeleid. Het veranderprogramma Sociaal Domein dat in 2015 en 2016 nog als apart programma in de begroting was opgenomen, is nu samengevoegd met het programma Maatschappelijke Ontwikkelingen. De jaren 2015 en 2016 stonden in het teken van de transitie van taken op het gebied van zorg, jeugd en werk. Nu is het tijd om de fase van verbetering en vernieuwing in te gaan, om de transformatie met inwoners, de informele zorg en aanbieders van ondersteuning en zorg vorm te geven.

Successen en tegenvallers

Dit waren de grootste successen en tegenvallers in 2017.

Successen

1. Mantelzorg

- Steeds meer inwoners zijn bekend met de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning en maken daar ook gebruik van. In vergelijking met eerdere jaren maken meer mensen gebruik van de dag zonder zorgen, vragen meer mensen het mantelzorgcompliment aan en weten meer mensen de weg te vinden naar het sociaal team voor mantelzorgondersteuning.
- In 2017 hebben we de mantelzorg en respijtzorgwijzer uitgebracht, een hulpmiddel voor mantelzorgers waar alle voorzieningen helder op een rij staan.

2. Afgelopen jaar deden 77 kinderen uit financieel minder draagkrachtige gezinnen mee aan sport of culturele activiteiten,

dankzij het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds. 14 kinderen volgden in 2017 dansles, muziekles of een andere creatieve cursus zoals schilderen. 63 kinderen deden mee met sporten, zoals voetbal, volleybal, zwemles of turnen. Fijn dat meer kinderen hebben kunnen meedoen aan deze activiteiten.

3. Project “Statushouders doen mee”

Hieraan hebben 81 statushouders deelgenomen in 2017 en is succesvol geweest. 10 Syrische statushouders zijn uitgestroomd en veel Syrische en Eritrese statushouders hebben een stap gezet op de participatieladder door deelname aan taalstages en vrijwilligerswerk.

4. Adequate en integrale onderwijshuisvesting

De scholen en gemeente zijn bezig met een herstructurering van het scholenbestand, waardoor een aantal schoolgebouwen kan worden afgestoten. Ze combineren dit met een onderwijsinhoudelijke vernieuwing. De kinder- en peuteropvang krijgen huisvesting in de scholen. Zo ontstaan er Integrale Kindcentra (IKC's) en daarmee een doorlopende leerlijn van 0 tot en met 12 jaar. De normvergoeding van de VNG voor de nieuwbouw bleek in de praktijk onvoldoende om te bouwen volgens het Bouwbesluit en het kwaliteitsniveau Frisse Scholen B (hierin zitten ook duurzaamheidsmaatregelen). De gemeente heeft in het voorjaar van 2017 dan ook besloten om de

kosten van het investeringsprogramma voor nieuwbouwprojecten te verhogen met 40%. Omdat de schoolbesturen in hun exploitatie profijt hebben van de duurzaamheidsmaatregelen, hebben zij toegezegd een kwart van de verhoging van 40% voor hun rekening te nemen.

- 5. Begin januari is het verbouwde dorpshuis Wezep (Multifunctioneel centrum De Brinkhof) in gebruik genomen.**
- 6. Gezondheid en bewegen:**
in de zomer van 2017 leveren we het laatste en derde kunstgrasveld op bij sportpark Mulderssingel in Wezep. De Wereldweide, Nassauschool en Timotheusschool hebben certificaten Gezonde school behaald. De extra middelen die de raad beschikbaar heeft gesteld voor Frisse schoolgebouwen dragen ook bij aan Gezonde scholen.
Buitensport Oldebroek: Het tennispark bij de Talter is opgeknapt en er is een start gemaakt met de aanleg van een 200 meter skeelerbaan.
- 7. Er zijn 25 initiatieven in de wijk De Akkers in ontwikkeling door inzet van het Krachtstroomteam.**
Eén daarvan is een bewonersbedrijf dat in oprichting is. Er is een toename van maatschappelijke initiatieven: Huiskamer, Klinker, @home.
- 8. In 2017 is de samenwerkingsovereenkomst Laaggeletterdheid ondertekend door de H2O-gemeenten en alle betrokken lokale partijen.**
Hiermee krijgt de bestaande samenwerking nog meer structuur en kan er in de toekomst nog breder ingezet worden op het terugdringen van laaggeletterdheid.
- 9. Basisschool 't Noordermerk in Noordeinde is opengebleven.**
Daarnaast is de uitbreiding basisschool de Wegwijzer opgeleverd. Onderdeel daarvan is een ruimte voor peuteropvang.
- 10. Door de inzet van het Sociaal Team met vrijwilligersorganisaties is de participatie van de doelgroep uitkeringsgerechtigden sterk vergroot.**
- 11. Er zijn 11 groepen van 10 vrouwen (per groep), gestart met zwangerschapsbegeleiding in groepsverband.**
Dit gebeurt onder begeleiding van verloskundigen en jeugdgezondheidszorg (CJG).
- 12. In het Project Aandeslag zijn jongeren die ondersteuning nodig hebben (richting werk, zorg, etc.) in beeld gebracht.**
55 jongeren hebben een traject variërend van volgen > werk > zorg.
- 13. Ouders zijn het meest tevreden over de algemene hulp en begeleiding die zij ontvangen.**
Dit blijkt uit de quotes en conclusies van het laatst gehouden ervaringsonderzoek Jeugdhulp onder ouders en jongeren: De hulp is effectief en duidelijk, ouders krijgen concrete adviezen en tips, er wordt meegedacht met de ouders, er is voldoende tijd en aandacht, en er wordt zorg uit handen genomen.

Tegenvallers

1. Op 1 februari 2017 is het Hulpmiddelencentrum (Jens Beenhakker) **gestart als de leverancier van hulpmiddelen. De kwaliteit van de dienstverlening voldoet niet aan de verwachtingen en de levertijden liepen in 2017 op.** Vanuit contractmanagement wordt hierop intensief gestuurd.
2. **Het is niet gelukt om een start te maken met de uitvoering van de Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis.**
De reden hiervoor is dat er veel tijd geïnvesteerd is in jurisprudentie op het gebied van de Wmo en nieuwe regelgeving vanuit het rijk. In NEO verband pakken we dit in 2018 op.
3. **Het is niet gelukt om de totale uitgaven voor het sociaal domein voor 2017 binnen het rijksbudget te kunnen uitvoeren.**
Dit wordt vooral veroorzaakt door de hoge uitgaven voor jeugd.
4. **De instroom in de Participatiewet blijft binnen onze gemeente relatief groot.**
Hierdoor hebben we een tekort op het budget om de uitkeringen te betalen. We krijgen dit deels gecompenseerd door de vangnetuitkering die we vanuit het rijk ontvangen (indien toegekend).
5. Met de beschikbare tijd van **de cultuurmakelaar is het onvoldoende gelukt om de samenwerking tussen het onderwijs en de cultuuraanbieders te faciliteren.**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Levensbrede ondersteuning gericht op participatie en zelfredzaamheid

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Inwoners hebben maatwerk in levensbrede ondersteuning gericht op participatie en zelfredzaamheid	De mate van maatschappelijke participatie bedraagt minimaal 65 op een schaal van 100 (bron WSJG, 2015: 65)	Waarde 2017: 63 Landelijk 2017: 48 Ondanks dat we de doelstelling net niet gehaald hebben, scoren we wel ruim boven het landelijke gemiddelde.
	Klanttevredenheid op de terreinen jeugd, Wmo en participatiewet bedraagt minimaal een 7 (nulmeting in 2016).	De klanttevredenheid wordt niet direct gemeten zoals bij het opstellen van de begroting werd gedacht. Er zijn wel in 2017 twee ervaringsonderzoeken (Wmo en Jeugd) over 2016 aangeleverd aan het rijk. Het ervaringsonderzoek Participatie vindt 1 keer per 2 jaar plaats en is het afgelopen jaar niet uitgevoerd. Resultaten uit het ervaringsonderzoek Wmo zijn o.a.: 87% van de respondenten aan dat de zorg van goede kwaliteit is. 90% van de respondenten geeft aan dat de ondersteuning past bij de hulpvraag. Het CJG Noord Veluwe heeft een ervaringsonderzoek uitgevoerd onder ouders en jongeren over de kwaliteit van de jeugdhulp. Ouders geven gemiddeld een 8,0 aan de kwaliteit van de jeugdhulp en jongeren een 8,1.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Doorontwikkeling tot één integrale toegang voor ondersteuning en zorg met een effectieve en efficiënte werkwijze (samenwerking CJG en ST)	Fysiek is deze integrale toegang in De Brinkhof gerealiseerd. Op inhoud zijn stappen gemaakt, maar er vindt nog een doorontwikkeling plaats.		
Doorontwikkelen van het principe 1 gezin / 1 plan / 1 regisseur (1G1P1R) bij (complexe) ondersteuningsvragen en het in praktijk brengen van het triage-instrument verwarde personen.	In 2017 is een inventarisatie voor een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag gemaakt. De daaruit voortkomende actiepunten worden in 2018 opgepakt.	Triage-instrument is ingevoerd.	Het triage-instrument is nog niet volledig ingevoerd. Het creëren van de sluitende aanpak verward gedrag wordt in 2018 verder opgepakt. Alle gemeenten dienen uiterlijk 1 oktober 2018 deze aanpak uitgewerkt te hebben.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Bieden van een passend palet aan re-integratievoorzieningen en participatievoorzieningen, zoals: Doorontwikkeling arbeidsmarktregio Zwolle (vervolgprogramma regionaal sociaal akkoord) Zorgen voor een (laagdrempelig) aanbod in taalonderwijs voor volwassen laaggeletterden. Organiseren van een sluitende aanpak van jeugdige werklozen en mensen met een arbeidsbeperking zonder uitkering. Beperken van het aantal personen met een (volledige) bijstandsuitkering door stimuleren van (gedeeltelijke) arbeidsparticipatie.		Het bestand uitkeringsgerechtigden stijgt niet meer dan in vergelijkbare gemeenten (o.b.v. kernkaart).	Het bestand van uitkeringsgerechtigden is in 2017 relatief niet meer gestegen. (bron: Divosa benchmark)
		15 geheel en 10 gedeeltelijke plaatsingen door werkgeversdienstverlening.	We bouwen verder met de netwerksamenwerking die we hebben afgesproken. Daarnaast versterken we de kracht van de sub-regionale samenwerking. We voldoen echter nog niet aan de wens van het ministerie om een fysiek werkgeversservicepunt te vormen.
		Alle jongeren van 18-27 zonder startkwalificatie, opleiding, werk en uitkering zijn in beeld. Met 100% van de in beeld gebrachte jongeren wordt contact gelegd.	In het project Aandeslag zijn de jongeren in beeld gebracht.
		Jaarlijks is 14% van de uitkeringen beëindigd i.v.m. reguliere arbeid of studie.	Waarde 2017: 7,7%

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
		Minimaal 22% van het uitkeringsbestand heeft een parttime inkomen.	14% van de klanten met een uitkering heeft part-time inkomsten uit arbeid. Dit ligt onder de doelstelling maar nog steeds hoger dan de landelijke gemiddelde van 10%.
		De gemiddelde besparing op de uitkering door fulltime of parttime arbeid groeit t.o.v. het vorige jaar.	
Onderzoek naar uitbreiding van algemene voorzieningen (ter vervanging van maatwerkvoorzieningen) en waar mogelijk implementeren.	Onderzoek naar de inzet van een algemene voorziening Schoon en Leefbaar Huis is uitgevoerd. Door jurisprudentie en het regeerakkoord van 2017 was lang onduidelijk of een dergelijke algemene voorziening nog haalbaar was. Implementatie in 2018 lijkt nu haalbaar.	Onderzoek is afgerond. Aantal maatwerk voorzieningen neemt af t.o.v. voorgaande jaar met 3%.	Het aantal maatwerkvoorzieningen is in 2017 ten opzichte van 2016 verder afgenomen (3,5%).
Versterken verbinding van informele ondersteuning en preventieve activiteiten zodat arrangementen op maat gemaakt worden.	Bij de keukentafelgesprekken Wmo is aandacht voor informele ondersteuning (mantelzorg, vrijwilligers).	Daling van het aantal personen dat gebruik maakt van zwaardere zorg (voorheen AWBZ) (ambitie 2017 <238).	Per 31-12-2017 maken 219 personen gebruik van een maatwerkvoorziening begeleiding individueel of begeleiding groep.
Betere aansluiting organiseren tussen jeugdhulp en onderwijs.			
Afstemmen en afspraken maken met huisartsen (incl. de praktijkondersteuners) en wijkverpleegkundigen om in goede samenwerking de inwoner in één keer in het juiste hulpverleningstraject te krijgen.	De contacten met de huisartsen verbeteren. Het onderlinge vertrouwen is vergroot, maar blijft aandacht vragen.	Afname van 3% van het aantal jeugdigen tot 18 jaar dat gebruik maakt van specialistische jeugdzorg.	Dit is helaas niet gelukt. We zien in geheel Nederland een gestage groei.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Zorgen voor een goede afstemming in het aanbod van lokale en regionale voorzieningen voor maatschappelijke zorg, beschermd wonen, huiselijk geweld en kindermishandeling.		Er zijn afspraken gemaakt tussen lokale toegang en de regionale voorzieningen.	
Extra aandacht voor innovatieve trajecten bij inkoop (jeugd en volwassenen) van ondersteuning en zorg, bijvoorbeeld door samenwerking tussen partijen van verschillende domeinen.	Er is per jaar een bedrag beschikbaar gesteld voor innovatieve projecten jeugd. In 2017 is er hiervan een aantal gerealiseerd.	Innovatie is opgenomen binnen het inkoopbeleid.	
Organisaties/vrijwilligers (preventieve) ondersteuning aanbieden om met situaties huiselijk geweld en kindermishandeling om te gaan.			
Organiseren van optimale samenwerking tussen partijen in het sociaal domein waarbij de privacy geborgd is.	Het Sociaal Team en CJG werken vanuit één locatie. Samenwerking met andere partijen wordt gezocht als dat op casusniveau nodig is, maar intensievere samenwerking is noodzakelijk.		
Voldoen aan de taakstelling voor huisvesting van statushouders.	Taakstelling is gerealiseerd.		
We brengen de minimaregeling onder de aandacht van de doelgroepen binnen de gemeente en stimuleren daarvan gebruik te maken.		50% van de doelgroep (omvang o.b.v. minimascan Stimulansz) maakt gebruik van de regelingen.	

De zelfredzaamheid en samenredzaamheid groeit

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
De zelfredzaamheid en samenredzaamheid groeit onder inwoners met een ondersteuningsvraag	Maximaal gelijk blijven van het % inwoners dat vindt dat zij te weinig contact heeft met andere mensen (bron WSJG, 2015: 8%)	Waarde 2017: 7% (bron WSJG 2017)
	Minimaal gelijk blijven van het % inwoners dat vindt dat buurtbewoners altijd voor elkaar klaar staan. (bron WSJG, 2015: 69%).	Waarde 2017: 67% (bron WSJG 2017)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Bekendheid geven aan de mogelijkheid tot respijtzorg door onder andere de inzet van de consultants informele ondersteuning.	In 2017 zijn een mantel- en respijtzorgwijzer en infographic mantelzorg ontwikkeld en uitgereikt om bekendheid te geven aan mogelijkheden van mantelzorgondersteuning.	Maximaal gelijk blijven van het % inwoners dat zich belemmerd voelt in dagelijkse activiteiten door het verlenen van mantelzorg (bron WSJG, 2015: 39%)	Waarde 2017: 41% (bron WSJG 2017)
Uitvoeren van het mantelzorgcompliment.	In 2017 zijn 320 pakketten uitgereikt aan volwassen mantelzorgers. 35 jonge mantelzorgers ontvingen een waardebon.		
Intensiveren van het contact tussen het Sociaal Team, Centrum voor Jeugd en Gezin en de organisaties informele zorg, om de samenwerking bij individuele casuïstiek waar dat mogelijk is te bevorderen.			
Een bibliotheek subsidiëren die informatie verstrekt en activiteiten ontplooit die zelfredzaamheid en samenredzaamheid stimuleert, zoals leesbevordering, aanpak laaggeletterdheid, bijdrage VVE en ouderen sterker maken met digitale vaardigheden.			

Kinderen groeien veilig op

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Kinderen groeien veilig op en ontwikkelen zich tot volwassenen die in staat zijn om zelfstandig een bijdrage aan de samenleving te leveren.	Het percentage weerbare inwoners bedraagt 48% (bron WSJG, 2015: 47%)	Geen actuele meting.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Voorkomen en vroegtijdig signaleren van problematiek bij kinderen.	Dit vindt plaats bij verloskundigen, kinderopvang, peuteropvang, consultatiebureau (CJG) en op scholen.		
Voorbereiden van 3 integrale kind centra.	In 2017 is de bouw van IKC Oost gestart. De oplevering daarvan is voorzien na de herfstvakantie van 2018. De voorbereiding van de bouw van IKC Zuidwest is in volle gang. Het programma van eisen is gereed en er is gewerkt aan de noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan.	In 2017 wordt de nieuwbouw van het eerste IKC opgeleverd (IKC Oost/Schaapskooi)	De start van de bouw is vertraagd doordat de eerder beschikbaar gestelde middelen niet toereikend waren. Hier heeft inmiddels aanvullende besluitvorming over plaatsgevonden.
Toezicht op kinderopvangvoorzieningen en handhaving van geconstateerde overtredingen vindt plaats op minimaal wettelijk niveau.		Inspectie heeft een positief oordeel over het jaarverslag.	De gemeente heeft in 2017 opnieuw een positief oordeel van de Inspectie voor het Onderwijs ontvangen.
Samen met scholen en kinderopvang willen we ontwikkelproblematiek, onderwijsachterstanden en vroegtijdig schoolverlaten voorkomen en verminderen.		Aantal absoluut verzuim per 1.000 inwoners (Bron WSJG, 2014: 0).	Waarde 2017: 0
		Aantal relatief verzuim per 1.000 inwoners (Bron WSJG, 2014: 42).	Waarde 2017: 28
		% voortijdig schoolverlaters VO en MBO (bron WSJG, 2014: 1,3).	Waarde 2016/2017: 1,3
		% leerlingen van 12 t/m 21 jaar dat met een delict voor de rechter staat (bron WSJG, 2012: 1,24).	Waarde 2015: 0,99

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
		Het aantal jongeren met ondersteuning in Oldebroek ligt procentueel niet hoger dan in de overige RNV gemeenten.	Conform de kwartaalrapportage van het Regionaal Account Jeugd lag het percentage per het derde kwartaal 2017 voor Oldebroek op 11,46% van de jeugdigen en voor alle regio Noord Veluwe gemeenten op 9,75%. Dit wijkt af van het beeld uit de landelijke CBS cijfers 2016 waarin wij ongeveer hetzelfde percentage jeugdigen met ondersteuning kennen als de overige RNV gemeenten. Dit zal nader onderzocht worden.
		% leerlingen van 4 t/m 12 jaar in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand (bron WSJG, 2012: 16,56)	Waarde 2017: 10,39% (Bron: DUO.nl)
We stimuleren dat lokale basisscholen leerlingen met een ondersteuningsvraag een passende onderwijsplek bieden.	Hierin is door de scholen het nodige gedaan. In 2018 wil de gemeente samen met de scholen een project passend onderwijs starten waarin verder gewerkt wordt aan het aanbieden van een passende onderwijsplek.		
Organiseren van sluitend aanbod van ondersteuning en hulpverlening op de grens van 18- en 18+.	Op papier zijn er goede afspraken gemaakt. Nu wordt er gewerkt om het ook in de praktijk goed uit te voeren.		
Bijdragen aan een laagdrempelig kunst – en cultuuraanbod in het primair onderwijs dat aansluit op de kerndoelen en scholieren toe leidt naar buitenschools aanbod van kunst en cultuur door inzet cultuurmakelaar.	Met de beschikbare tijd van de cultuurmakelaar is het onvoldoende gelukt om de samenwerking tussen het onderwijs en de cultuuraanbieders te faciliteren.		

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Bevorderen van maatschappelijke participatie van statushouders.	Project Statushouders doen mee. Bijeenkomst vrijwilligersorganisatie en statushouders. Alle statushouders die deelgenomen hebben aan het project zijn bemiddeld naar werk, vrijwilligerswerk of taalstages.		
Leerplicht inzetten om schoolverzuim en voortijdige schoolverlaten (vsv) te voorkomen. Daar waar vsv'ers niet terugkeren naar school een warme overdracht naar gemeente voor begeleiding richting werk.	In het project 'aan de slag' worden alle jongeren zonder werk of school en zonder startkwalificatie in beeld gebracht en persoonlijk benaderd om hen op een passende plek op school of werkplek geplaatst te krijgen.		

Zwaardere zorg zo veel mogelijk voorkomen

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Met behulp van preventie in het algemeen en het bevorderen van een gezonde leefstijl wordt het inzetten van zwaardere zorg zo veel mogelijk voorkomen.	% huishoudens met regelingen Welzijn & zorg en tenminste één andere regeling. (bron WSJG, 2015: 93,1%)	Voor deze indicator hebben we geen actuele waarde gevonden op WSJG. Wel kunnen we een actuele waarde melden van het percentage huishoudens dat minimaal gebruikmaakt van twee voorzieningen binnen het sociaal domein. (2017: 0,96%; 2016: 1,06%)

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Inzet van combinatiefunctionarissen en een JOGG-regisseur en hun taakveld uitbreiden naar senioren.		Het aantal kinderen van 4 – 19 jaar dat meer dan 7 uur per week beweegt is met 5% toegenomen (2014: 4-12 jaar 26%, 12-19 jaar 32%.	Uit de evaluatie van de JOGG-aanpak 2014-2016 is het aantal kinderen 4-12 jaar dat meer dan 7 uur per week beweegt met 8% toegenomen. Het aantal kinderen dat voldoende fruit eet steeg met 6%. De volgende EMOVO verschijnt in 2019.
		Het aantal kinderen dat minder dan 6/7 dagen per week groente en fruit eet is gelijk aan NO-Gelderland.	
		De buurtsportcoach heeft minimaal 5 activiteiten voor inactieve senioren 65+ georganiseerd.	

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Terugdringen van schadelijk alcohol- en drugsgebruik en van overgewicht, vooral bij kinderen.		Het aantal kinderen met een gezond gewicht stijgt met 2% (bron E-MOVO).	De E-MOVO hebben we nog niet beschikbaar, maar uit de evaluatie van de JOGG-aanpak 2014-2016 lijkt het aantal kinderen met overgewicht met 1% gedaald. Doelstelling van JOGG is dat op 31-12-2019 het percentage kinderen 0-19 jaar met een gezond gewicht ten opzichte van 2014 met 2% is toegenomen.
Sportverenigingen faciliteren bij hun ondersteuningsvragen op het gebied van accommodaties, activiteiten en beleid, bijvoorbeeld door verplaatsing korfbalvereniging Rood Wit.		50% van de volwassen inwoners doet minimaal één keer per week aan sport (bron WSJG, 2014: 47,9%)	In 2016 bedroeg dit percentage 43,8 (bron: WSJG 2016).
Actief onder de aandacht brengen van inkomensondersteunende regelingen om instroom in de schulddienstverlening te voorkomen.		Het gebruik van minimaregelingen is met 5% toegenomen.	Er is een toename bereikt van 25% op de minimaregelingen activiteitenbijdrage, jeugdsportfonds, jeugdcultuurfonds, collectieve zorgverzekering en individuele studietoelage en inkomensbijdrage.
Een sluitende ketenaanpak voor inwoners met schulden of dreigende schulden.		Toename van preventieve trajecten met 10% en afname van inwoners in het minnelijke traject met 10%.	We hebben ingezet op de preventieve trajecten door middel van inzet schuldhulpmaatje en Humanitas voor het op orde maken van de thuisadministratie. We hebben de jaarverslagen nog niet ontvangen voor de exacte gegevens hiervan. We kunnen stellen dat het aantal met zeker 10% is toegenomen, op basis van gesprekken met de betreffende organisaties. Schuldhulptrajecten zijn driejarige trajecten. Naast dat de cijfers van 2017 nog niet bekend zijn, geven deze onvoldoende indicatie en het is nu nog te kort om dit als een realistisch meetinstrument te gebruiken.
Het Taalpunt profileren als dé plek waar men terecht kan voor ondersteuning op het gebied van taal.		Het aantal taaltrajecten laaggeletterdheid stijgt naar 65.	In 2017 zijn er 68 taaltrajecten gestart/uitgevoerd.

Voldoende ontmoetingsmogelijkheden

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Voldoende ontmoetingsmogelijkheden om daarmee interactie, nieuwe ideeën en samenredzaamheid te bevorderen.	De waardering van sociale interacties binnen de samenleving met betrekking tot sociale rechtvaardigheid en maatschappelijke betrokkenheid bedraagt 55%. (bron WSJG, 2015: 54%).	Geen actuele meetwaarde.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
In de dorpshuizen willen we multifunctioneel gebruik en clustering van functies bevorderen.	In dorpshuis De Brinkhof hebben we in 2017 meerdere functies geclusterd.		
Samen met organisaties en verenigingen willen we deelname aan voorzieningen en activiteiten op het gebied van sport en cultuur bevorderen.			
Zorgen voor een basis kunst- en cultuuraanbod en bijdragen aan de instandhouding van culturele instellingen.			

Verplichte indicatoren

Indicator	eenheid	periode	Oldebroek	Nederland	Actuele waarde	toelichting
Niet-sporters	% inwoners	2014	52,1	49,9	56,2 (2016)	Betreft waarde Oldebroek
Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jr	2015	567,4	721,7	578,8 (2016) 744 (2016)	Betreft waarde Oldebroek respectievelijk geheel Nederland
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking tov beroepsbevolking	2015	68,2	65,4	67,8 (2016) 65,8 (2016)	Betreft waarde Oldebroek respectievelijk geheel Nederland. Sprake van een lichte daling maar nog wel boven het landelijke gemiddelde.
Bijstandsuitkeringen	aantal per 10.000 inwoners 18jr en ouder	2015	169,0	405,1	211 (2017) 419 (2017)	Betreft waarde Oldebroek respectievelijk geheel Nederland . In 2016 waren er 201 personen per 10.000 inwoners met een bijstandsuitkering. In 2017 waren er 211 personen per 10.000 inwoners met een bijstandsuitkering.

Indicator	eenheid	periode	Oldebroek	Nederland	Actuele waarde	toelichting
						Landelijk lag dit cijfer op 419. De grote toename in Oldebroek komt met name door de komst van statushouders en een grote instroom van mensen die tijdens de crisis in de WW zijn gekomen en nu zijn doorgestroomd naar de bijstand. Dit heeft al in 2016 plaatsgevonden.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65jr	2015	122	150		Geen actuele waarde.
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2015	545	567	484 (2017)	Betreft waarde Oldebroek In 2017 hadden 484 per 10.000 inwoners een Wmo-maatwerkvoorziening. De landelijke gegevens over 2017 zijn nog niet beschikbaar.
% kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jr	2012	1,51	5,66	2,1 (2015) 6,58 (2015)	Betreft waarde Oldebroek respectievelijk geheel Nederland. In 2015 groeide 2,1% van de kinderen tot 18 jaar op in een gezin dat van een uitkering moet leven. Landelijk was dit cijfer 6,58%. De verklaring voor deze groei is te vinden bij de verklaring voor de toename van het aantal bijstandsuitkeringen. Weliswaar sprake van een stijging, maar nog steeds fors onder het landelijke gemiddelde.
% achterstandsleerlingen	% leerlingen 4-12 jr	2012	16,56	11,61		Geen actueel cijfer
% werkloze jongeren	% 16-22 jr	2012	0,97	1,21	1,53 (2015) 1,52 (2015)	Betreft waarde Oldebroek

Indicator	eenheid	periode	Oldebroek	Nederland	Actuele waarde	toelichting
						respectievelijk geheel Nederland . De jeugdwerkloosheid is in 2015 toegenomen. In Oldebroek steeg de werkloosheid harder dan gemiddeld in Nederland. In 2015 was 1,53% van de jongeren in Oldebroek werkloos, tegen 1,52% landelijk gemiddelde.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	% leerlingen 12-23 jr	2012	1,8	3,2	1,3 (2014)	Betreft waarde Oldebroek
Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2014	0	5	0 (2017)	Betreft waarde Oldebroek
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2014	42	60	17 (2016)	Betreft waarde Oldebroek
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2015	9,1	10	11,46 (2017)	Betreft waarde Oldebroek Nu 11,46% voor Oldebroek eind 3 ^e kwartaal 2017. Nog geen oorzaken van dit hogere percentage bekend.
Jongeren met jeugd-bescherming	% jongeren tot 18 jr	2015	0,9	1,2	1,0 (2017)	Betreft waarde Oldebroek
Jongeren met jeugd-reclassering	% jongeren 12-22 jr	2015		0,5		Geen actueel cijfer

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht					
Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten	27.022.739	23.857.639	25.551.452	26.761.578	-1.210.126
Totaal baten	5.270.966	4.499.244	4.705.883	6.226.870	1.520.988
Saldo programma voor bestemming	-21.751.773	-19.358.395	-20.845.569	-20.534.707	310.861
Toevoeging/onttrekking reserves ¹⁾	1.292.578	-148.295	1.285.576	1.843.632	558.056
Saldo programma na bestemming	-20.459.195	-19.506.690	-19.559.993	-18.691.075	868.917

¹⁾'-'=toevoeging (last exploitatie); '+'=onttrekking (baat exploitatie)

Financiële verschillen tussen begroting en jaarrekening (> €25.000 op productniveau)

Alle verschillen zijn incidenteel van aard, dus worden in 2018 in principe niet weer verwacht.

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
LASTEN		
Huisvesting en inrichting onderwijs	€ 74.000 (N)	Dit betreft een extra afschrijving i.v.m. de sloop van de voormalige Goede Herderschool, die is opgegaan in IKC De Schaapskooi. Met deze extra kosten was in het raadsbesluit geen rekening gehouden.
Overige uitgaven onderwijs	€ 77.000 (V)	Net als de jaren ervoor zijn de kosten voor het leerlingenvervoer lager dan begroot door een afname van het gebruik van leerlingenvervoer. Vanaf 1 augustus 2017 is een nieuw contract ingegaan. Het is nog onduidelijk welk effect dit heeft op de kosten van het leerlingenvervoer. Daarnaast zijn de rijksmiddelen die we hebben ontvangen in het kader van het onderwijs achterstandenbeleid niet volledig besteed. Voorgesteld wordt deze middelen in 2018 weer beschikbaar te stellen (zie ook het budgetoverhevelingsvoorstel).
Sport	€ 53.000 (N)	Dit komt door extra inzet van de combinatiefunctionarissen op de gymlessen van de scholen. Hier staat een hogere opbrengst tegenover (zie ook onder de baten).
Zwembad de Veldkamp	€ 363.000 (V)	Dit heeft te maken met nog niet gerealiseerde suppletiekosten als gevolg van de verzelfstandiging van het zwembad. Deze zullen in 2018 alsnog plaatsvinden. Hier staat een lagere onttrekking aan de reserve tegenover, dus per saldo geen exploitatie-effect.
Kunst en cultuur	€ 23.000 (V)	Dit heeft te maken met de verplaatsing van de muzikentent in Wezep. Deze heeft nog steeds niet plaatsgevonden. Zie ook het budgetoverhevelingsvoorstel.
Bijstandsverlening algemeen	€ 409.000 (N)	Dit hangt samen met de uitkeringsadministratie die Oldebroek tevens uitvoert voor Heerde en Hattem (H2O). De begroting dient hierop nog aangepast te worden. Circa 2/3 van de overschrijding wordt in rekening gebracht bij Hattem en Heerde (zie ook onder de baten).
Bijstandsverlening inkomensdeel	€ 586.000 (N)	Dit betreft de overschrijding op het rijksbudget voor de te verstrekken bijstandsuitkeringen. Oldebroek kampt al vele jaren met een tekort op dit budget. Middels een aanvraag vangnetuitkering zal de gemeente hiervoor compensatie vragen bij het Rijk.
Bijstandsverlening zelfstandigen	€ 114.000 (V)	Er is minder bijstand verleend aan zelfstandigen dan geraamd. Hier staat ook een lagere bijdrage van het Rijk tegenover (zie baten hieronder).
Werkvoorziening	€ 48.000 (N)	Omdat de Rijksbijdrage WSW hoger was dan geraamd (zie hieronder onder baten), gold dat ook voor de corresponderende bijdrage aan de Inclusief Groep. Per saldo geen effect op de exploitatie.
Bijstandsverlening bijzonder	€ 131.000 (N)	De toename van de kosten hangt vooral samen met de instroom van statushouders. Met name de reiskosten zijn aanzienlijk gestegen, verviervoudigd. Dit gaat om reiskosten waarbij statushouders naar Zwolle reizen voor opleiding/scholing/taalcursus. De inrichtingskosten voor woonruimten waren ook hoog.
Vreemdelingen	€ 212.000 (V)	Het Rijk heeft extra middelen beschikbaar gesteld. Daartoe hebben we onder andere het Project Statushouders Doen Mee in het leven geroepen. In 2018 hebben we deze middelen nog (grotendeels) nodig, vandaar dat er in het budgetoverhevelingsvoorstel €150.00 is meegenomen voor deze post.
Participatiebudget	€ 53.000 (V)	Niet alle beschikbaar gestelde middelen voor re-integratie zijn besteed in 2017. Er zijn al wel enkele initiatieven gestart, maar die leiden pas in 2018 tot uitgaven. Deze post wordt meegenomen in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
Maatwerkvoorziening Natura materieel WMO	€ 74.000 (V)	Dit is een open einde regeling die zich lastig laat voorspellen. Er zijn uiteindelijk minder rolstoelen en scootmobielen verstrekt dan geraamd.
Maatwerkvoorziening Natura	€ 172.000 (V)	Dit gaat om allerlei vormen van begeleiding. Hoewel deze post al was afgeraamd bij de bestuursrapportage, was er toch nog sprake van een fors voordeel. Ook dit is een open einde regeling die zich lastig laat voorspellen. Deze post wordt meegenomen

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
immaterieel WMO		in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
Algemene voorziening WMO	€ 38.000 (V)	Dit betreft een meer algemene post binnen de WMO. Het gaat met name om kosten gerelateerd aan de adviesraad. Hierop is minder uitgegeven dan geraamd. Deze post wordt meegenomen in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
Algemene voorziening Jeugd	€ 29.000 (V)	Dit betreft resterende middelen in het kader van de regionale gezondheidsnota "Samen voor een gezond Noord-Veluwe 2017-2021". Dit geld is nodig voor de uitvoeringsagenda 2018 en is dan ook opgenomen in het budgetoverhevelingsvoorstel.
Eerstelijnsloket WMO	€ 25.000 (V)	Dit betreft bedrijfsvoeringskosten bij het Sociaal Team, zoals opleidingen en seminars. De focus lag in 2017 bij de basis op orde brengen en minder op kennisverbreding. Deze post wordt meegenomen in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
PGB WMO	€ 57.000 (V)	Conform de trend van afgelopen jaren zien we een verdere verschuiving van PGB's naar zorg in natura. Deze post wordt meegenomen in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
PGB Jeugd	€ 137.000 (V)	Conform de trend van afgelopen jaren zien we een verdere verschuiving van PGB's naar zorg in natura. Deze post wordt meegenomen in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
Individuele voorziening natura Jeugd	€ 1.367.000 (N)	Op basis van regionale afrekening bedraagt het totale tekort op jeugd maar liefst €2,8 mln. Als gevolg van de regionale solidariteit van € 1,3 mln die we in 2017 voor het laatst ontvingen, komt het werkelijke tekort uit op ongeveer de helft. Deze post wordt meegenomen in de mutatie van de reserve Sociaal Domein en heeft dus geen effect op de exploitatie.
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	€ 124.000 (N)	Zie hierboven.
Beheerplannen gebouwenbeheer	€ 126.000 (V)	In de begroting werd er nog van uitgegaan dat investeringen met maatschappelijk nut in 1x afgeschreven mochten worden. Inmiddels geldt volgens de BBV dat ook deze investeringen geactiveerd dienen te worden. Dit leidt dus tot een spreiding van de kosten over de gehele looptijd i.p.v. alle kosten ineens.
BATEN		
Sport	€ 25.000 (V)	Het voordeel komt door extra gerealiseerde cofinanciering van de scholen voor de inzet van de combinatiefunctionarissen.
Bijstandsverlening algemeen	€ 312.000 (V)	Zie ook onder lasten. Dit is het deel van de overschrijding op de uitkeringsadministratie wat we in rekening hebben gebracht bij Hattem en Heerde (H2O).
Bijstandsverlening inkomensdeel	€ 1.247.000 (V)	Dit betreft onder andere de toegekende vangnetuitkering over het tekort 2016 (van 789K). Daarnaast hebben we in vorige jaren een fors aantal vorderingen als oninbaar bestempeld (dubieuze debiteuren). Hiervan is een groot aantal 'teruggezet' naar de reguliere debiteuren omdat het risico op wanbetaling veel lager wordt ingeschat (453K).
Bijstandsverlening zelfstandigen	€ 99.000 (N)	Er is minder bijstand verleend aan zelfstandigen. De corresponderende rijksmiddelen zijn hierdoor ook lager. Zie ook hierboven onder lasten.
Werkvoorziening	€ 44.000 (V)	De rijksbijdrage was wat hoger dan geraamd, maar is 1-op-1 doorgesluisd naar de Inclusief Groep. Zie ook hierboven onder de lasten.
Dorpshuizen en accommodaties	€ 57.000 (N)	De ramingen zijn nog gebaseerd op de exploitatiebegroting van ICS uit 2015 (haalbaarheidsonderzoek Dynamisch Maatschappelijk Hart Wezep). Intussen is de situatie behoorlijk gewijzigd en dat heeft vooral gevolgen voor de geraamde baten. De gemeente is eigenaar van het vernieuwde gebouw en verhuurt dit aan een aantal organisaties waaronder Stichting MFC Wezep. De werkelijke bedragen zijn lager en daarvoor zijn diverse oorzaken zoals de huurkorting van de bieb en de recente afspraken met de fiscus.
SALDO		

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
Overige verschillen (< €25.000)	€ 130.000 (V)	
Saldo programma	€ 311.000 (V)	

Toelichting op mutaties reserves

Er wordt per saldo € 0,6 miljoen meer onttrokken dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Verschillenanalyse reserves:	
Reserve	Baten/Lasten
Reserve Sociaal Domein. Er wordt per saldo € 1,1 miljoen meer onttrokken aan de reserve dan begroot. Met de reserve sociaal domein worden de kosten van het sociaal domein geëgaliseerd.	€ 1.104.000 V
Reserve Zwembad. Nog niet alle openstaande posten zijn verrekend met Sportfondsen, daardoor is ook de onttrekking aan de reserve ook lager. In de loop 2018 weten we welke middelen er nog in de reserve moeten blijven om aan onze toekomstige verplichtingen te voldoen en welk bedrag er eventueel vrij kan vallen.	€ 436.000 N
Beheerplan Welzijnsgebouwen. Vooruitlopend op het nieuwe beheerplan gebouwen zijn er al diverse investeringen geactiveerd in plaats in één keer ten laste van de reserve gebracht. De werkzaamheden zijn wel uitgevoerd.	€ 137.000 N
Overige mutaties	€ 27.000 V
Totaal reserve mutatie	€ 558.000 V

3.5 Dienstverlening

Portefeuillehouder: L. Groot

Beschrijving programma

Dit programma beschrijft de koers om te komen tot verbetering van onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Uitgangspunt is de dienstverleningsvisie 2020 "Goed Geregeld, Graag Gedaan!"

Successen en tegenvallers

Dit waren de grootste successen en tegenvallers in 2017.

Successen

1. Gunning renovatie en verduurzamen gemeentehuis

In oktober 2017 informeerden we de gemeenteraad over een financiële tegenvaller bij de aanbesteding (zie programma Beheer Openbare Ruimte en Grondbedrijf). Een succes is dat we er in slaagden om een groot deel van de aanbesteding aan een lokale aannemer te gunnen, dat is goed voor onze lokale economie. In de aanbesteding hebben we Social Return on Investment (SROI) toegepast. Dit verplicht de aannemer om mensen in te zetten met een afstand tot de arbeidsmarkt.

2. Waardering over dienstverlening (Onderzoek WaarStaatJeGemeente)

Eind 2017 voerden we het onderzoek WaarStaatJeGemeente uit. De algemene waardering van inwoners over de dienstverlening steeg van een 6,6 naar een 6,8 (uit 10). Op 11 van de 13 vragen over dienstverlening scoren we beter dan vergelijkbare gemeenten. Men is vooral positief over de deskundigheid van medewerkers, de wens tot een oplossing te komen én het tonen van verantwoordelijkheid voor een goede afhandeling van aanvragen.

3. Waardering digitale dienstverlening

De waardering over onze digitale dienstverlening is gestegen van een 6,4 naar een 6,9 (Onderzoek WaarStaatJeGemeente). Dat kan komen doordat we het aanbod van digitale formulieren uitbreidden en we de zoekfunctie van onze website verbeterden. Het aantal digitale aanvragen steeg naar 2.301 in 2017 (1.977 in 2016). Onze digitale volwassenheid (% producten en diensten dat we digitaal aanbieden) is 84%, net boven het landelijk gemiddelde.

4. Dienstverlening persoonlijk en betrokken

Iedere situatie is anders, daarom leveren wij maatwerk: lichte of intensieve ondersteuning, thuis of op het gemeentehuis. We vinden een persoonlijke en betrokken klantrelatie belangrijk. Dit betekent dat we bij aanvragen voor een vergunning bij de mensen thuis langskomen als de situatie zich daarvoor leent. Daarnaast sturen we een kaartje als welkom aan nieuwe inwoners (door verhuizing of geboorte).

5. Telefonisch bereikbaarheid en WhatsApp

We verbeterden onze telefonische dienstverlening aan inwoners. We gebruiken weer ons 'oude' telefoonnummer 0526 63 82 00 in plaats van het 14+ nummer. Het 14+ nummer is een landelijk initiatief van VNG Realisatie voor herkenbare telefonische toegang van gemeenten, maar bood helaas niet de verwachte voordelen. Men vond de opbouw van het nummer onduidelijk en de extra stap om het KCC te bereiken onnodig.

Verder breidden we onze dienstverleningskanalen uit. Sinds mei 2017 zijn we ook bereikbaar via WhatsApp. Gemiddeld krijgen we 90 WhatsApp berichten per maand.

Tegenvallers

1. Aansluiting op www.mijnoverheid.nl

Via www.mijnoverheid.nl kunnen inwoners de WOZ waarde en aanslag gemeentelijke belastingen inzien. Het lukte in 2017 niet om deze service uit te breiden met (voortgangs-) informatie van andere producten en diensten. Dit heeft te maken met de planning van het project zaakgericht werken. Sinds november 2017 werken we met een nieuw zaaksysteem (zaakgericht werken). In de eerste helft van 2018 maken we de koppeling met mijnoverheid.nl.

2. Informatieveiligheid

Voor Informatieveiligheid hebben alle gemeenten te maken met veelomvattende en steeds uitgebreidere eisen. Deze eisen liggen vast in de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). In 2018 moeten we ook voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De AVG verscherpt specifiek de eisen voor verwerkingen van persoonsgegevens. Hier waren extra onvoorziene inspanningen voor nodig in 2017. Hierdoor kunnen we niet tijdig aan eisen van de BIG voldoen.

Vanaf 2017 moeten we ons verantwoorden over informatieveiligheid volgens de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Deze systematiek bundelt allerlei procedures voor verantwoording van:

- Basisregistratie Personen (BRP)
- Paspoortuitvoeringsregeling (PUN)
- Digitale persoonsidentificatie (DigiD)
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
- Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en
- Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet).

De bedoeling is dat het bundelen van de procedures het verantwoorden efficiënter maakt. De nieuwe systematiek zorgt nu juist voor meer werk. Uit de audit kwamen slechts enkele dwingende aanbevelingen zoals het opstellen van encryptiebeleid.

We kunnen niet tijdig voldoen aan de eisen in de BIG en AVG, net als veel andere Nederlandse gemeenten. Voor alle gemeenten is dit namelijk een enorme opgave. We kunnen wel aantonen dat we de nodige inspanningen leveren om hier in 2018 ten dele aan te voldoen. Hierbij werken we samen met zowel Hattem en Heerde als Nunspeet en Elburg. In 2017 belegden we de taken op het gebied van informatiebeveiliging in de organisatie. We realiseerden maatregelen uit de BIG zoals beveiligd mailen en zetten in op bewustwording en training van medewerkers. Het niet tijdig voldoen aan de wettelijke verplichtingen is een tegenvaller. Toch zijn we redelijk tevreden met de resultaten die we al behaalden bij deze complexe opgave.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Meer digitale dienstverlening

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Dienstverlening: meer digitaal en maatwerk	In 2017 kunnen inwoners en ondernemers hun aanvragen digitaal indienen.	De meeste producten en diensten zijn digitaal aan te vragen. We kunnen onze digitale dienstverlening nog wel gebruiksvriendelijker maken.
	Het rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening (WaarStaatJeGemeente) is > 6,6	6,8 (WSJG 2017). Zie toelichting bij successen.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
Uitbreiden digitale dienstverlening: meer digitale producten en diensten op de website		We breiden het aantal formulieren uit van 32 naar 60.	We haalden het streefaantal net niet. Er zijn nu 52 formulieren digitaal beschikbaar, vooral de veelgebruikte formulieren.
Thuis of op het werk bezorgen van reisdocumenten	Uit een gesprek met de raad (n.a.v. visie dienstverlening) blijkt hier geen draagvlak voor (i.v.m. kosten). De prestatie vervalt daarmee.		
Huisbezoeken mogelijk maken bij aanvragen omgevingsvergunning;	Zie successen.		
Processen en informatie digitaliseren. Zaaksysteem invoeren.	Ingevoerd in november 2017.	Eind 2017 is de voortgang van behandeling aanvragen te volgen via mijn.overheid.nl	Zie tegenvallers.
Deregulering: verbeteren en verminderen regels.	Zie programma bestuurlijke aangelegenheden (aanpassingen APV).		

De gegevens van onze inwoners zijn veilig

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
De gegevens van onze inwoners zijn veilig bij onze gemeente.	Positief oordeel in rapport "Informatieveiligheid" op waarstaatjegemeente.nl en audits (DIGID, Suwinet, BPR)	In het rapport van DigiD en Suwinet staat één dwingende aanbeveling.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
We nemen maatregelen om te voldoen aan de wet BIG.	Zie tegenvallers.		
Uitvoering geven aan visie informatiebeveiliging (opgesteld in 2016).	Zie tegenvallers.		

Wij bieden werk aan mensen met een arbeidsbeperking

Wat wilden we bereiken?	Effectindicator	Resultaat + toelichting
Wij voldoen aan de landelijke eisen uit de cao gemeenten door werk te bieden aan mensen met een arbeidsbeperking.	We voldoen aan de landelijke eisen uit de cao-gemeenten.	Zie rij hieronder.

Wat zouden we daarvoor doen?	Hebben we dit ook gedaan?	Indicator uit begroting	Resultaat + toelichting
In 2017 plaatsen we minimaal 1 persoon in een nieuwe functie voor mensen met een arbeidsbeperking (uit de doelgroep van de participatiewet).	In de begroting hebben we de ambitie uitgesproken om in heel 2017 vier garantiebannen te realiseren. In 2017 vulden we twee garantiebannen in.		

Verplichte indicatoren

Geen verplichte indicatoren voor dit programma.

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht					
Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten	3.815.020	1.278.956	1.544.956	1.602.546	-57.590
Totaal baten	1.029.362	729.956	920.170	1.188.158	267.989
Saldo programma voor bestemming	-2.785.658	-549.000	-624.787	-414.388	210.399
Toevoeging/onttrekking reserves) ¹	-305.194		0	0	0
Saldo programma na bestemming	-3.090.852	-549.000	-624.787	-414.388	210.399

¹⁾'-'=toevoeging (last exploitatie); '+'=onttrekking (baat exploitatie)

Financiële verschillen tussen begroting en jaarrekening (> €25.000 op productniveau)

Alle verschillen zijn incidenteel van aard, dus worden in 2018 in principe niet weer verwacht.

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
LASTEN		
Baten secretarieleges	€ 44.000 (N)	We hebben meer rijbewijzen en paspoorten verstrekt dan geraamd. Hierdoor is de afdracht aan het Rijk voor deze documenten ook hoger.
BATEN		
Baten secretarieleges	€ 81.000 (V)	We hebben meer rijbewijzen, paspoorten en ID-kaarten verstrekt dan geraamd.
Bouw- en woningtoezicht	€ 29.000 (V)	Door de aantrekkende economie waren er meer en grotere aanvragen dan voorzien. Dit betreft aanvragen bij de rijksoverheid waarvoor de gemeente een dienst verleent voor het afhandelen van de vergunning.
Bouwvergunningen	€ 169.000 (V)	Door de aantrekkende economie waren er meer en grotere aanvragen dan voorzien. Dit betreft de aanvragen waarvoor de gemeente bevoegd gezag is.
SALDO		

Overige verschillen (< €25.000)	€ 25.000 (N)	
Saldo programma	€ 210.000 (V)	

Toelichting op mutaties reserves

Er zijn op dit programma geen reserves.

3.6 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Deze inkomsten zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma's. Dit programma geeft informatie over:

- de lokale heffingen;
- de algemene uitkeringen uit het gemeentefonds;
- de dividenden;
- de post onvoorzien.

Beleidskaders

In de financiële verordening staan de algemene regels voor het financieel beleid. Het beleid voor de lokale heffingen – inclusief de vaststelling van de tarieven – is vastgelegd in de belastingverordeningen. Het kader van de algemene uitkering staan in de circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het dividendbeleid van de betreffende deelneming staat in de aandeelhouders-overeenkomst. De hoogte van de dividenduitkering is (mede) afhankelijk van het gerealiseerde resultaat van de onderneming. Het beleidskader voor de post onvoorzien staat in artikel zes van de financiële verordening. De criteria hiervoor zijn: onvoorzienbaar, onvermijdelijk en onuitstelbaar.

Middelen

Bedrag x € 1.000	Begroting	Werkelijk
Lokale heffingen	6.901	6.861
Algemene Uitkering	17.717	17.773
Integratie Uitkering Sociaal Domein	9.770	9.770
Dividenden	267	267
Onvoorzien	75	75
Totaal	34.730	34.746

Lokale heffingen

Onder lokale heffingen vallen:

- Onroerende zaakbelasting (OZB)
- Forensenbelasting
- Toeristenbelasting
- Precariobelasting

In de paragraaf lokale heffingen wordt uitvoerig ingegaan op dit onderwerp. Korte tijdshalve wordt daarnaar verwezen.

Algemene Uitkering en Uitkering Sociaal Domein

De Algemene Uitkering (AU) en de Integratie Uitkering Sociaal Domein (IUSD) van het Rijk zijn onze grootste inkomstenpost. De begroting is aangepast tot aan de septembercirculaire 2017. De decembercirculaire 2017 is niet in de begroting opgenomen, maar de middelen zijn in werkelijkheid wel ontvangen.

Het beleid binnen de Gemeente Oldebroek is dat de middelen die ontvangen worden via de IUSD en de "oude Wmo" besteed worden aan het Sociaal Domein. De egalisatie hiervan verloopt via de Reserve Sociaal Domein.

Dividenden

Onder dividenden worden de ontvangen dividenden en winstuitkeringen verantwoord. Het gaat voor de gemeente om dividenduitkeringen van de volgende organisaties:

- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

- Alliander
- Waterleidingmaatschappij Vitens

Meer informatie over de bovenstaande organisaties is terug te vinden in de paragraaf Verbonden Partijen.

Onvoorzien

In de begroting was een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen ter hoogte van € 75.000. In 2017 is hierop beroep gedaan voor een bijdrage aan Sint-Maarten (€23.000) en voor het plaatsen van Brandkranen in Wezep (€ 52.000).

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht					
Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten	6.172.728	4.718.597	4.433.969	5.534.807	-1.100.839
Totaal baten	41.548.216	39.719.959	39.873.235	41.037.138	1.163.903
Saldo programma voor bestemming	35.375.488	35.001.363	35.439.267	35.502.331	63.065
Toevoeging/onttrekking reserves) ¹	374.459	34.170	34.170	34.170	0
Saldo programma na bestemming	35.749.947	35.035.533	35.473.437	35.536.501	63.065

¹⁾'-'=toevoeging (last exploitatie); '+'=onttrekking (baat exploitatie)

Financiële verschillen tussen begroting en jaarrekening (> €25.000 op productniveau)

Alle verschillen zijn incidenteel van aard, dus worden in 2018 in principe niet weer verwacht.

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
LASTEN		
Interne beleggingen	€ 47.000 (N)	Dit betreft een extra afschrijving i.v.m. de sloop van de voormalige Goede Herderschool die is opgegaan in IKC De Schaapskooi. Met deze extra kosten was in het raadsbesluit geen rekening gehouden. Binnen het programma Algemene Dekkingsmiddelen leidt dit niet tot een saldo. Deze wordt zichtbaar in het programma Maatschappelijke Ontwikkelingen.
Algemene baten en lasten	€ 31.000 (V)	Dit heeft te maken met een niet geraamde teruggave loonheffing over voorgaande jaren.
BTW Compensatiefonds	€ 1.092.000 (N)	Dit betreft de afwikkeling van de btw die we kunnen declareren bij het BTW compensatiefonds. Deze post is budgetneutraal en staat zowel aan de lasten- als batenkant.
BATEN		
Interne beleggingen	€ 82.000 (V)	Dit wordt met name veroorzaakt door de extra afschrijving i.v.m. de sloop van de voormalige Goede Herderschool die is opgegaan in IKC De Schaapskooi. Met deze extra kosten was in het raadsbesluit geen rekening gehouden. Binnen het programma Algemene Dekkingsmiddelen leidt dit niet tot een saldo. Deze wordt zichtbaar in het programma Maatschappelijke Ontwikkelingen.
Uitkeringen gemeentefonds	€ 56.000 (V)	Dit betreft het saldo van de Decembecirculaire. Deze is niet meer verwerkt in 2017.
BTW Compensatiefonds	€ 1.092.000 (V)	Dit betreft de afwikkeling van de btw die we kunnen declareren bij het BTW compensatiefonds. Deze post is budgetneutraal en staat zowel aan de lasten- als batenkant.
Baten precariobelasting	€ 34.000 (N)	In de raming is er vanuit gegaan dat de opbrengst precariobelasting die voor de maand december 2016 (voor het eerst) was opgelegd aan enkele nutsbedrijven op

Product	Voordeel of nadeel (€)	Toelichting
		het jaar 2017 geboekt zou worden. Het is echter reeds in 2016 geboekt, waardoor in 2017 dit tekort is ontstaan.
SALDO		
Overige verschillen (< €25.000)	€ 25.000 (N)	
Saldo programma	€ 63.000 (V)	

Toelichting op mutaties reserves

Er zijn geen afwijkingen op de reserves ten opzichte van de begroting.

3.7 Overhead

Beschrijving programma

We geven op een zo eenvoudig mogelijke manier meer inzicht in en zeggenschap over de totale overheadkosten van onze organisatie. Vanuit de BBV moeten we de kosten van het primaire proces in onze programma's opnemen.

Overhead volgens de BBV:

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Volgens deze definitie geven we eenduidig inzicht volgens onderstaande uitgangspunten:

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).
- Sturende taken door hiërarchisch leidinggevendenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Kostenoverzicht programma Overhead

Toelichting op onderdelen Programma Overhead	Begroting na wijziging	Realisatie
Indirecte loonkosten	3.782.853	3.895.876
Continuïteitsbudget voor ziekte/vervanging	250.000	250.000
Reis- en Verblijfkosten	255.000	252.497
Opleidingen	165.000	127.437
ICT	1.293.913	1.262.725
Huisvesting	529.662	529.489
Projecten	370.916	284.090
Organisatiebrede HR-lasten	317.317	354.094
Streekarchivaat	188.466	163.686
Verzekeringen	95.500	102.124
Overige materiele lasten	213.365	198.596
Totaal programma Overhead	7.461.993	7.420.614

Opslag voor overhead

Ten behoeve van projecten en tarieven welke bepaald worden op basis van kostendekkende tarieven mag een opslag voor overhead gebruikt worden ter dekking van deze toerekenbare kosten. Deze opslag is bepaald door de totale overheadkosten te delen door het aantal directe uren op de andere programma's. Deze overhead opslag wordt daarmee uitgedrukt in een opslag per productief uur. De opslag bedraagt voor 2017 in werkelijkheid € 45, dit bedrag is gelijk aan het opgenomen bedrag in de begroting. Met het vaststellen van de jaarrekening 2017 wordt ook deze opslag vastgesteld.

Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Toelichting
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2017	6,75	<i>De formatie is het aantal werkplekken volgens het formatieplan.</i>
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	6,56	<i>De bezetting is de werkelijke invulling van de werkplekken.</i>
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2017	€ 627	Betreffen de totale loonkosten van de ambtelijke organisatie (excl. Griffie, Gemeenteraad, commissies en bestuur) en overige overheadkosten.
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2017	23%	Percentage van personeel wat wordt ingehuurd ten opzichte van het totale budget.
Overhead	% van totale lasten	2017	12%	Het percentage kosten aan overhead ten opzichte van alle uitgaven van de gemeente.

JAARREKENING 2017

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht					
Exploitatie in €	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017	Verschil Begr/Rek
		Primitief	Na wijziging		
Totaal lasten) ¹	825.357	7.506.457	7.560.693	7.453.613	107.080
Totaal baten		98.700	98.700	33.000	-65.700
Saldo programma voor bestemming	-825.357	-7.407.757	-7.461.993	-7.420.613	41.380
Toevoeging/onttrekking reserves) ²		69.750	505.750	316.777	-188.973
Saldo programma na bestemming	-825.357	-7.338.007	-6.956.243	-7.103.835	-147.592

¹⁾ Sinds 2017 schrijft de BBV een verplicht programma Overhead voor. In 2016 werden deze kosten nog op andere programma's geboekt.

²⁾ '-'=toevoeging (last exploitatie); '+'=onttrekking (baat exploitatie)

Toelichting op mutaties reserves

Er wordt per saldo € 189.000 minder onttrokken dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Verschillenanalyse reserves:	
Reserve	Baten/Lasten
Reserve Gemeentehuis. De start van de verbouw van het Gemeentehuis heeft vertraging opgelopen en hierdoor ook de uitgaven. Het restant budget wordt overgeheveld naar 2018.	€ 128.000 N
Algemene Reserve. Dit betreffen voornamelijk budgetoverhevelingen van 2016 naar 2017. Deze gelden zijn niet geheel uitgegeven, een deel daarvan wordt ook weer overgeheveld naar 2018 voor zaakgericht werken en digitalisering.	61.000 N
Totaal reserve mutatie	€ 189.000 N

PARAGRAFEN

4. Paragrafen

In de paragrafen worden de beleidslijnen vastgelegd voor relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Daarmee wordt beoogd de transparantie voor burger, raad en toezichthouder te vergroten. In de artikelen 9 tot en met 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording is opgenomen welke paragrafen worden onderscheiden en wat daarin tenminste dient te worden opgenomen.

De wettelijk verplichte paragrafen zijn:

1. Lokale heffingen;
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
3. Onderhoud kapitaalgoederen;
4. Financiering;
5. Bedrijfsvoering;
6. Verbonden partijen;
7. Grondbeleid;
8. Subsidies.

Met de onderwerpen van de paragrafen is over het algemeen een groot financieel belang gemoeid. De paragrafen geven dan ook een dwarsdoorsnede van de begroting, waardoor extra inzicht wordt gegeven in de financiële positie op kortere en langere termijn.

4.1 Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen zijn een belangrijke inkomstenbron van de gemeente, naast de inkomsten uit het gemeentefonds en de specifieke inkomensoverdrachten van het Rijk. Sommige lokale heffingen zijn een algemeen dekkingsmiddel, zoals onroerende-zaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, precariobelasting en toeristenbelasting. Andere lokale heffingen dienen ter dekking van specifieke kosten, zoals afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafplaatsrechten.

Waardering onroerende zaken

Volgens de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de taxatie van onroerende zaken (gebouwen en grond). De WOZ-waarde is het bedrag dat een object zou kunnen opbrengen op de waardepeildatum. De vastgestelde WOZ-waarden worden via beschikkingen bekendgemaakt. Gemeenten, waterschappen en de Rijksoverheid gaan uit van dezelfde WOZ-waarde.

De waarde van woningen en niet-woningen wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. Voor het belastingjaar 2017 is de waardepeildatum 1 januari 2016. Eventuele veranderingen aan een object, door bijvoorbeeld verbouw of aankoop van grond in 2016 worden in de WOZ-waarde betrokken. In dat geval is het object niet getaxeerd naar de situatie op 1 januari 2016, maar naar de toestand op 1 januari 2017. Dit laatste heet de toestandspeildatum.

De waarden van woningen waren op de waardepeildatum 1 januari 2016 gemiddeld met ongeveer 3% gestegen ten opzichte van de peildatum 1 januari 2015. De waarden van niet-woningen waren gemiddeld met 1% gedaald.

De Waarderingskamer is een onafhankelijk orgaan, dat controleert of gemeenten de Wet waardering onroerende zaken goed uitvoeren. De Waarderingskamer heeft geconstateerd dat de uitvoering van de Wet WOZ in de gemeente Oldebroek goed verloopt en heeft toestemming gegeven om de WOZ-beschikkingen voor 2017 te versturen. Eind januari 2017 zijn deze aan de belanghebbenden verzonden.

Half november 2016, dus vóór verzending van de WOZ-beschikkingen voor 2017, zijn 633 voormeldingen verstuurd voor woningen waarvan de waarde voor 2017 bovengemiddeld gestegen was. Daar hebben 51 mensen op gereageerd. Binnen zes weken na dagtekening kunnen belanghebbenden bezwaar indienen tegen de WOZ-beschikking. Inwoners is gevraagd eerst te bellen met de gemeente alvorens een bezwaarschrift in te dienen. Als gevolg hiervan hebben in februari/maart 2017 ook 121 burgers contact met de gemeente opgenomen.

In 2017 zijn 49 bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen ontvangen (in 2016 was het aantal bezwaarschriften 47 en in 2015 51). De bezwaarschriften in 2016 betreffen 1.508 woningen (waarvan 1.478 woningen van de woningstichting) en 24 niet-woningen (waarvan 6 niet-woningen van de woningstichting), in totaal dus 1.532 objecten. Deze aantallen zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	aantal bezwaarschriften	aantal woningen	aantal niet-woningen
woningstichting	1	1.478	6
overig	48	30	18
totaal	49	1.508	24

Er is tegen 14,51% van de WOZ-objecten bezwaar gemaakt. Alle bezwaarschriften zijn afgehandeld. Het percentage WOZ-objecten waarvan de waarde na bezwaar is verminderd is:

- ten opzichte van het aantal objecten waarvoor het bezwaar is afgehandeld: 1,7% (2016: 2,14%);
- ten opzichte van het totaal aantal objecten: 0,25% (2016: 0,32%).

In onderstaand overzicht staan de waarden zoals die gebruikt zijn voor de berekening van de belastingtarieven 2017 en de werkelijke waarden. Het verschil is ontstaan door het (gedeeltelijk) toekennen van bezwaren en door uitbreiding van het areaal aan objecten.

WOZ-waarden	Primaire begroting in €	Rekening in €
Niet-woningen	430.757.160	429.568.458
Woningen	2.143.968.872	2.168.084.047

Belastingen

De gecombineerde aanslagbiljetten onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing, reclamebelasting en onderhoudsrechten begraafplaatsen zijn eind januari 2017 verzonden. Voor de overige belastingsoorten gelden andere verzenddata. De belastingen zijn opgelegd in overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde verordeningen.

Bij de opstelling van de begroting 2017 en de verordening onroerende-zaakbelastingen zijn de WOZ-waarden zo nauwkeurig mogelijk vastgesteld. Voor een aantal objecten is de waardering na die tijd nog afgerond.

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van een kraam, een verkoopwagen of daarmee gelijk te stellen vervoermiddel en het daarbij innemen van grond voor uitstalling van te verkopen artikelen of eetwaren op gemeentegrond die bestemd is voor de openbare dienst. Ook wordt precariobelasting geheven voor het hebben van buizen, kabels, draden of leidingen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Omdat de aanslagen precariobelasting voor het hebben van buizen, kabels, draden of leidingen pas na het belastingjaar kunnen worden opgelegd is hiervoor een voorboeking van in totaal € 1.779.749,- opgenomen. Van dit bedrag is inmiddels € 1.381.699,- opgelegd. De aanslag precariobelasting 2017 van € 413.015,- voor Vitens is nog niet opgelegd.

Forensenbelasting wordt opgelegd aan natuurlijke personen die hun hoofdverblijf niet binnen de gemeente Oldebroek hebben en er op meer dan 90 dagen in het jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Voor personen die wel in de gemeente zijn ingeschreven ontvangt de gemeente een uitkering van het Rijk. De forensenbelasting is een (gedeeltelijke) compensatie voor het gemis aan inkomsten voor personen die niet in de gemeente staan ingeschreven.

Toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding, door personen die niet zijn ingeschreven in de gemeente Oldebroek.

In 2017 bedroegen de inkomsten uit belastingen:

	Begroting in €	Begroting na wijziging in €	Rekening in €
OZB gebruikers	631.000	646.000	643.708
OZB eigenaren	3.822.000	3.887.000	3.880.958
Toeristenbelasting	500.000	512.000	512.367
Forensenbelasting	36.000	36.000	37.585
Precariobelasting	2.029.000	1.820.000	1.786.312
Totaal	7.018.000	6.901.000	6.860.930

In bovenstaand overzicht is de reclamebelasting niet meegenomen, omdat die inkomsten, na aftrek van de door de gemeente gemaakte kosten, worden doorbetaald aan de ondernemersverenigingen. In het rekeningbedrag voor de precariobelasting voor buizen, kabels, draden of leidingen is een voorboeking opgenomen.

Rechten

Voor het verrichten van diensten en het leveren van producten worden kostendekkende tarieven gehanteerd. In de tarieven van de rioolheffing en de begraafplaatsrechten is rekening gehouden met kosten van groot onderhoud en vervanging in de toekomst.

In 2017 waren de baten uit rechten als volgt:

	Begroot in €	Begroting na wijziging	Rekening in €
Afvalstoffenheffing	1.814.587	1.821.000	1.821.358
Rioolheffing	1.488.910	1.498.910	1.507.421
Begraafplaatsrechten	513.674	513.674	535.394
Totaal	3.817.171	3.833.584	3.864.173

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing

Berekening Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	Begroting na wijziging	Realisatie
Kosten taakveld Reiniging	1.971.982	1.897.282
Kosten Taakveld Wegen (Vegen 33%)	24.789	22.584
Kosten Taakveld KCC-Belastingen	11.364	11.364
Inkomsten Taakvelden excl. Heffingen	-394.814	-462.929
Netto toe te rekenen kosten	1.613.321	1.468.301
Kwijtschelding	46.000	46.529
Overhead taakveld Reiniging (€ 45 per uur)	136.505	136.505
Overhead Kosten Taakveld Wegen (Vegen 33%) (€ 45 per uur)	18.450	18.450
Overhead taakveld KCC-Belastingen (€ 45 per uur)	12.735	12.735
BTW	372.223	361.444
Onttrekking Voorziening Afval	-330.400	-222.000
Totale kosten	1.868.834	1.821.964
Opbrengst Heffingen (incl. oninbaar en verminderings)	1.821.000	1.821.358
Dekkingspercentage	97,44%	99,97%

Het beleid is om voor de afvalstoffenheffing maximaal 100% kostendekkend te zijn. Het tarief van de afvalstoffen wordt geëgaliseerd door de voorziening Afval. Begroot was een onttrekking aan de voorziening afval van € 330.400 in werkelijkheid is dit € 222.000 geworden. Dit verschil van € 108.000 wordt ingezet voor de egalisatie van de tarieven 2019. De oorzaak hiervan is dat er minder kosten zijn gemaakt voor Afval en er meer opbrengsten waren van afvalverwerkers dan begroot.

Kostendekkendheid Rioolheffing

Berekening Kostendekkendheid Rioolheffing	Begroting na wijziging	Realisatie
Kosten taakveld Riolerig	898.363	770.779
Kosten taakveld KCC-Belastingen	7.089	7.089
Kosten taakveld Afwatering (33%)	40.226	38.641
Kosten taakveld Wegen (Vegen) 33%	24.789	22.584
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	0	-4.958
Netto toe te rekenen kosten	970.467	834.135
Kwijtschelding/oninbaar/verminderingen incl. uren	40.737	41.710
Overhead taakveld Riolerig (€ 45 per uur)	196.290	196.290
Overhead taakveld KCC-Belastingen (€ 45 per uur)	6.300	6.300
Overhead taakveld Afwatering (€ 45 per uur)	23.400	23.400

Overhead taakveld Vegen (€ 45 per uur)	18.450	18.450
Inzet uren overhead incl. overheadopslag	73.185	73.185
BTW (investeringen en exploitatielasten)	311.582	161.973
Onttrekking Voorziening Riool ter egalisatie tarief	-99.676	152.500
Totale kosten	1.540.735	1.507.943
Opbrengst Heffingen	1.506.000	1.507.421
Dekkingspercentage	97,75%	99,97%

Het beleid is om voor de rioolheffing maximaal 100% kostendekkend te zijn. Het tekort of overschot wordt verrekend met de voorzienig Riolering. Begroot was een onttrekking aan de voorziening riolering van € 100.000 in werkelijkheid is een storting geworden van € 152.500. De oorzaak hiervan is dat er minder kosten zijn gemaakt op het taakveld Riolering, dit komt voornamelijk door de kosten van dagelijks onderhoud lager is uitgevallen. Ook kon er minder BTW worden toegerekend aan rioolheffing omdat de geplande investeringen in Riool achterbleven bij de begroting (zie ook paragraaf kapitaalgoederen).

Kostendekkendheid Begraven

Berekening Kostendekkendheid Begraven	Begroting na wijziging	Realisatie
Kosten Taakveld Begraven	111.417	113.445
Netto toe te rekenen kosten	111.417	113.445
Overhead taakveld begraven (€ 45 per uur)	22.500	22.500
Totale kosten	133.917	135.945
Opbrengsten Begraafrechten	111.000	117.491
Dekkingspercentage	82,89	86,43

Dit onderdeel betreft de kostendekkendheid van het ter aarde bestellen. Het aantal ter aarde bestellingen lag iets hoger dan begroot. Doordat er een vaste toerekening plaats vindt van de loonkosten is daardoor het dekkingspercentage iets hoger dan begroot.

Berekening kostendekkendheid leges jaarrekening 2017

Titel	Hoofdstuk	Omschrijving hoofdstuk tarieventabel Legesverordening	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking	Begroting Dekking
1	1	Burgerlijke stand	€ 49.324	€ 26.507	53,74%	49,73%
1	2	Reisdocumenten en NIK	€ 275.992	€ 252.050	91,33%	81,48%
1	3	Rijbewijzen	€ 107.863	€ 108.558	100,64%	101,92%
1	4	Verstrekingen uit basisreg. personen	€ 9.214	€ 2.870	31,15%	23,87%
1	6	Verstrekingen o.g.v. WBP	nb	nb		
1	9	Overige publiekszaken	€ 26.836	€ 17.498	65,20%	87,79%
1	10	Gemeentearchief	nb	nb		
1	12	Leegstandwet	€ 556	€ 323	58,09%	62,38%
1	13	Standplaatsvergunningen	€ 1.691	€ 193	11,41%	82,79%
1	15	Kansspelen	€ 746	€ 194	26,01%	104,69%
1	16	Kabels en leidingen	€ 11.810	€ 15.882	134,48%	92,82%
1	18	Verkeer en vervoer	€ 10.851	€ 7.962	73,38%	64,57%
1	19	Bestrijding geluidhinder	€ 3.813	€ 1.937	50,80%	79,25%
1	20	Afvalstoffenverordening	nb	nb		
1	21	Diversen	€ 2.594	€ 81	3,12%	50,39%
		Totale kostendekking titel 1	€ 501.290	€ 434.055	86,59%	81,10%

Titel	Hoofdstuk	Omschrijving hoofdstuk tarieventabel Legesverordening	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking	Begroting Dekking
2	2-9	Omgevingsvergunning	€ 1.023.010	€ 916.568	89,60%	61,10%
		Totale kostendekking titel 2	€ 1.023.010	€ 916.568	89,60%	61,10%
3	1	Horeca	€ 24.424	€ 7.585	31,06%	59,08%
3	2	Organiseren evenementen	€ 16.198	€ 6.726	41,52%	53,09%
3	3	Seksbedrijven	nb	nb		
3	5	Kinderopvang	€ 1.556	€ 0	0%	61,98%
3	6	Niet benoemde vergunning e.d.	nb	nb		
		Totale kostendekking titel 3	€ 42.178	€ 14.311	33,93%	56,90%
		Kostendekking gehele tarieventabel	€ 1.566.478	€ 1.364.934	87,13%	67,76%

We mogen op grond van artikel 229 van de Gemeentewet rechten heffen voor door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. In totaal rekenden we in 2017 € 1,566 miljoen toe aan kosten voor het in behandeling nemen van aanvragen. Hiervoor kunnen we leges heffen. Door de gewijzigde toerekening van loonkosten conform BBV (programma Overhead) zijn de leges in onze gemeente niet meer volledig kostendekkend.

Binnen een groep van tariefsoorten mogen sommige tarieven hoger zijn dan de kosten, maar dan moeten we dat compenseren door andere tarieven. Bij de omgevingsvergunningen voor bouwen is sprake van deze zogenaamde kruissubsidiëring, bijvoorbeeld bij de leges voor kleine bouwwerken in relatie tot grote(re) bouwwerken.

Het percentage kostendekkendheid wijkt af van de begroting 2017. Dit komt omdat er geen uren meer doorbelast worden van medewerkers, maar er jaarlijks een vast bedrag wordt toegerekend aan de diverse leges. De lastenkant verschilt niet veel ten opzichte van de begroting. Het werkelijke aantal vergunningaanvragen is hoger dan begroot waardoor er meer legesopbrengsten zijn dan begroot. Dit zorgt voor een hoger kostendekkendheidspercentage.

Overzicht van lokale heffingen

De Atlas van de lokale lasten wordt jaarlijks uitgegeven door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo). Hierin worden de belastingen van gemeenten, provincies en waterschappen in kaart gebracht. Uit een analyse van de gegevens blijkt dat Oldebroek in 2017 met de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning op de 79e plaats staat (waarbij nummer één de laagste woonlasten heeft en nummer 398 de hoogste). In 2016 stond Oldebroek met deze lasten op de 87e plaats en in 2015 op de 101e plaats. In onderstaande tabel staat een overzicht met deze tarieven en lasten (exclusief waterschapsheffingen) ten opzichte van de landelijke tarieven in 2017. De woonlasten in Oldebroek liggen € 55,- onder het gemiddelde van alle gemeenten. In 2015 en 2016 lagen deze woonlasten € 48,- onder het landelijk gemiddelde.

	Landelijk			Oldebroek
	laagste	gemiddelde	hoogste	
OZB woningen	0,0446%	0,1237%	0,2669%	0,1285%
OZB niet-woningen eigenaar	0,0748%	0,2674%	0,7282%	0,2549%
OZB niet-woningen gebruiker	0,0000%	0,2019%	0,4460%	0,1890%
Afvalstoffenheffing	€ 12	€ 260	€ 408	€ 213
Rioolheffing	€ 0	€ 192	€ 404	€ 149
Woonlasten eigenaar-bewoner	€ 487	€ 723	€ 1.211	€ 668

Voor 2017 zijn de gemiddelde woonlasten in de provincie Gelderland voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning berekend op € 728,-. In 2016 waren deze lasten gemiddeld € 719,- en in 2015 € 707,-.

In vergelijking met de gemeenten op de Noord-Veluwe zijn de woonlasten voor meerpersoonshuishouden met een eigen woning in de gemeente Heerde het hoogst. De gemeenten Hattem en Ermelo volgen op achtereenvolgens de tweede en derde plaats. De gemeente Putten heeft de laagste woonlasten. In de gemeenten Elburg en Oldebroek zijn

de woonlasten ten opzichte van 2016 gedaald. In de gemeenten Harderwijk en Hattem zijn de woonlasten het meest gestegen.

Woonlasten	2016 in €	2017 in €
Putten	558	568
Nunspeet	563	580
Harderwijk	613	641
Elburg	676	653
Oldebroek	675	668
Ermelo	658	676
Hattem	768	814
Heerde	833	839

Vanaf 2017 houdt Coelo ook de woonlasten voor huurders bij. In onderstaande tabel staan de woonlasten (afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor meerpersoonshuishoudens met een huurwoning in de gemeente Oldebroek, ten opzichte van de landelijke tarieven in 2017.

	Landelijk			Oldebroek
	laagste in €	gemiddelde in €	hoogste in €	in €
Woonlasten huurder	58	364	674	362

Voor 2017 zijn de gemiddelde woonlasten in de provincie Gelderland voor afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden met een huurwoning € 339,-.

In onderstaande tabel staan de tarieven voor meerpersoonshuishoudens voor 2017 in de Noord-Veluwsche gemeenten:

Belastingsoort	Elburg	Ermelo	Harder- wijk	Hattem	Heerde	Nunspeet	Olde- broek	Putten
OZB woningen	0,1070%	0,1053%	0,1295%	0,1573%	0,1587%	0,0900%	0,1285%	0,0781%
OZB niet-woningen	0,3190%	0,5161%	0,4497%	0,4675%	0,4732%	0,2960%	0,4439%	0,2859%
Afvalstoffenheffing	€ 216	€ 181	€ 194	€ 263	€ 236	€ 195	€ 213	€ 119
Rioolheffing	€ 194	€ 206	€ 146	€ 155	€ 201	€ 153	€ 149	€ 218

Leges

Leges kunnen worden geheven voor een door de gemeente geleverde dienst. Aan enkele legestarieven zijn door de Rijksoverheid maximumtarieven gesteld. De verschillende tarieven voor 2017 zijn opgenomen in de tarieventabel bij de legesverordening. De opbrengsten zijn verantwoord bij de betreffende programma's.

Invordering

Voor de invordering van de gemeentelijke belastingen is de Leidraad Invordering Gemeentelijke Belastingen gemeente Oldebroek van toepassing. Deze Leidraad is in samenwerking met de gemeenten Hattem en Heerde tot stand gekomen. Het invorderingsbeleid van de drie gemeenten is zo maximaal mogelijk op elkaar afgestemd. Hier en daar zijn er vanwege lokale (historische) argumenten nog wat kleine verschillen.

In 2017 zijn voor de invordering van verschuldigde belastingen 737 aanmaningen en 257 dwangbevelen verzonden. In 2016 zijn 774 aanmaningen en 285 dwangbevelen verstuurd.

Kwijtschelding

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing en rioolheffing voor woningen. Kwijtschelding wordt verleend bij een inkomen van 100% of minder van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt.

Van belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben gekregen, worden inkomen, vermogen en bezittingen door de Stichting Inlichtingenbureau opgevraagd bij de Belastingdienst, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW). Op basis van die gegevens kan de gemeente bepalen of belastingplichtigen voor kwijtschelding in aanmerking komen. Inwoners hoeven dan geen vragenformulier in te vullen.

In onderstaand overzicht staat het aantal in 2016 en 2017 ontvangen en gehonoreerde kwijtscheldingsverzoeken.

Belastingsoort	2016			2017		
	aantal ontvangen verzoeken	aantal gehonoreerde verzoeken	totaalbedrag kwijtschel- ding in €	aantal ontvangen verzoeken	aantal gehonoreerde verzoeken	totaalbedrag kwijtschel- ding in €
Afvalstoffenheffing	338	267	44.312	343	280	46.529
Rioolheffing	332	261	35.222	337	274	36.799
Totaal			79.534			83.328

Het aantal ontvangen kwijtscheldingsverzoeken in 2017 is ten opzichte van 2016 met 5 gestegen en het aantal gehonoreerde verzoeken met 13.

4.2 Weerstandsvermogen

Inleiding

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende taak. Het is daarom belangrijk dat de raad zicht heeft op de financiële positie van de gemeente. Een goed financieel beleid is immers van groot belang om de taken te kunnen voortzetten. Daarbij gaat het niet alleen om de jaarlijkse lasten en baten in de exploitatiebegroting. Het beheer van financiële middelen speelt een minstens zo belangrijke rol. Ook de reserves en voorzieningen maken deel uit van de financiële positie van de gemeente. Om het benodigde inzicht te geven in de financiële positie moet helder zijn wat we tot de reserves en voorzieningen rekenen. Ook moet de gemeente een duidelijk beleid voeren over het vormen en aanspreken van reserves en voorzieningen. De gemeenteraad heeft in november 2017 de nota 'Reserves en voorzieningen' vastgesteld. Deze paragraaf is onderdeel van het risicomanagementproces en geeft informatie over het beheersen van risico's. Risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente Oldebroek kunnen belemmeren. We relateren deze risico's aan de financiële weerstand en geven inzicht in het zogenaamde weerstandsvermogen. Met weerstandsvermogen bedoelen we de financiële draagkracht van de gemeente bij onvoorziene tegenvallers. In de paragraaf beschrijven we waaruit het weerstandsvermogen bestaat. Ook beschrijven we de uitgangspunten van het risicomanagement (beleid). Verder geven we inzicht in de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's), de opbouw van de weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's financieel op te kunnen vangen) en het weerstandsvermogen (koppeling van de risico's en de weerstandscapaciteit).

Huidige situatie

De omvang van de reserves en voorzieningen hangt samen met de risicopositie van de gemeente. Een belangrijke indicator voor het bepalen van de financiële positie is de ratio weerstandsvermogen. Hierbij zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De reserves en voorzieningen zijn een onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Andere componenten zijn onder andere de onbenutte belastingcapaciteit en bezuinigingsmogelijkheden. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van het risicoprofiel van de gemeente.

Risico's

In een complexe organisatie als een gemeente is het inschatten van risico's een lastige opgave. Als gemeente proberen we dit zo zorgvuldig mogelijk te doen. We omschrijven risico's in termen van oorzaak - gebeurtenis - gevolg. Daarbij is het risico de gebeurtenis. Een gebeurtenis kan verschillende oorzaken en gevolgen hebben. Het is noodzakelijk deze te beschrijven. Immers, als we al in een vroeg stadium nadenken over de mogelijke risico's van projecten of bepaald beleid, kunnen we risico beperkende maatregelen nemen. Een maatregel kan de kans dat het risico zich zal voordoen, verkleinen (preventieve maatregel) of de impact verkleinen als het risico zich voordeed (beperkende maatregel).

Als wij ons bewust zijn van een risico, kunnen we kiezen hoe wij erop reageren. De volgende risicostrategieën en preventieve maatregelen zijn mogelijk:

- **Accepteren:** Dit is alleen aan de orde bij een zeer kleine kans en/of zeer kleine gevolgen, of als er nagenoeg geen invloed mogelijk is. Wij kunnen ervoor kiezen het latente (of concrete) risico volledig zelf te nemen, waarbij het beschikbaar weerstandsvermogen als buffer geldt.
- **Uitbesteden/overdragen:** Wij kunnen ervoor kiezen het risico (deels) bij derden te plaatsen. Bijvoorbeeld door ons te verzekeren of door middel van contractonderhandelingen met een leverancier of aannemer.

Om de gevolgen van het concrete risico te voorkomen, te verminderen of op te lossen, kunnen we beheersmaatregelen treffen.

- **Voorkomen:** Eén of beide van de factoren kans en gevolg wegnemen.
- **Verminderen:** Eén of beide van de factoren kans en gevolg afzwakken.

Als risico's concreet zijn, treffen wij een voorziening. Als risico's onzichtbaar zijn, vormen wij een bestemmingsreserve. Het kan ook zijn dat bepaalde jaarlijks terugkerende concrete risico's zich vrijwel zeker voordoen. Dan maken wij een keuze of wij de financiële gevolgen al dan niet regulier opnemen in de geraamde lasten van de exploitatie.

Periodiek bepalen wij de omvang en impact van de risico's (kans maal financieel gevolg). De impact en omvang van de totale risico's vormen de benodigde weerstandscapaciteit. We maken onderscheid tussen exploitatierisico's en risico's die voortkomen uit grondexploitatie en projecten. Deze risico's kunnen betekenis hebben voor de financiële positie van de gemeente.

Beleid

Concrete risico's

Voor concrete risico's hebben we specifieke voorzieningen getroffen in de vorm van verzekeringen. Voorbeelden zijn brandverzekeringen voor gemeentelijke gebouwen, aansprakelijkheidsverzekeringen voor personeel en materieel van de gemeente, en voor ambtenaren een ongevalverzekering en rechtsbijstandverzekering.

Kapitaalgoederen

Voor het groot onderhoud en de vervanging van kapitaalgoederen hebben we beheerplannen opgesteld. Op basis van de meerjarenraming in die beheerplannen vormden we voorzieningen. Daaruit kunnen we (toekomstige) kosten betalen.

Sluimerende risico's

Ondernemersrisico's, de sociale structuur en opneemregelingen zijn voorbeelden van sluimerende (latente) risico's. Bij het ontwikkelen en vaststellen van beleid benoemen we deze zo specifiek mogelijk.

Algemene dienst en projecten

Ook in de exploitatie van de algemene dienst en in (investerings)projecten kunnen zich risico's voordoen. We beschrijven deze systematisch en houden bij welke beheersmaatregelen we treffen.

Grondbedrijf

Daarnaast komen risico's voor in het grondbedrijf. Voor het grondbedrijf hebben we in 2017 de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Deze berekening staat in het meerjarenprogramma van het grondbedrijf (MPG). Op basis van de werkelijke situatie eind 2016 pasten we het risicoprofiel van het grondbedrijf aan. Resultaten van de grondexploitatiebegrotingen komen ten gunste of ten laste van de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG). De RAG heeft als doel ondernemersrisico's van het grondbedrijf door de productie van bouwgrond in grondexploitatiecomplexen op te vangen. De financiële risico's van de complexen brengen we ten gunste of ten laste van de RAG. Hierdoor is de begrotingspositie van de gemeente in principe niet betrokken bij de risico's die projecten met zich meebrengen. Dit geldt alleen zolang de omvang van de risico's binnen de omvang van de RAG blijven. Voorwaarde is dan ook dat het saldo van de RAG voldoende is om risico's op te vangen en af te dekken.

Risicoscore

Op basis van het indelen van de risico's stellen we een risicokaart op. Deze kaart geeft een indicatie van de mogelijke impact van het risico. De risicokaart is gebaseerd op het door ons vastgestelde beleid voor risicomanagement. Bij het intekenen van een risicoscore geldt: hoe hoger de risicoscore, hoe hoger de prioriteit voor aanpak van het risico.

Risicokaart

Op basis van de benoemde risico's geven we 18 risico's van de algemene dienst en het totale risico in het grondbedrijf weer in de actuele risicokaart. Gedurende het jaar treffen wij verschillende beheermaatregelen, beoordeelden we risico's anders, vielen risico's weg en kwamen er een aantal risico's bij. De kans betreft de hoogte van de waarschijnlijkheid(het percentage) dat het risico nadelige gevolgen heeft binnen een bepaalde termijn.

Impact (financieel gevolg)	Kans 1 (1-20%)	Kans 2 (21-40%)	Kans 3 (41-60%)	Kans 4 (61-80%)	Kans 5 (81-100%)
5 (= > € 500.000)	5	1	2	0	1
4 (= / > € 100.000 < € 500.000)	0	1	2	0	0
3 (= / > € 50.000 < € 100.000)	1	2	1	0	0
2 (= / > € 25.000 < € 50.000)	0	0	0	0	0
1 (< € 25.000)	0	0	0	0	0
Geen geldgevolgen	0	0	0	0	0

Benodigde weerstandscapaciteit

Risicoprofiel exploitatie/algemene dienst

Op basis van de analyse van de concrete risico's van de algemene dienst is de benodigde weerstandscapaciteit € 7,8 miljoen. Van deze risico's is berekend wat de kans is dat het risico zich voor doet met het mogelijk financieel gevolg. Vergeleken met de risico's gemeld bij de begroting 2018 is dit 0,4 miljoen lager. Dit is exclusief het risico van de grondexploitatie. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt door mutaties in onderstaande risico's:

Nr	Onderwerp	Mutatiebedrag
1	Beschermd wonen	-25.000
2	OZB Recreatie	-50.000
3	RNV opheffing	-414.000
4	Muziekschool	-226.000
5	Naheffing belastingen	-15.000
6	Onderwijshuisvesting	450.000
7	Starterslening	65.000
8	Garantstelling A-28	-180.000
	Totaal	-395.000

Er vallen 3 risico's in het rood gearceerde deel (rechtsboven) van de risicokaart. Het gaat om de volgende risico's.

Nr.	Onderwerp	Risicobeschrijving	Kans op optreden	Financieel gevolg	Kans x gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit (x € 1000)
1	Precariobelasting	Het niet kunnen heffen van precariobelasting op het electriciteitsnetwerk en op het waterleidingnetwerk.	3	5	15	2.950
2	Garantstelling op de voorfinanciering van de afrit A28	Door elk van de drie gemeenten (Heerdem Hattem en Oldebroek) is voor een bedrag van € 13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze € 13 miljoen. Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 1 miljoen garantstelling verleend voor (de dekking van) een deel van de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. Voor een bijdrage in de kosten van de afslag is in de resultaatbestemming 2017 een bestemmingsreserve gevormd van € 430.000. Het restant van € 1.000.000,- min bestemmingsreserve € 430.000,- = € 570.000,- wordt meegenomen als risico.	3	5	15	570
3	Sociaal Domein	Er zijn signalen dat de tekorten in de jeugdzorg hoger kunnen zijn dan waar nu rekening mee wordt gehouden. De signalen zijn pril en de praktijk tot op heden is dat de cijfers gedurende het jaar een grillig verloop kunnen laten zien. Om deze reden vinden we het verstandig het al bestaande risico te handhaven.	3	5	15	750

Samenvatting opgenomen risico's

Risico's algemene dienst

Nr.	Onderwerp	Risicobeschrijving	Kans op optreden	Financieel gevolg	Kans x gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit (x € 1000)
Totaal risico's rood gearceerde deel						4.270
Overige risico's algemene dienst						3.552
Totaal risico's algemene dienst						7.822

Nr.	Onderwerp	Risicobeschrijving	Kans op optreden	Financieel gevolg	Kans x gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit (x € 1000)
5	Risicoanalyse grondbedrijf algemeen	Tegenvallende opbrengsten en kosten van de grondexploitatie				2.200
Totaal risico's						10.022

Beschikbare weerstandscapaciteit

Onder beschikbare weerstandscapaciteit verstaan wij de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's te kunnen opvangen, als die zich daadwerkelijk voordoen. De hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit bepalen we door de vrij aanwendbare reserves van de gemeente, de onbenutte belastingcapaciteit, de ruimte in de exploitatiebegroting en de stille reserves. Bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit houden we de toekomstige winstpotentie van de grondexploitatie (-complexen) buiten de berekening vanuit voorzichtigheid.

Bij de opstelling van de jaarrekening 2017 had de gemeente een weerstandscapaciteit van afgerond € 21,0 miljoen, bij een risicoprofiel van € 10 miljoen. De weerstandsratio is 1 als er genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken. De gemeenteraad heeft de bandbreedte van de weerstandsratio vastgesteld op 1,0 tot 1,4 dit is gebaseerd op een situatie waarbij ook de onbenutte belastingcapaciteit wordt meegerekend. Provincie Gelderland heeft in maart 2017 via haar begrotingscirculaire 2018 een aantal algemene uitgangspunten benoemd. Eén hiervan is dat zij voor de bepaling van de direct inzetbare weerstandscapaciteit niet rekenen met de onbenutte belastingcapaciteit. Wij vermelden u daarom ook het weerstandscijfer die provincie Gelderland voor haar beoordeling hanteert. Provincies gaan hier onderling overigens niet op een eenduidige manier mee om.

Naar de situatie per 31 december 2017 is onze weerstandsratio 2,1. De provincie Gelderland houdt een waardering aan van afgerond 2.

De weerstandscapaciteit per 31 december 2017, bedragen x € 1.000:

Algemene reserve	7.685
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves	4.160
Onbenutte belastingcapaciteit	1.400
Reserve grondexploitatie	7.778
Totaal	21.023

Onbenutte belastingcapaciteit (structureel)

Het voor eigenaren van woningen vastgestelde tarief van 0,1285% is lager dan de norm van 0,1927% die het rijk voor het jaar 2017 heeft vastgesteld voor artikel 12-gemeenten (zie meicirculaire 2016). Het verschil in belastingopbrengst is € 1.391.910,- aan onbenutte belastingcapaciteit. Het berekende tarief voor gebruikers van niet-woningen van 0,1890% is ook lager dan de norm voor artikel 12-gemeenten. Het verschil in belastingopbrengst is € 12.602,- en is daarmee ook onbenutte belastingcapaciteit. Het voor eigenaren van niet-woningen berekende tarief van 0,2549% is hoger dan de norm voor artikel 12-gemeenten. De opbrengst is daardoor € 267.192,- hoger dan bij toepassing van de artikel 12-norm en is daarmee geen onbenutte belastingcapaciteit. De totale onbenutte belastingcapaciteit is € 1.404.512,-.

Stille reserves

De stille reserves zijn de 'geschatte' waarde van onze participaties in het aandelenkapitaal van drie bedrijven. De economische waarde baseren we op de boekwaarde per aandeel, meegegeven in de jaarstukken 2016 van de betreffende bedrijven. Het totaal van de stille reserves is per 31 december 2016 € 8 miljoen. Dit bedrag bestaat uit:

Participatie	Aantal aandelen	Boekwaarde per aandeel	Nominale waarde	Economische waarde (geschat)	Stille reserves participaties (geschat)
Alliander	269.681	26,95	1.348.405	7.268.642	5.920.237
BNG	9.750	80,55	24.375	785.382	761.007
Vitens	18.693	72,91	18.693	1.362.845	1.344.152
Totaal			1.391.473	9.416.869	8.025.396

Gebruik van de stille reserve leidt tot een structurele vermindering van de jaarlijkse inkomsten uit dividenden. Vanwege deze invloed op de exploitatiebegroting nemen we dit vermogen niet mee in het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen.

Restant beschikbaar weerstandsvermogen per 31 december 2017

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 22,0 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 10,2 miljoen. Daarmee beschikken we bij het opmaken van de jaarrekening 2016 per 31 december 2017 over een ruim voldoende weerstandsvermogen van 2,1 (provincie Gelderland 2,0). Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen gebruiken we een waarderingstabel die in samenwerking met het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld. Ons weerstandsvermogen valt in de klasse “Uitstekend”. Ten opzichte van de begroting 2018 is de ratio 0,5 punt hoger. Dit komt met name door een lager bedrag aan risico's, maar ook door een door het BBV gewijzigde waardering systematiek van de grondexploitatie. Hierdoor hebben we eenmalig een winst genomen van ruim € 5,4 miljoen.

Bedrijvenpark H2O BV

Omschrijving

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als ‘bovenregionaal’ bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw op- en afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 worden naar verwachting in september 2018 vastgesteld.

Jaarrekening 2017

Op 31 mei 2018 hebben de aandeelhouders van het Bedrijvenpark H2O de jaarrekening 2017 vastgesteld. In die jaarrekening is de uitkomst van de geactualiseerde grondexploitatieberekening verwerkt. De uitkomst (contante waarde) is € 1.003.000,- negatief. De omvang van de verliesvoorziening moet op basis van die berekening € 335.000,- per gemeente bedragen. Op basis van de uitkomsten van een eerdere analyse (is de hoogte van de verliesvoorziening eind 2016 € 765.000,- per gemeente. Daarom hebben wij de verliesvoorziening met € 430.000,- verlaagd.

In het kader van de risicoanalyse is de aannemelijkheid van de grondexploitatieberekening van het Bedrijvenpark door de accountant van het Bedrijvenpark en door de gemeenten getoetst en zijn de gekozen uitgangspunten – o.a. rente, kosten & opbrengstenniveau en uitgifte tempo – reëel bevonden.

Garantstellingen

Wij staan garant voor (de dekking van) een deel van de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. De garantstelling is € 1 miljoen per gemeente. Er wordt aan gewerkt om deze garantstelling zoveel als mogelijk in te vullen met bijdragen van derden. In het risicoprofiel in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing was een risico van 75% opgenomen voor de situatie dat de gemeenten geen bijdragen van derden zouden ontvangen.

Wij stellen voor het bedrag waarmee de verliesvoorziening wordt verlaagd (€ 430.000) te reserveren voor de bijdrage in de kosten van de aanleg van een nieuw op- en afrittenstelsel. Daarvoor wordt een bestemmingsreserve ingesteld. Ten laste van de bestemmingsreserve kunnen de (kapitaal)lasten van een eventuele bijdrage te zijner tijd worden gedekt. Als een financiële bijdrage van de gemeente niet nodig is, zal de bestemmingsreserve via een raadsbesluit vrijvallen of een andere bestemming kunnen krijgen. Het resterende bedrag van de garantstelling (€ 570.000,-) nemen wij op in het risicoprofiel. Tot de start van de aanleg van een nieuw op- en afrittenstelsel in 2020 / 2021 hebben de gemeenten de tijd bijdragen van derden te zoeken voor het bedrag waarvoor we garant staan.

Verder staan de gemeenten garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is € 39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staan garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag is vastgesteld op € 1.870.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze € 13 miljoen.

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 1 miljoen garantstelling verleend voor (de dekking van) een deel van de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. Voor een bijdrage in de kosten van de afslag is in de resultaatbestemming 2017 een bestemmingsreserve gevormd van € 430.000 .

Het restant van € 1.000.000,- min bestemmingsreserve € 430.000,- = € 570.000,- wordt meegenomen als risico.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomanagementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

Kengetallen jaarrekening 2017

1a. Netto schuldquote	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2017	2018
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	€ 7.818	€ 6.908	€ 6.905	€ 6.072
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < een jaar	€ 3.075	€ 5.521	€ 3.901	€ 3.075
Overlopende passiva	€ 3.383	€ 4.037	€ 2.667	€ 3.383
Financiële vaste activa	€ 7.466	€ 5.009	€ 8.379	€ 6.206
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	€ 20.466	€ 21.552	€ 15.596	€ 3.857
Liquide middelen	€ 456	€ 5	€ 224	€ 456
Overlopende activa	€ 2.391	€ 4.904	€ 1.410	€ 2.391
Totale baten	€ 63.445	€ 68.091	€ 55.796	€ 56.235
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-26%	-22%	-22%	-1%

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2017	2018
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	€ 7.818	€ 6.908	€ 6.905	€ 6.072
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < een jaar	€ 3.075	€ 5.521	€ 3.901	€ 3.075
Overlopende passiva	€ 3.383	€ 4.037	€ 2.667	€ 3.383
Financiële vaste activa	€ 8.084	€ 5.590	€ 8.969	€ 6.768
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	€ 20.466	€ 21.552	€ 15.596	€ 3.857
Liquide middelen	€ 456	€ 5	€ 224	€ 456
Overlopende activa	€ 2.391	€ 4.904	€ 1.410	€ 2.391
Totale baten	€ 63.445	€ 68.091	€ 55.796	€ 56.235
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-27%	-23%	-23%	-2%

2. Solvabiliteitsratio	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2017	2018
Eigen vermogen	€ 31.834	€ 37.346	€ 29.918	€ 26.523
Balanstotaal	€ 62.080	€ 68.170	€ 59.540	€ 54.445
Solvabiliteit (A/B) x 100%	51%	55%	50%	49%

3. Kengetal grondexploitatie	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2017	2018
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	€ -	€ -	€ -	€ -
Bouwgronden in exploitatie	€ -1.373	€ 2.141	€ 1.668	€ -865
Totale baten	€ 63.445	€ 68.091	€ 55.796	€ 56.235
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	-2%	4%	3%	-2%

4. Structurele exploitatieruimte	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2017	2018
Totale structurele lasten	€ 62.200	€ 65.990	€ 55.142	€ 56.178
Totale structurele baten	€ 62.003	€ 67.525	€ 55.796	€ 56.235
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	€ 1.245	€ 2.101	€ 1.203	€ 2.790
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	€ 1.442	€ 566	€ 564	€ 2.803
Totale baten	€ 63.445	€ 68.091	€ 55.796	€ 56.235

Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	0%	0%	0%	0%
--	----	----	----	----

5. Woonlasten meerpersoonshuishouden	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2017	2018
OZB lasten voor gem WOZ waarden	€ 313	€ 304	€ 299	€ 287
Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ waarde	€ 149	€ 149	€ 149	€ 149
Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 213	€ 213	€ 213	€ 216
Eventuele heffingskorting voor een gezin	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale woonlasten voor gezin bij gem. WOZ waarde	€ 675	€ 666	€ 661	€ 652
Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	€ 723	€ 723	€ 723	€ 723
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	93%	92%	91%	90%

Meerjarig EMU saldo	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting
Mutatie	2016	2017	2017	2018
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	€ -589	€ 5.511	€ 487	€ -940
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 1.444	€ 1.679	€ 1.789	€ 1.665
3. Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	€ -702	€ 791	€ -909	€ -1.000
4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 10.301	€ 4.364	€ 2.467	€ 9.462
5. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa, voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ 1.007	€ 385	€ 264	€ 239
6. Aankoop van grond en de uitgaven van bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 2.098	€ 8.106	€ 767	€ 2.486
7. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	€ 3.861	€ 3.817	€ 3.102	€ 2.443
Berekend EMU saldo	€ -7.378	€ -287	€ 1.499	€ -9.541

Beoordeling kengetallen BBV

Uit de verschillende kengetallen in de vorige tabellen blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben, indien de structurele exploitatieruimte groot is of de gemeente over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente of provincie.

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Oldebroek laat hierin een stabiel beeld zien in vergelijking met de jaarrekening 2016 en de begroting van 2017. Met name in de totale baten en de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar is een stijging te zien ten opzichte van de begroting 2017. De post liquide middelen vertoont een tegenovergesteld beeld en een daling zien in 2017. Het kengetal netto schuldquote is negatief. Dit komt doordat gemeente Oldebroek in feite meer financiële middelen heeft ten opzichte van haar schulden.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De ratio van de gemeente Oldebroek schommelt rond de 50%. Dit betekent dat het eigen vermogen ongeveer gelijk is aan het vreemd vermogen. De provincie Gelderland kijkt naar het solvabiliteitsratio van de gemeente. Wanneer het solvabiliteitsratio boven de 50% ligt, dan wordt het door de provincie als categorie A beoordeeld. Dat is in stoplicht termen een “groen”. Wanneer de ratio onder de 50% ligt, dan wordt het als categorie B beoordeeld. In stoplichttermen een “oranje”.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt in structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. In Oldebroek blijkt in de jaarrekening 2017 dat er een structurele exploitatieruimte is van 0%. Dit komt overeen met de begroting van 2017.

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Uit het kengetal blijkt dat de gemiddelde woonlasten in Oldebroek (€ 666) lager zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde van € 723. In de zin van Artikel 12 volgens de Financiële-verhoudingswet is er sprake van belastingruimte waardoor de gemeente niet onder preventief toezicht van de provincie komt te vallen.

Conclusie

De weergegeven kengetallen geven een gezonde financiële situatie weer. Wij hebben op basis van de kengetallen in 2017 beter gepresteerd dan in 2016 en volgens de begroting 2017. Wij kunnen goed aan onze betalingsverplichtingen voldoen, er is een gezonde verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen. De bouwgronden in exploitatie zijn een relatief klein onderdeel op de balans met positieve vooruitzichten en de woonlasten liggen onder het Nederlands gemiddelde. We lopen wel risico's die van structurele aard kunnen zijn. Eenmalig kunnen deze opgevangen worden via de reserves. Als deze risico's zich structureel voordoen sturen we bij en treffen maatregelen.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. In de openbare ruimte vinden veel activiteiten plaats op het gebied van wonen, werken en recreëren. De gemeente beheert en onderhoudt wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen heeft financiële consequenties. Deze worden vertaald in de begroting. Met deze paragraaf worden de kaders en financiële stand van zaken inzichtelijk gemaakt voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan.

De kapitaalgoederen zijn als volgt opgenomen in deze paragraaf:

- Openbare ruimte
- Gebouwen
- Overige (tractie en meubilair)

Het beleid van de Gemeente Oldebroek voor het onderhoud van kapitaalgoederen is vastgelegd in de volgende nota's en verordeningen:

Beheerplan	Geldend voor de periode van	Vastgesteld op:
Afvalwaterplan (AWP)	2015-2019	18-06-2014
Beheerplan Openbare Verlichting	2016-2019	12-11-2015
Beheerplan Wegen	2016-2020	12-11-2015
Beheerplan Civiele Kunstwerken	2016-2017	12-11-2015
Beheerplan Verkeerregelinstanties	2016-2020	12-11-2015
Beheerplan Groen	2016-2019	12-11-2015
Beheerplan Gemeentelijke gebouwen*	2011-2017	12-07-2011
Beheer- en financieringsplan begraafplaatsen	2017-2020**	09-03-2017
Beheerplan Tractie	Word nog vastgesteld	
Beheerplan Meubilair	Word nog vastgesteld	

* nieuw beheerplan 2018-2021 vastgesteld in januari 2018

** aan het beheer- en financieringsplan is geen expliciete looptijd opgenomen, gekozen is voor 4 jaar, reguliere termijnen.

Financiële opbouw beheerplannen

De beheerplannen bestaan uit een drietal componenten. Het dagelijks onderhoud, welke jaarlijkse terugkeren, worden via de exploitatie verantwoord. Het groot onderhoud, welke jaarlijks kan fluctueren, worden ten laste gebracht van de onderhoudsvoorzieningen. Aan deze voorzieningen wordt jaarlijks een vast bedrag toegevoegd om de onderhoudskosten te egaliseren. Het derde component zijn de investeringen. Vanaf 2017 moeten investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Investeringskosten komen door middel van kapitaalslasten in de exploitatie terecht. Deze kapitaalslasten worden door middel van een reserve kapitaalslasten geëgaliseerd zodat er een constant patroon van uitgaven ontstaat.

Voor de financiering van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, de gemeentelijke gebouwen en het materieel zijn voorzieningen/bestemmingsreserves beschikbaar. Aard en reden en criteria voor toevoeging en onttrekking aan de voorziening / bestemmingsreserves zijn:

Aard van de Voorziening / bestemmingsreserve	Reden van de Voorziening / bestemmingsreserve	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
Egalisatie van onderhouds- en investeringskosten.	Egalisatie van kosten op basis van het beheerplan.	Gemiddeld begroot bedrag per jaar op basis van de looptijd van het beheerplan.	De werkelijke uitgaven voor groot onderhoud en afschrijvingslasten van investeringen.

Beheerplannen worden opgesteld op basis van een inschatting van het benodigde onderhoud en vervangingen. Beheersmaatregelen over grote tijdsperiodes worden gekenmerkt door een mate van onzekerheid. Deze onzekerheid ontstaat door interpretatie van onderhoudsstatus van de te beheren objecten, gehanteerde termijnen van onderhoud en het begroten van aan de maatregelen verbonden kosten. Het kan dus voorkomen dat uitgaven eerder of later uitgevoerd worden dan gepland of dat de werkelijke kosten hoger of lager uitvallen. Deze middelen blijven beschikbaar in de voorziening of reserve. Het periodiek (eens per 4 jaar) actualiseren van de beheerplannen is nodig om te bekijken of de hoogte van de reserves en voorzieningen nog toereikend is.

Openbare ruimte

Wegen

Algemeen

Dagelijks en klein onderhoud aan wegen wordt in de exploitatie verantwoord. Het groot onderhoud vindt plaats aan de hand van de jaarlijkse inspectie van de in het beheerplan Wegen opgenomen uitgangspunten. Uitgangspunt is voor alle wegen kwaliteitsniveau B. De bermen in het buitengebied worden tweemaal per jaar gemaaid, binnen de kom zo'n 14 keer per jaar.

Werkzaamheden

Groot onderhoud

In 2017 is groot asfaltonderhoud uitgevoerd op de Bovenheigraaf (deel Sportlaan-Rambonnetsweg), Zomerdijk, Duivendansweg, Zuiderwijkweg en de Groote Woldweg. Er is groot onderhoud uitgevoerd aan het straat- en tegelwerk aan onder meer de Dahliastraat, Groote Woldweg (Kerkdorp), Winterdijk, Driemerkenweg, Mezenhof, Rondweg en de Noorderbrink. Ook zijn grasbetontegels aangebracht langs de Vogelzangveldweg. Door combineren van werkzaamheden is er bespaard op de uitgaven. In maart 2016 is het verbod op chemische onkruidbestrijding definitief geworden. Afgelopen zomer is het onkruid verwijderd door machines met een staalborstel.

Investerings

Op een deel van de Duivendansweg is de oude, versleten klinkerverharding vervangen door asfalt. In het najaar is gestart met de aanleg van de rotonde Veluwelaan. De fietspaden langs de Stationsweg in Wezep (deel Pr. Margrietlaan-gemeentegrens met Heerde) zijn vernieuwd en voorzien van een betonverharding.

Beheerplan Wegen	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	766.000	766.000
Dotatie egalisatiereserve	228.000	228.000
Uitgaven groot onderhoud	912.000	865.000

Investerings Wegen	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Rehabilitatie Wegen 2017	2017	205.000	273.000	273.000
Fietspad Stationsweg	2017	202.500	175.000	175.000

Openbare verlichting

Algemeen

Openbare verlichting dient het veiligheidsaspect op zowel verkeerstechnisch gebied als op het gebied van de sociale veiligheid. Vanuit het beheerplan is een traject voor het vervangen van masten en armaturen (ombouw naar LED) uitgezet. In het kader van "Oldebroek klimaatneutraal" wordt een plan gemaakt om, met zo min mogelijk kapitaalvernietiging, voor 2025 alle conventionele armaturen te vervangen voor armaturen met LED-verlichting. Voor elektra, regulier onderhoud en reparaties worden jaarlijks budgetten in de begroting opgenomen. Voor het verkeerstechnisch veiligheidsaspect wordt het kwaliteitsniveau zoals

bepaald door de Landelijke normen van het NSVV (Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde) aangehouden. Deze zijn verwerkt in het beheerplan Openbare Verlichting.

Werkzaamheden

Door te weinig menskracht bij de uitvoerende aannemer is de uitvoering van het vervangen van de huidige armaturen door Led-armaturen vertraagd. 15% van de verwachte vervanging is uitgevoerd in 2017, naast alle reguliere onderhoudsmaatregelen. In de komende jaren worden de overige armaturen vervangen.

Beheerplan Openbare Verlichting	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	7.000	7.000
Dotatie egalisatiereserve	90.000	90.000
Uitgaven groot onderhoud	14.000	0

Investerings Openbare Verlichting	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Armaturen	2017	171.000	26.000	26.000
Masten	2017	30.000	27.500	27.500

Verkeersregelininstallaties

Algemeen

Verkeersregelininstallaties (VRI's) dienen om op kruispunten het verkeer veilig en ordelijk te laten verlopen. Daarbij wordt rekening gehouden met de kwetsbare verkeersdeelnemer ((brom-)fietzers en voetgangers). Vaak is er dan sprake van een meer complexe situatie. Oldebroek heeft 4 VRI's, alle in Wezep.

Werkzaamheden

In 2017 zijn de lampen van de VRI's vervangen en zijn storingen en schades verholpen. Aan het elektrotechnisch deel is het verzorgende onderhoud gepleegd, conform het onderhoudscontract.

Beheerplan Verkeersregelininstallaties	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	3.000	3.000
Dotatie egalisatiereserve	5.000	5.000
Uitgaven groot onderhoud	4.000	500

Investerings Verkeersregelininstallaties	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Er waren geen investeringen gepland				

Civiele Kunstwerken

Algemeen

Civiele kunstwerken betreffen de in de gemeente aanwezige bruggen en grote(re) duikers.

Werkzaamheden

In 2017 is er een inspectie uitgevoerd naar de kwaliteit van de civiele kunstwerken. Daaruit is gebleken dat onderhoud in 2017 nog niet nodig was en doorgeschoven kan worden naar 2018.

Beheerplan Civiele kunstwerken	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	12.000	12.000
Dotatie egalisatiereserve	4.000	4.000
Uitgaven groot onderhoud	8.000	2.500

Investerings Civiele Kunstwerken	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Er waren geen investeringen gepland				

Groen

Algemeen

Het openbaar groen wordt onderhouden op basis van beeldkwaliteitsniveau C. In afwijking van de overige beheerplannen is het groot onderhoud aan groen opgenomen in de exploitatie, omdat dit een ideaalcomplex is. Ieder jaar worden, planmatig, snoeiwerkzaamheden uitgevoerd aan plantsoenen en bomen. Binnen het openbaar groen vinden ook zelfbeheerprojecten en andere bewonersinitiatieven een plek.

Werkzaamheden

In 2017 is ingezet op de voorbereiding en realisatie van diverse renovatieprojecten. Voorbeelden van wat grotere locaties zijn Berberisstraat, Wolthuisweg, Puttensteinsveldweg en Duivendansweg. Door verloop in personeel en slechte weersomstandigheden zijn deze projecten in 2017 opgestart, maar worden pas in 2018 afgerond. In 2017 zijn 16 zelfbeheerovereenkomsten afgesloten.

Beheerplan Groen	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	162.000	162.000
Dotatie egaliseringsreserve	0	0
Uitgaven vervangingen	195.000	134.000

Begraafplaatsen

Algemeen

In 2015 is het beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen vastgesteld. De uitgangspunten uit dit beleidsplan zijn verwerkt tot een beheer- en financieringsplan begraafplaatsen dat in 2017 is vastgesteld. Gelijktijdig met dit beheerplan zijn ook de beheerverordening inclusief de bijbehorende nadere regels vastgesteld. Dit heeft geresulteerd in o.a. gelijkblijvende tarieven, inzicht in de ontwikkeling van de voorzieningen en de mogelijkheid om een lange afdekplaat op een graf aan te brengen.

Werkzaamheden

Het onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen waarvoor onderhoudsrecht wordt gegeven worden onderhouden op kwaliteitsniveau A. Begraafplaatsen zonder onderhoudsrecht worden onderhouden op kwaliteitsniveau C. Op de begraafplaatsen Oldebroek, Oosterwolde en Bovenheigraaf heeft renovatie aan gazons plaatsgevonden. Daarnaast zijn op de begraafplaats Bovenheigraaf deels de opsluitingen langs half verhardingen vervangen. De kosten gemoeid met de renovaties van de gazons lagen hoger dan begroot, vandaar de overschrijding op het onderhoud.

Kredieten

Met de beschikbaar gestelde kredieten is op begraafplaats Bovenheigraaf het eerste sterretjesveld van de gemeente Oldebroek gerealiseerd. Verder zijn investeringen gedaan om op een correcte en veilige wijze 3-diep te kunnen begraven. Het krediet om urnengraven te kunnen realiseren is (nog) niet ingezet omdat er tot nu toe geen aanvragen voor urnengraven zijn binnengekomen.

Beheerplan Begraafplaatsen	Begroting	Werkelijk
Uitgaven onderhoud	332.000	366.000

Investerings Begraafplaatsen	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Sterretjesveld	2017	15.000	21.500	21.500
Urnengraven	2017	15.000	0	0

Graflift 3-diep begraven	2017	12.000	11.000	11.000
--------------------------	------	--------	--------	--------

Speelvoorzieningen

Algemeen

In de besluitvorming rondom de kerntakendiscussie is besloten dat de openbare speelvoorzieningen geen kerntaak meer zijn van de gemeente. Het plan was om de speelplekken over te dragen aan de samenleving. Dit is niet doorgegaan en de wens nu is dat er een nieuw beleids- en beheerplan komt.

Op dit moment worden de speeltoestellen op onderhoudsniveau B in stand gehouden.

Werkzaamheden

In 2017 zijn met een eenmalige investering speeltoestellen vervangen. Dit was op speelplekken waar toestellen eerder verwijderd waren, doordat deze niet langer voldeden. Deze vervangingen zijn samen met bewoners tot stand gekomen. Niet de gehele investering is besteed doordat niet voor alle speelplekken gebruik gemaakt is van het beschikbare krediet en doordat inwoners zelf werkzaamheden hebben uitgevoerd.

De uitgaven voor de instandhouding aan de speelvoorzieningen heeft in 2017 bestaan uit herstelwerkzaamheden. Zo konden de speeltoestellen blijven staan en voldeden hiermee aan het B-niveau.

Beheerplan Speelvoorzieningen	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egalisatiereserve	0	0
Uitgaven instandhouding	25.000	12.000

Investerings Speelvoorzieningen	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Speeltoestellen 2017	2017	63.000	45.000	45.000

Riolering

Algemeen

Inzameling en transport van afvalwater, hemelwater en grondwater met behulp van riolering en drainage zijn zorgplichten die bij de Gemeente zijn ondergebracht. In het afvalwaterplan (AWP), dat is vastgesteld in 2014, heeft de raad gekozen voor het ambitieniveau "Verantwoord en Robuust", dit komt overeen met niveau B. In het AWP is vastgelegd hoe de gemeente omgaat met deze zorgplichten en op welke manier de financiering is geregeld. Op basis van rioolinspecties in combinatie met andere omgevingsfactoren wordt bepaald wanneer het riool wordt gerepareerd, gerenoveerd of vervangen. Maatregelen worden zoveel mogelijk integraal met andere beleidsterreinen uitgevoerd. Naast kwalitatieve verbetermaatregelen komt de nadruk steeds meer te liggen op het water robuust en klimaat adaptief inrichten van de openbare ruimte. Afkoppelen van regenwater is hiervoor een belangrijke maatregel. De gemeente heeft in de planperiode van 2015 – 2020 een afkoppelambitie van ongeveer 17 ha.

Werkzaamheden

Naast de jaarlijks terugkerende reguliere onderhoudswerkzaamheden aan het vrijvervalriool en aan de mechanische riolering zijn voor 2017 vervangings- en afkoppelinvesteringen opgenomen in het MJIP.

- Op basis van een inspectieronde is een deel van de pompunits in het buitengebied gerenoveerd.
- De 20 slechtste IBA's zijn vervangen voor een nieuw systeem.
- Een aantal kleine afkoppelprojecten is doorgeschoven naar 2018. Door de binnen gekomen subsidie en omdat het vergroten van een aantal duikers in Wezep Noord vertraging heeft opgelopen omdat hiervoor grond moet worden aangekocht bij een aantal grondeigenaren. Deze eigenaren zijn voorsnog niet zondermeer voornemens hieraan mee te werken.
- Eind 2017 is de aannemer gestart met de uitvoering van het afkoppelen van Cela Vita en Plukon, dit project wordt afgerond in 2018.

- In de Rustenburgweg is in combinatie met de reconstructie een hemelwateriool aangelegd.
- In 2017 zijn we gestart met de voorbereidingen van het project de Van Asch van Wijcklaan, de uitvoering zal plaats vinden in 2018.

Investerings Riolering	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Vervangingen Pompunits/Gemalen 2017	2017	127.000	109.000	109.000
Renovaties IBA's 2017	2017	45.000	43.000	43.000
Kikkerprojecten en Hydraulische verb.	2017	488.000	121.000	121.000
Afkoppelen Cela Vita en Plukon	2017	850.000	66.000	66.000
Rustenburgsweg	2017	118.000	118.000	118.000
Van Asch van Wijcklaan	2017	70.000	51.000	51.000

Gebouwen

Algemeen

In het beheerplan is beschreven welke soorten onderhoud te onderscheiden zijn, welke gebouwen onderhouden worden en welk onderhoud de komende jaren te verwachten is. Het vastgestelde onderhoudsniveau is beschreven als sober en doelmatig.

De gemeente heeft de volgende gebouwen in beheer:

	Aantal
Gemeentehuis	1
Gemeentewerf	1
Brandweerkazernes	2
Welzijnsgebouwen: sportgebouwen	8
Welzijnsgebouwen: overig	7

Gemeentehuis

Het budget groot onderhoud heeft betrekking op incidentele voorbereidingskosten voor verbouw van het gemeentehuis. Door vertraging in de voorbereiding is het budget niet volledig uitgegeven. Via budgetoverheveling is dit meegenomen naar 2018. Zonnepanelen worden aan het einde van de renovatie, in het eerste kwartaal van 2019, geïnstalleerd.

Beheerplan Gemeentehuis	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egalisatiereserve	132.000	132.000
Uitgaven groot onderhoud	400.000	272.000

Investerings Gemeentehuis	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Zonnepanelen Gemeentehuis	2016	110.000	0	0

Werkplaats Wezep

In 2017 is de gemeentewerf voorzien van zonnepanelen. Voorafgaand aan de plaatsing is de dakbedekking vervangen, wat zorgt voor extra kosten. Vervanging in 2017 voorkomt dat bij vervanging in de komende jaren de zonnepanelen weer gedemonteerd moeten worden.

Beheerplan Werkplaats	Begroting	Werkelijk
-----------------------	-----------	-----------

Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egalisatiereserve	31.000	31.000
Uitgaven groot onderhoud	5.000	5.000

Investerings Werkplaats	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Zonnepanelen Gemeentewerf	2016	50.000	84.000	84.000

Brandweerkazernes

In 2017 hebben geen grote investeringen plaatsgevonden. De voormalige kazerne Hattemerbroek kon ook in 2017 niet verkocht worden. Het opbrengstkrediet dient daardoor beschikbaar te blijven.

Beheerplan Brandweerkazernes	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egalisatiereserve	12.000	12.000
Uitgaven groot onderhoud	2.000	0

Investerings Brandweerkazernes	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Verkoop Kazerne Hattemerbroek	2014	-200.000	0	0

Zwembad de Veldkamp

Per 1-1-2017 is exploitatie en onderhoud van het zwembad overgedragen aan Sportfondsen Nederland. De gemeente blijft eigenaar en behoudt een controlerende taak. Begin 2017 is het in 2016 uitgevoerde onderhoud afgerekend op het investeringskrediet.

Beheerplan Zwembad	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egalisatiereserve	0	0
Uitgaven groot onderhoud	0	0

Investerings Zwembad	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Installaties Zwembad	2016	108.000	118.000	149.000

Welzijnsgebouwen

In 2017 zijn de daken van de sporthallen Kamphal en Erica Terpstrahal voorzien van zonnepanelen. Net als bij de gemeentewerf is ook de dakbedekking op de Erica Terpstrahal vervangen. Begin 2017 is de verbouw van dorps huis De Brinkhof afgerond.

Beheerplan Welzijnsgebouwen	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egalisatiereserve	104.000	104.000
Uitgaven groot onderhoud	32.000	35.000

Investerings Welzijnsgebouwen	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Verbouw Dorps huis Wezep	2015	1.420.000	248.000	1.531.000
Dak Dorps huis Noordeinde	2017	20.000	19.000	19.000
Gevelrenovatie de Kamphal	2017	120.000	121.000	121.000
Zonnepanelen Erica Terpstra Hal	2016	110.000	125.000	126.000
Zonnepanelen de Kamphal	2016	110.000	104.000	105.000

Verbouw Erica Terpstra Hal	2017	317.340	124.000	124.000
Kleedaccommodatie WHC	2008	187.500	0	178.000

Overige

Tractie

Algemeen

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, de gemeentelijke gebouwen en voor dienstverlening gebruiken we verschillende soorten materieel. Deze middelen moeten effectief en efficiënt ingezet kunnen worden, daarom hebben ze onderhoud nodig en worden ze periodiek vervangen.

Werkzaamheden

In 2017 zijn de veegauto en aanhangwagens afzettingen vervangen. De vervanging van de actiewagen en de sneeuwplough is doorgeschoven naar 2018.

Tractie

Beheerplan Tractie	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egaliseringsreserve	119.991	119.991
Uitgaven groot onderhoud	0	0

Investerings Tractie	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Veegauto	2017	166.000	157.000	157.000
Aanhangwagens afzettingen	2017	12.000	8.500	8.500
Actiewagen	2017	12.500	0	0
Sneeuwplough	2017	10.000	0	0

Meubilair

Algemeen

In het beheerplan worden de vervangingen van het meubilair in het gemeentehuis gepland. Na afronding van de verbouw van het gemeentehuis wordt de reserve omgezet in een egaliseringsreserve omdat de nieuwe investeringen in meubilair worden geactiveerd.

Werkzaamheden

Voor het sociaal team die is gevestigd in het Dorpshuis Wezep is meubilair aangeschaft voor de mensen die voor de Gemeente Oldebroek werken. Deze uitgaven liep vooruit op de uitgaven van het meubilair in het gemeentehuis.

Beheerplan Meubilair	Begroting	Werkelijk
Dotatie voorziening	0	0
Dotatie egaliseringsreserve	120.000	120.000
Uitgaven groot onderhoud	0	40.000

Investerings Meubilair	Jaar	Krediet	Besteed in 2017	Besteed t/m 2017
Geen investeringen gepland				

4.4 Financiering

Inleiding

Algemeen

Op 11 december 2013 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën officieel gepubliceerd. In die wet worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar. Dat plafond wordt volgens de wet na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen.

In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) is afgesproken de EMU-tekortnorm voor 2017 vast te stellen op 0,5% van het bruto binnenlands product (bbp). Tevens is afgesproken dat de EMU-tekortruimte niet nader wordt verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen, met het gevolg dat voor 2017 geen referentiewaarden op het niveau van individuele provincies, gemeenten en waterschappen beschikbaar komen.

Bij de invoering van de Wet fido verplichtte het Rijk gemeenten om een financiële verordening op te stellen. De begroting en het jaarverslag moeten een financieringsparagraaf bevatten.

Beleid

De kaders voor de uitoefening van de financieringsfunctie zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde 'Financiële verordening, artikel 14'. Hierin wordt bepaald welke doelstellingen het college van B&W moet nastreven en welke uitgangspunten in acht dienen te worden genomen.

Met de uitvoering van het Treasury-beleid wordt gestreefd naar effectief en efficiënt beheer van de liquiditeitenstroom door:

- Het optimaliseren van de financiële logistiek: minimale verwerkingskosten en optimale renteresultaten.
- Toegang tot de financiële markten.
- Het analyseren en beperken van financiële risico's.

Voor de uitoefening van de financieringsfunctie wordt gebruikgemaakt van:

- De kasgeldlimiet: met deze limiet (8,5% van het begrotingstotaal) wordt de maximale ruimte aan schulden op korte termijn bepaald.
- Renterisiconorm: de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen (vaste schuld) mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.
- Rentervisie: het rentepercentage wordt afgeleid van de rentepercentages die door bankinstellingen worden gehanteerd voor beleggingen.
- Leningenportefeuille: de gemeente streeft ernaar de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijk de renterisico's te beheersen.
- EMU-saldo: dit saldo kan worden gecijferd vanuit verschillende invalshoeken: de niet-financiële transacties, de financiële transacties en de balansstanden. In alle gevallen dient het saldo hetzelfde te zijn.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet kunnen schommelingen in rentelasten worden beheerst. Overschrijding van de limiet kan leiden tot hogere rentelasten. De begrote kasgeldlimiet was € 4.803.000. De werkelijke ruimte onder het kasgeldlimiet bedroeg in het 4^e kwartaal van 2017 € 22.126.000. In 2017 waren de vlottende middelen ruimschoots toereikend, zodat de kasgeldlimiet niet is bereikt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm voor 2017 op basis van realisatie bedroeg € 12.671.000 (20% van werkelijke lasten 2017 € 63.355.000). Geraamd was een norm van € 11.302.000 (20% van begrote lasten 2017 € 54.720.000).

De begrote aflossingen in 2017 bedragen € 909.343. De gerealiseerde aflossingen in 2017 bedragen € 909.343. Renteherzieningen hebben niet plaatsgevonden. De jaarlijkse aflossingen zijn ruimschoots binnen de renterisiconorm gebleven.

Leningenportefeuille

We streven ernaar om leningen aan te trekken tegen zo laag mogelijke kosten. Ook willen we de renterisico's beheersen. Sluiten we leningen af, dan houden we rekening met de bestaan liquiditeit planning, de renteontwikkeling en de renterisiconorm. Het saldo van de leningenportefeuille is per 31 december 2017 € 6.905.200. De rente bedraagt € 378.623 en de aflossing bedraagt € 909.343.

	Schuld 1 januari in €	Rente in €	Aflossing in €	Schuld 31 december in €
2017	7.814.543	378.623	909.343	6.905.200

Financieringspositie

Per 31 december 2017 waren de volgende bedragen uitgezet bij banken:

Langlopende uitzettingen:

Bank	Looptijd	Bedrag in € 1-1-2017	Bedrag in € 31-12-2017	Rendement in 2017
Geldlening ambtenaren	Diversen	2.962.821	2.398.036	1,55%
ASR vermogensbeheer	Wekelijks op te vragen	2.842.643	0	-1,11%
Totaal		5.805.464	2.398.036	

Kortlopende uitzettingen:

Bank	Looptijd	Bedrag in € 1-1-2017	Afname	Bedrag in € 31-12-2017	Rendement 2017
Uitzetting schatkist	Dagelijks op te vragen	14.462.087	788.341	13.673.746	0%
Totaal		14.462.087	788.341	13.673.746	

Eind 2017 bedroeg het saldo van geldleningen aan ambtenaren € 2,4 miljoen. Het rendement over deze leningen was 1,55 %.

De ontwikkeling van de financieringspositie is afhankelijk van de voorgenomen investeringen en de beschikbare interne en externe financieringsmiddelen. De financieringspositie wordt bepaald per 1 januari van ieder jaar. Bij de opstelling van de begroting is voor de financieringspositie uitgegaan van de meest recente gegevens. Bij de jaarrekening wordt voor de berekening van de financieringspositie uitgegaan van de gegevens per 31 december 2017. De verschillen betreffen dus de ontwikkelingen in het jaar 2017.

De financieringspositie is als volgt:

	Begroting x € 1 mln.	Werkelijk x € 1 mln.
Financieringsbehoefte:		
- boekwaarde vaste activa + voorraad	41,4	41,7
Financieringsmiddelen:		
- extern	7,8	6,9
- intern	46,5	48,6

Saldo financieringsmiddelen	54,3	55,5
Financieringstekort /-overschot	-12,9	-13,8

Ontwikkelingen in 2017

Voor 2017 geldt een EMU-ruimte van 0.3% BBP. Deze tekortruimte is niet nader verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen waardoor er voor 2017 geen formeel vastgestelde referentiewaarden zijn.

De liquiditeitsstromen zijn in 2017 weer voortdurend in de gaten gehouden. Het saldo van de rekening-courant BNG is aan het eind van het jaar € -379.611 en bij de Rabobank € 5.449,- In totaal zijn de liquide middelen ultimo 2017 € -374.162. Bij de schatkist stond aan het eind van het jaar € 13.673.746.

Ook in 2017 was de stand van de rente zodanig laag dat het vanwege de oplopende boete voor vroegtijdige aflossing niet lonend was over te gaan tot vervroegde aflossing van geldleningen.

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken van de bedrijfsvoering en de beleidsvoornemens voor de bedrijfsvoering.

Audits en control

We worden nog steeds geconfronteerd met de problemen bij de Sociale Verzekeringsbank en de verantwoording van de jeugdzorg uitgaven waardoor de accountant de rechtmatigheid van deze lasten niet kan vaststellen. We hebben daarom nog steeds een verklaring met beperking bij de jaarrekening.

HR

Personeelsbudgetten

De verantwoording personeelsbudgetten.

Soort budget	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Saldo
Loonkosten	11.815.000	9.849.000	1.966.000
Inhuur	446.000	2.610.000	-2.164.000
Totaal	12.261.000	12.459.000	-198.000

In totaal is er bijna € 2 ton meer uitgeven aan personeel dan geraamd. Dit kwam met name door de extra benodigde capaciteit bij het team Sociale Zaken. Dit saldo is onttrokken aan de Reserve Personeelskosten.

Verzuim

Het verloop van het verzuim is de afgelopen jaren als volgt:

	2015	2016	2017
%	4,68	5,39	5,62

We zien nog wel een lichte stijging. De meldingsfrequentie is wel gedaald ten opzichte van afgelopen jaar. Dit betekent dat we te maken hebben met meer langdurig ziektegevallen. Het landelijk percentage schommelt rond de 5,6%.

Cao gemeenteambtenaren

De nieuwe in 2017 vastgestelde cao loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. De salarissen zijn per 1 augustus 2017 met 1,0% gestegen. Het IKB is per 1 december 2017 met 0,5% gestegen. De salarissen stijgen per 1 januari 2018 met 1,5%. Het IKB stijgt per 1 juli 2018 met 0,25%.

Inkoop

We zijn in 2017 doorgegaan met het toepassen van het digitale inkoop systeem Negometrix om te borgen dat bij aanbestedingen de juiste procedures worden gevolgd. Het systeem dwingt af dat we het juiste aanbestedingstraject gaan volgen en ondersteunt dan van begint tot eind.

Documentaire Informatie Voorziening

In 2017 is het zaakstelsel ingevoerd. Per 1 november zijn we gaan werken met het nieuwe systeem. Alhoewel nog in de opstart- en implementatiefase kunnen we binnenkort de gewenste stappen maken om digitaal en zaakgericht te kunnen werken.

I-dienst H2O

De speerpunten van beleid van de I-dienst zijn:

Visie op informatisering (verder) ontwikkelen waardoor meer grip wordt gekregen op de ontwikkeling van de informatievoorziening en door ontwikkelen van de service organisatie; Professionaliseren van het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en daarmee de overgang van personeel van de gemeenten naar de gemeenschappelijke regeling (GR).

In 2017 hebben de raden van Heerde, Hattem en Oldebroek besloten om per 1 januari 2018 een GR op te richten. Informatie en automatisering is nu gesplitst. Alle automatiseringsonderdelen (servers, beheer hardware, helpdesk) zijn nu ondergebracht bij de GR. Het hiervoor verantwoordelijke personeel gaat in 2018 over naar de GR. De adviseurs op het gebied van informatisering blijven in dienst van de deelnemende gemeenten en worden in 2018 ondergebracht in Oldebroek.

Samenwerking met Nunspeet en Elburg onderzoeken en versterken

De eerste verkenning is in 2017 uitgevoerd. Dit betreft alleen nog het onderzoeken naar de optimale vorm van samenwerken. Er is in 2017 een verbinding gerealiseerd tussen Nunspeet, Elburg en Oldebroek.

Modernisering van de applicatie architectuur (M2A)

In 2017 is het eerste aanbestedingstraject afgerond. Dit betreft het traject voor de datadistributie. Dit betreft een project over meerdere jaren. De implementatie hiervan én de aanbestedingen van de overige onderdelen van M2A vinden na 2018 plaats. De raden worden hierover separaat geïnformeerd.

4.6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen voeren een deel van onze gemeentelijke taken uit. Vaak gaat het om uitvoering in samenwerking met andere gemeenten via bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling of centrumgemeente. Zo kunnen we dienstverlening bieden, waarbij we kwaliteit, continuïteit en kosten beter beheersen.

Verbonden partijen kunnen zowel een rol spelen in de realisatie van beleid als in de financiële gevolgen daarvan. Het is daarom belangrijk dat we ons bewust zijn van de governance aspecten en dat we instrumenten voor bestuur en toezicht optimaal benutten.

Wat is een verbonden partij?

Er is sprake van een verbonden partij als we als gemeente een bestuurlijk én financieel belang hebben.

Met bestuurlijk belang bedoelen we dat wij zeggenschap hebben. Zeggenschap in de vorm van stemrecht of in de vorm van vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur.

Met financieel belang bedoelen we dat wij een bedrag ter beschikking stellen aan de verbonden partij. Bij een faillissement van de verbonden partij kan dat bedrag niet verhaald kan worden. En, als gemeente zijn we aansprakelijk als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Kortom: de gemeente Oldebroek is (mede)eigenaar van de verbonden partijen. We delen dus ook mee in de risico's.

Ook al besteden we taken uit aan andere partijen, we blijven zelf verantwoordelijk voor het bereiken van onze programmadoelstellingen. Daarom geeft de gemeenteraad kaders aan voor de activiteiten en ziet hij toe op de uitvoering. Het college van B&W stuurt een verbonden partij aan en draagt verantwoordelijkheid voor de uitvoering van taken. Het college van B&W legt hierover verantwoording af aan de gemeenteraad.

In de door de gemeenteraad op 30 januari 2014 vastgestelde Nota Verbonden partijen wordt:

1. inzicht gegeven in de kaders die voor het aangaan, in stand houden en beëindigen van Verbonden Partijen van belang zijn;
2. toegelicht welke aspecten van belang zijn voor het sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden op verbonden partijen.

Volgens artikel 15 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten we inzicht geven in:

- onze verbonden partijen;
- het belang dat we per verbonden partijen hebben;
- de financiële positie per verbonden partij.

Het gaat om informatie die de verbonden partij beschikbaar kunnen stellen en openbaar kunnen maken over interne en externe ontwikkelingen en financiële consequenties. De informatie gaat het eigen en vreemd vermogen van de verbonden partij en de verwachte financiële resultaten. In deze paragraaf geven wij daaraan invulling.

In het BBV zijn regels opgenomen over het vastleggen van bijdragen aan verbonden partijen. Zo nemen we exploitatiebijdragen aan de verbonden partij op in het bijbehorende beleidsmatige programma. Voorzien we een risico (verlies kapitaal/lening of verplichting) op basis van een concrete gebeurtenis dan nemen we daar een voorziening voor op.

Overzicht van verbonden partijen

Er zijn verschillende soorten verbonden partijen. De belangrijkste zijn publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde Publiek-Private Samenwerkingsverbanden. De verbondenheid uit zich in gemeenschappelijke regelingen, overeenkomsten, naamloze en besloten vennootschappen, stichtingen en verenigingen.

De gemeente Oldebroek besteedt gemeentelijke taken uit aan de volgende verbonden partijen:

Publiekrechtelijk verbonden partijen:

1. Regio Noord-Veluwe (tot 1 januari 2018)
2. Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
3. GGD Noord- en Oost-Gelderland
4. Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

5. Omgevingsdienst Noord-Veluwe
6. Stichting Jeugd Noord-Veluwe
7. Gastvrije Randmeren
8. Inclusief Groep NV

Privaatrechtelijk verbonden partijen:

1. Alliander
2. BNG Bank
3. Vitens
4. Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV

Overige samenwerkingspartijen:

De gemeente Oldebroek werkt ook samen met verschillende gemeenten, in wisselende samenstelling. Daarbij gaat het om samenwerking die is gericht op de uitvoering van taken. In een aantal gevallen is deze samenwerking wettelijk verplicht.

Ontwikkelingen:

Regio Noord Veluwe

Besloten is de samenwerking van gemeenten via de Regio Noord Veluwe (RNV) per 1 januari 2018 te beëindigen. In 2017 zijn de contouren geschetst van een nieuwe vorm van samenwerken en de strategische agenda in de eindrapportage 'De kunst van het verbinden'. In de vergadering van 4 juli 2017 heeft de gemeenteraad toestemming gegeven voor het aangaan van een meervoudige centrumregeling onder gelijktijdige instemming met het collegebesluit tot beëindigen RNV. De taken van de RNV zijn toebedeeld aan gastheergemeenten. In het Uitvoeringsplan Samenwerking Noord-Veluwe zijn frictiekosten berekend. Op grond van de financiële voorschriften zijn deze kosten in één keer ten laste van de algemene reserve gebracht.

Inclusief Groep

Eind 2016 hebben de gemeenteraden van de gemeenten Harderwijk, Ermelo, Nijkerk, Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten ingestemd met de voorgestelde koers over de toekomst van de Sociale Werkvoorziening. De SW-bedrijven Inclusief Groep en Proson zijn samengevoegd per 1 januari 2017. Ook is met terugwerkende kracht naar 1 januari 2017 de bestuurlijk-juridische structuur aangepast doordat gemeenten individueel aandeelhouder zijn geworden en tevens fungeren als opdrachtgever van het SW-bedrijf als publieke vennootschap. De boekwaarde van de aandelen is € 2.670.000,-. De aandelen zijn verdeeld op basis van de verhouding tussen de (gemiddelde) gemeentelijke bijdragen van de afgelopen vijf jaar (2011-2015). Dit betekent voor de gemeenten: Elburg 15,3 %, Ermelo 16,2 %, Harderwijk 23,4 %, Nijkerk 9 %, Nunspeet 15,6 %, Oldebroek 11,2 % en Putten 9,4 %.

Afvalsturing Friesland NV

Afvalsturing Friesland NV en de NV Fryslân Milieu (handelend onder de naam Omrin) zijn gevestigd in Leeuwarden. Zij zijn met name in Noord-Nederland actief in de gehele keten van afvalstoffenmanagement (het inzamelen van huishoudelijk-, bouw-, sloop- en bedrijfsafval, het reinigen van openbare ruimtes, het recyclen van afval tot grondstoffen en het opwekken van energie door het verbranden van niet recyclebaar afval). De aandelen van Afvalsturing Friesland worden gehouden door Friese gemeenten, de Groninger gemeenten Appingedam en Delfzijl, de gemeenten in de regio Noord-Veluwe en NV Irado (Schiedam en Vlaardingen).

Regio Noord-Veluwe was aandeelhouder van Afvalsturing Friesland NV. Per 1 januari 2018 zijn de aandelen verdeeld over de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

Per 1 januari 2018 zijn de taken op het gebied van afval door gemeente Oldebroek overgenomen van de RNV. Als gastheergemeente op het gebied van afval is wethouder Westerbroek de vertegenwoordiger in de aandeelhoudersvergadering voor de gemeenten van de Noord Veluwe.

Financieel belang in de verbonden partijen in 2017

Statutaire naam	Rechtsvorm	Programma	Begrote lasten in 2017	Werkelijke lasten in 2017
Regio Noord-Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Bestuurlijke aangelegenheden	€ 262.000,-	€ 338.993,-

Veiligheidsregio Noord-en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke regeling	Bestuurlijke aangelegenheden	€ 1.029.811,-	€ 1.027.838,-
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke regeling	Maatschappelijke ontwikkelingen	€ 321.942,-	€ 309.136,-
Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Dienstverlening	€ 107.022,-	€ 107.022,-
Omgevingsdienst Noord-Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Ruimtelijk beleid	€ 234.000,-	€ 280.644,-
Stichting Jeugd Noord-Veluwe	Stichting	Sociaal Domein	€ 661.132,-	€ 692.181,-
Gastvrije Randmeren	Coöperatie	Ruimtelijk beleid	€ 5.000,-	€ 5.381,-
Inclusief Groep	NV	Matschappelijke ontwikkelingen	€ 2.353.869,-	€ 2.537.353,-

Statutaire naam	Rechtsvorm	Programma	Begrote baten in 2017	Werkelijke baten in 2017
Alliander	BV	Algemene dekkingsmiddelen	€ 159.000,-	€ 204.634,-
BNG Bank	NV	Algemene dekkingsmiddelen	€ 11.000,-	€ 15.990,-
Vitens	NV	Algemene dekkingsmiddelen	€ 50.000,-	€ 62.808,-
Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV	BV	Ruimtelijk beleid	€ 0,-	€ 0,-

Informatie per verbonden partij

In onderstaande tabellen staat informatie per verbonden partij.

Regio Noord-Veluwe	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Harderwijk
Partijen	Deelnemers zijn de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Voor bepaalde taken doen ook de gemeenten Epe, Hattem, Heerde, Nijkerk en Zeewolde mee.
Doel/maatschappelijk belang	De activiteiten van RNV richten zich op economie, toerisme en recreatie, volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, openbare werken, arbeidsmarktbeleid, sociale werkvoorziening, verkeer en vervoer, welzijn en onderwijs en jeugdhulp. Het gezamenlijk doel is om taken efficiënter uit te voeren, kosten te besparen en een sterkere positie in te nemen. Ook versterkt het de concurrentiepositie van het regionale bedrijfsleven en de recreatieve en toeristische sector. De taken en bevoegdheden van Regio Noord-Veluwe zijn opgenomen in de Samenwerkingsregeling Regio Noord-Veluwe.
Bestuurlijk belang	Uit elke deelnemende gemeente zitten twee collegeleden in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kiest uit haar midden zes leden van het dagelijks bestuur. Vanuit gemeente Oldebroek is burgemeester Hoogendoorn lid van het dagelijks bestuur.
Beheersarrangement	Bestuurder: burgemeester. Team: Samenleving. Informatie aan gemeenteraad via: raadsvoorstellen over begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslag. Frequentie overleggen: algemeen bestuur drie keer per jaar, dagelijks bestuur dertien keer per jaar.

Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de exploitatie. Deze bijdrage is gebaseerd op verschillende verdeelsleutels, waaronder een bedrag per inwoner.
Financiële positie	De jaarrekening 2017 is nog niet gepubliceerd. Het aandeel in de frictiekosten is geraamd op € 475.000.
Risico's	Personele frictiekosten, die niet zijn begroot.

Veiligheidsregio Noord-en Oost-Gelderland (VNOG)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling																												
Vestigingsplaats	Apeldoorn																												
Partijen	In de VNOG werken 22 gemeenten in de provincie Gelderland samen op het gebied van veiligheid. De VNOG bestaat uit zes clusters: Achterhoek-Oost, Achterhoek-West, IJsselstreek, EVA (Epe-Apeldoorn-Voorst), Veluwe-West en Veluwe-Noord. Het cluster Veluwe-Noord bestaat uit de gemeenten Hattem, Heerde, Oldebroek en Elburg.																												
Doel/maatschappelijk belang	De VNOG wil een maatschappelijk aanvaardbaar niveau van veiligheid bereiken. Dit doet de VNOG door te zorgen voor een doelmatig georganiseerde hulpverlening op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.																												
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit alle burgemeesters van de gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit de bestuurlijk vertegenwoordigers (burgemeester) van de zes clusters.																												
Beheersarrangement	Bestuurder: burgemeester. Team: Samenleving. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: raadsvoorstellen over begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslag. Frequentie overleggen: algemeen bestuur vier keer per jaar, dagelijks bestuur vier keer per jaar.																												
Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de exploitatie via een bedrag per inwoner.																												
Financiële positie	De jaarrekening 2016 heeft een negatief saldo van € 211.500,-. Het eigen vermogen per 31 december 2016 is € 1.386.000,-. Het vreemd vermogen per 31 december 2016 is € 45.692.000,-. De solvabiliteit is 2,94%. Verwachte financiële gegevens zijn: <table border="1"> <tr><td>Eigen Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 1.386.000,-</td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 1.386.000,-</td></tr> <tr><td>Vreemd Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 49.416.000,-</td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 50.849.000,-</td></tr> <tr><td>Resultaat</td><td></td></tr> <tr><td>Het verwachte resultaat 2017</td><td>€ 0,-</td></tr> <tr><td>Het verwachte resultaat 2018</td><td>€ 0,-</td></tr> <tr><td>Het verwachte dividend over boekjaar 2016</td><td>n.v.t.</td></tr> <tr><td>Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016</td><td>n.v.t.</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit</td><td></td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2017</td><td>2,73%</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2018</td><td>2,65%</td></tr> </table>	Eigen Vermogen		Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 1.386.000,-	Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 1.386.000,-	Vreemd Vermogen		Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 49.416.000,-	Het vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 50.849.000,-	Resultaat		Het verwachte resultaat 2017	€ 0,-	Het verwachte resultaat 2018	€ 0,-	Het verwachte dividend over boekjaar 2016	n.v.t.	Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016	n.v.t.	Solvabiliteit		Solvabiliteit per 31 december 2017	2,73%	Solvabiliteit per 31 december 2018	2,65%
Eigen Vermogen																													
Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 1.386.000,-																												
Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 1.386.000,-																												
Vreemd Vermogen																													
Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 49.416.000,-																												
Het vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 50.849.000,-																												
Resultaat																													
Het verwachte resultaat 2017	€ 0,-																												
Het verwachte resultaat 2018	€ 0,-																												
Het verwachte dividend over boekjaar 2016	n.v.t.																												
Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016	n.v.t.																												
Solvabiliteit																													
Solvabiliteit per 31 december 2017	2,73%																												
Solvabiliteit per 31 december 2018	2,65%																												
Risico's	We onderscheiden drie risicocategorieën: 1. Risico's die horen bij het eigen beleid of het beleid van hogere overheden en bij samenwerking met de deelnemende gemeenten en andere partijen. Ook vallen in deze categorie risico's die samenhangen met wat anderen doen of nalaten en risico's van autonome ontwikkelingen in de regio.																												

	2. Risico's op eigendommen. Dit zijn risico's in de sfeer van ontvreemding en van schade door brand, storm, water, fraude en dergelijke. Ook risico's die voortkomen uit het ontbreken van onderhouds- en/of beheerplannen horen in deze categorie. 3. Risico's die samenhangen met de interne bedrijfsvoering. Dit zijn risico's op het gebied van personeel, automatisering en huisvesting.
--	--

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling																										
Vestigingsplaats	Apeldoorn																										
Partijen	GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland.																										
Doel/maatschappelijk belang	De GGD beschermt en bewaakt de gezondheid van de inwoners van de gemeente. Dit doet de GGD door te zorgen dat de inkoop van de openbare gezondheidszorg efficiënt en effectief georganiseerd is en de uitvoering goed gecoördineerd.																										
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit wethouders van de 22 gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden.																										
Beheersarrangement	Bestuurder: wethouder maatschappelijke ontwikkelingen (volksgezondheid). Team: Samenleving. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: raadsvoorstellen over begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslag. Frequentie overleggen: twee keer per jaar.																										
Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de exploitatie via een bedrag per inwoner. Op basis van het inwoneraantal is de bijdrage 2,8%. Daarnaast levert de GGD tegen betaling 'plusproducten' (maatwerk).																										
Financiële positie	De jaarrekening 2016 heeft een negatief saldo van € 53.000,-. Het eigen vermogen per 31 december 2016 is € 2.825.000,-. De solvabiliteit is 44%. Verwachte financiële gegevens zijn: <table border="1"> <tr><td>Eigen Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 2.081.000,-</td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 2.081.000,-</td></tr> <tr><td>Vreemd Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2016</td><td>€ 3.500.000,-</td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 3.500.000,-</td></tr> <tr><td>Resultaat</td><td></td></tr> <tr><td>Het verwachte resultaat 2017 (na bestemming)</td><td>€ 0,-</td></tr> <tr><td>Het verwachte resultaat 2018 (na bestemming)</td><td>€ 0,-</td></tr> <tr><td>Het verwachte dividend over boekjaar 2016</td><td>n.v.t.</td></tr> <tr><td>Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016</td><td>n.v.t.</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2017</td><td>37,28%</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2018</td><td>37,28%</td></tr> </table>	Eigen Vermogen		Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 2.081.000,-	Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 2.081.000,-	Vreemd Vermogen		Het vreemd vermogen per 31 december 2016	€ 3.500.000,-	Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 3.500.000,-	Resultaat		Het verwachte resultaat 2017 (na bestemming)	€ 0,-	Het verwachte resultaat 2018 (na bestemming)	€ 0,-	Het verwachte dividend over boekjaar 2016	n.v.t.	Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016	n.v.t.	Solvabiliteit per 31 december 2017	37,28%	Solvabiliteit per 31 december 2018	37,28%
Eigen Vermogen																											
Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 2.081.000,-																										
Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 2.081.000,-																										
Vreemd Vermogen																											
Het vreemd vermogen per 31 december 2016	€ 3.500.000,-																										
Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 3.500.000,-																										
Resultaat																											
Het verwachte resultaat 2017 (na bestemming)	€ 0,-																										
Het verwachte resultaat 2018 (na bestemming)	€ 0,-																										
Het verwachte dividend over boekjaar 2016	n.v.t.																										
Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016	n.v.t.																										
Solvabiliteit per 31 december 2017	37,28%																										
Solvabiliteit per 31 december 2018	37,28%																										
Risico's	Afbouw van plustaken, bezuinigingen bij gemeenten, uittreden van één of meer gemeenten.																										

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Elburg
Partijen	Voor het beheer van het streekarchivariaat werken de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek samen.

Doel/maatschappelijk belang	Doen wat in de Archiefwet staat, namelijk archieven in goede, geordende en toegankelijke staat bewaren. Bezoekers kunnen gratis onderzoek doen in de archieven en collecties van het streekarchivariaat.
Bestuurlijk belang	De Archiefcommissie Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe adviseert het bestuur van centrumgemeente Elburg over algemene beleidszaken die het streekarchivariaat aangaan. Deze commissie bestaat uit leden van het college van B&W van alle deelnemende gemeenten.
Beheersarrangement	Bestuurder: wethouder financiën en bedrijfsvoering. Team: Facilitaire zaken. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: jaarverslag. Frequentie overleggen archiefcommissie: twee keer per jaar.
Financieel belang	De gemeente draagt voor een vijfde deel bij in de jaarlijkse kosten.
Financiële positie	De exploitatie van het streekarchivariaat is dekkend door bijdragen van gemeenten.
Risico's	Niet voldoen aan de Wet revitalisering generiek toezicht.

Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Harderwijk
Partijen	De gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten en de Provincie Gelderland.
Doel/maatschappelijk belang	De Omgevingsdienst Noord-Veluwe is 1 maart 2013 gestart. Doel is het behartigen van gemeenschappelijke belangen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit negen personen, waaronder de voorzitter. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid en een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan. Elk lid heeft in de vergadering één stem. Het dagelijks bestuur bestaat naast de voorzitter uit in ieder geval twee andere leden.
Beheersarrangement	Bestuurder: portefeuillehouder ruimtelijk beleid (milieu). Team: Handhaving & toezicht, beheer openbare ruimte. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: raadsvoorstellen over begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslag. Frequentie overleggen: algemeen bestuur minimaal twee keer per jaar, dagelijks bestuur zo vaak als nodig.
Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de exploitatie. Hoeveel de deelnemers bijdragen, hangt af van de hoeveelheid afgenomen diensten.
Financiële positie	De jaarrekening 2016 heeft een negatief resultaat van € 50.000,-. Het eigen vermogen per 31 december 2016 is € 9.000,-. Het vreemd vermogen per 31 december 2016 is € 879.000,-. De solvabiliteit is 1,02%. De exploitatie is dekkend door bijdragen van gemeenten.
Risico's	De deelnemers nemen minder diensten af dan op basis van de beschikbare capaciteit verwacht mag worden.

Stichting Jeugd Noord Veluwe

Rechtsvorm	Stichting
Vestigingsplaats	Harderwijk
Partijen	De gemeenten Harderwijk, Ermelo, Nunspeet, Elburg, Oldebroek
Doel/maatschappelijk belang	Het verrichten en coördineren van alle activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg, versterken van preventie, bieden van opvoed- en opgroei ondersteuning en het verlenen van toegang tot niet vrij toegankelijke zorg voor kinderen / jongeren tussen 9 maanden en 23 jaar

Bestuurlijk belang	De Stichting heeft een Raad van Toezicht en wordt bestuurd door een bestuur. De Raad van Toezicht wordt gevormd door (drie) externe leden.
Beheersarrangement	Bestuurder: wethouder met de portefeuille Sociaal Domein Team: Samenleving. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: voortgangsrapportages binnen het totale sociale domein per kwartaal. Frequentie overleggen: meerdere keren per jaar.
Financieel belang	Het betreft een stichting zonder winstoogmerk. Door het positief functioneren van de stichting kunnen de (gemeentelijke) kosten in de specialistische zorg teruggebracht worden.
Financiële positie	De jaarrekening 2016 heeft een resultaat van € 106.000 positief. De Stichting heeft per 31 december 2016 een vermogen van € 650.000,-. De schulden zijn € 553.000,-.
Risico's	• Tijdige besteding en verantwoording van subsidies. • Als de stichting onvoldoende financiële middelen beschikbaar worden gesteld dan kunnen de CJG/basisteam taken niet naar behoren worden uitgevoerd.

Gastvrije Randmeren

Rechtsvorm	Coöperatie
Vestigingsplaats	Harderwijk
Partijen	De gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband van de gemeenten Gooise Meren, Huizen, Blaricum, Eemnes, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Kampen, Dronten, Zeewolde en Almere.
Doel/maatschappelijk belang	Gastvrije Randmeren heeft als doel de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college vertegenwoordigt onze gemeente in het algemeen bestuur.
Beheersarrangement	Bestuurder: wethouder natuur, recreatie en toerisme. Team: Ruimte. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: begroting en rekening van de coöperatie. Frequentie overleggen: twee keer per jaar. De coöperatie Gastvrije Randmeren is middels een dienstverleningsovereenkomst 'aangehaakt' bij Regio Noord-Veluwe. Het financieel beheer van de coöperatie wordt gevoerd door Regio Noord-Veluwe.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage is ongeveer € 5.000,-. De bijdragen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de gemiddelde prijsstijging van de netto materiële overheidsconsumptie (septembercirculaire).
Financiële positie	De exploitatie van Gastvrije Randmeren is dekkend. Dit is het gevolg van een heel ruime reservepositie en van bijdragen van de gemeenten. De jaarrekening 2016 heeft een negatief saldo van € 216.000,-. Het eigen vermogen per 31 december 2016 is 4.263.000,-. Het vreemd vermogen per 31 december 2016 is € 11.751.000,-. De solvabiliteit is 26,6%.
Risico's	Niet van toepassing

Inclusief Groep

Rechtsvorm	Naamloos vennootschap
------------	-----------------------

Vestigingsplaats	Nunspeet																										
Partijen	De gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Nijkerk, Oldebroek en Putten.																										
Doel/maatschappelijk belang	De Inclusief Groep is ondernemer in passend werk en richt zich op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Binnen de gemeente Oldebroek bemiddelt de Inclusief Groep bij het begeleiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt.																										
Bestuurlijk belang	De Regio Noord-Veluwe (RNV) was tot en met 31 december 2017 aandeelhouder. Als samenwerkende gemeente in de RNV was de gemeente Oldebroek hierdoor automatisch vertegenwoordigd.																										
Beheersarrangement	Bestuurder: portefeuillehouder Financiën en bedrijfsvoering. Team: Samenleving. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: begroting en jaarrekening. Frequentie overleggen: twee keer per jaar.																										
Financieel belang	Door uitkeringsgerechtigden aan werk te helpen, dalen de uitgaven voor sociale voorzieningen. De gemeente kan hieraan bijdragen door taken uit te besteden aan de Inclusief Groep.																										
Financiële positie	De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van € 617.000,-. Het eigen vermogen per 31 december 2016 is € 9.717.000,-. Het vreemd vermogen per 31 december 2016 is € 9.995.000,-. De solvabiliteit is 49,3%. Verwachte financiële gegevens zijn: <table border="1"> <tr><td>Eigen Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 8.557.000,-</td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 7.900.000,-</td></tr> <tr><td>Vreemd Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 9.500.000,-</td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 9.500.000,-</td></tr> <tr><td>Resultaat</td><td></td></tr> <tr><td>Het verwachte resultaat 2017</td><td>€ 600.000,-</td></tr> <tr><td>Het dividend over boekjaar 2016</td><td>€ 0,-</td></tr> <tr><td>Het dividend per aandeel over boekjaar 2016</td><td>€ 0,-</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit</td><td></td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2017</td><td>48%</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2018</td><td>45%</td></tr> </table>	Eigen Vermogen		Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 8.557.000,-	Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 7.900.000,-	Vreemd Vermogen		Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 9.500.000,-	Het vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 9.500.000,-	Resultaat		Het verwachte resultaat 2017	€ 600.000,-	Het dividend over boekjaar 2016	€ 0,-	Het dividend per aandeel over boekjaar 2016	€ 0,-	Solvabiliteit		Solvabiliteit per 31 december 2017	48%	Solvabiliteit per 31 december 2018	45%
Eigen Vermogen																											
Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 8.557.000,-																										
Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 7.900.000,-																										
Vreemd Vermogen																											
Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 9.500.000,-																										
Het vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 9.500.000,-																										
Resultaat																											
Het verwachte resultaat 2017	€ 600.000,-																										
Het dividend over boekjaar 2016	€ 0,-																										
Het dividend per aandeel over boekjaar 2016	€ 0,-																										
Solvabiliteit																											
Solvabiliteit per 31 december 2017	48%																										
Solvabiliteit per 31 december 2018	45%																										
Risico's	Het niet binnenhalen van aanbestedingen op het gebied van groen, post, schoonmaak en re-integratie. Dalende budgetruimte bij afnemers. Afname van subsidies gecombineerd met het aanpassingsvermogen van de organisatie.																										

Alliander	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Haarlem
Partijen	51 deelnemende gemeente, vier provincies, NV Houdstermaatschappij GKNH en NV Houdstermaatschappij EZW
Doel/maatschappelijk belang	De levering van elektriciteit veiligstellen en dividend genereren via belegging van middelen
Bestuurlijk belang	Vanwege het aandelenbezit heeft de gemeente Oldebroek zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders. Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente Oldebroek hierin. In het grootaandeelhoudersoverleg vertegenwoordigt het Nuval-platform de gemeente Oldebroek. (Nuval staat voor Nuon, Vitens en Alliander. De deelnemers aan het platform kunnen onderling kennis uitwisselen en externe deskundigen inschakelen waar de kosten van gedeeld worden.
Beheersarrangement	Bestuurder: portefeuillehouder financiën. Team: Financiën, P&O, Inkoop, Juridische zaken en Communicatie.

	Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: P&C-cyclus (budgetcyclus). Frequentie overleggen: twee keer per jaar.
Financieel belang	Het financiële belang is de dividenduitkering. De gemeente heeft 269.681 aandelen. De nominale waarde van de aandelen is € 5,00. In de begroting gaan we uit van een structurele dividenduitkering van € 167.000.
Financiële positie	Alliander haalde over 2017 een voordelig resultaat van € 203 miljoen (2016: € 282 miljoen). Het eigen vermogen is € 3,94 miljard (2016: € 3,86 miljard). De solvabiliteit is 56,7% (2016: 58.5%). Alliander verstrekt geen gegevens over verwachte financiële resultaten, omdat dit de rating bij de verschillende agency 's op het spel zou kunnen zetten.
Risico's	Door de verkoop van de aandelen ontstaat verlies van dividenden.

BNG Bank

Rechtsvorm	Naamloos vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Partijen	Diverse overheidsinstellingen
Doel/maatschappelijk belang	BNG Bank is de bank van overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG Bank biedt gespecialiseerde financiële dienstverlening. Hiermee draagt de bank eraan bij dat de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger zo laag mogelijk zijn.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft via stemrecht zeggenschap in BNG Bank. Het aandelenbezit zien we als een duurzame belegging.
Beheersarrangement	Bestuurder: portefeuillehouder financiën. Team: Financiën, P&O, Inkoop, Juridische zaken en Communicatie. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: P&C-cyclus (budgetcyclus). Frequentie overleggen: een keer per jaar.
Financieel belang	Het financiële belang is de dividenduitkering. De gemeente bezit 9.750 aandelen van € 2,50 nominaal. De geschatte waarde van de participatie is € 785.000,- (€ 80,55 per aandeel, op basis van de jaarrekening 2016). In de begroting gaan we uit van een structurele dividenduitkering.
Financiële positie	BNG Bank behaalde over 2016 een nettowinst van € 369 miljoen. Het eigen vermogen per 31 december 2016 bedraagt € 4.486 miljoen. Het vreemd vermogen per 31 december 2016 is € 150.000 miljoen. De solvabiliteit (leverage-ratio) is 3,0%. BNG Bank emitteert leningen, die beursgenoteerd zijn. Om die reden is BNG Bank gehouden aan de regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen.
Risico's	De nettowinst per jaar bepaalt de hoogte van de dividenduitkering.

Vitens

Rechtsvorm	Naamloos vennootschap
Vestigingsplaats	Zwolle
Partijen	Provincies en gemeenten
Doel/maatschappelijk belang	De kwaliteit van het waterleidingnet veiligstellen en dividend genereren via belegging van middelen. Deze middelen kunnen we vrij gebruiken voor gemeentelijke taken.
Bestuurlijk belang	Vanwege het aandelenbezit heeft de Gemeente Oldebroek zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders. Een collegelid vertegenwoordigt de Gemeente Oldebroek hierin.
Beheersarrangement	Bestuurder: portefeuillehouder financiën.

	Team: Financiën, P&O, Inkoop, Juridische zaken en Communicatie. Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: P&C-cyclus (budgetcyclus). Frequentie overleggen: twee keer per jaar.																										
Financieel belang	Het financiële belang is de dividenduitkering. De gemeente bezit 18.693 aandelen van € 1,- nominaal. De geschatte waarde van de participatie is € 1.362.845,- (€ 72,91 per aandeel, op basis van de jaarrekening 2016). In de begroting gaan we uit van een structurele dividenduitkering € 50.000.																										
Financiële positie	Vitens haalde over 2016 een bedrijfsresultaat (EBIT) van € 82,7 miljoen. Hiervan komt € 48,5 miljoen aan de aandeelhouders toe. Het eigen vermogen per 31 december 2016 is € 489,1 miljoen. Het vreemd vermogen per 31 december 2016 is € 1.249,2 miljoen. De solvabiliteit is 28,1%. Verwachte financiële gegevens zijn: <table border="1"> <tr><td>Eigen Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 526,3 miljoen</td></tr> <tr><td>Het eigen vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 525,7 miljoen</td></tr> <tr><td>Vreemd Vermogen</td><td></td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2017</td><td>€ 1.223,8 miljoen</td></tr> <tr><td>Het vreemd vermogen per 31 december 2018</td><td>€ 1.233,9 miljoen</td></tr> <tr><td>Resultaat</td><td></td></tr> <tr><td>Het verwachte resultaat 2017</td><td>€ 48,5 miljoen</td></tr> <tr><td>Het verwachte dividend over boekjaar 2017</td><td>€ 18,6 miljoen</td></tr> <tr><td>Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2017</td><td>€ 3,22</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit</td><td></td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2017</td><td>30,1%</td></tr> <tr><td>Solvabiliteit per 31 december 2018</td><td>32,0%</td></tr> </table>	Eigen Vermogen		Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 526,3 miljoen	Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 525,7 miljoen	Vreemd Vermogen		Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 1.223,8 miljoen	Het vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 1.233,9 miljoen	Resultaat		Het verwachte resultaat 2017	€ 48,5 miljoen	Het verwachte dividend over boekjaar 2017	€ 18,6 miljoen	Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2017	€ 3,22	Solvabiliteit		Solvabiliteit per 31 december 2017	30,1%	Solvabiliteit per 31 december 2018	32,0%
Eigen Vermogen																											
Het eigen vermogen per 31 december 2017	€ 526,3 miljoen																										
Het eigen vermogen per 31 december 2018	€ 525,7 miljoen																										
Vreemd Vermogen																											
Het vreemd vermogen per 31 december 2017	€ 1.223,8 miljoen																										
Het vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 1.233,9 miljoen																										
Resultaat																											
Het verwachte resultaat 2017	€ 48,5 miljoen																										
Het verwachte dividend over boekjaar 2017	€ 18,6 miljoen																										
Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2017	€ 3,22																										
Solvabiliteit																											
Solvabiliteit per 31 december 2017	30,1%																										
Solvabiliteit per 31 december 2018	32,0%																										
Risico's	Niet van toepassing																										

Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek bv

Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Wezep
Partijen	De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek
Doel/maatschappelijk belang	Een bedrijventerrein realiseren in de oksel van de A28 en de A50. Hiervoor richtten we de ontwikkelingsmaatschappij H2O op.
Bestuurlijk belang	De gemeenten zijn aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij. De raad van commissarissen bestaat uit externe leden. De statutair directeur is ook de bestuurder. De gemeenteraad krijgt met regelmaat informatie over de voortgang in de ontwikkeling van het bedrijventerrein.
Beheersarrangement	Bestuurder: burgemeester als aandeelhouder Team: concern / business control Gemeenteraad wordt geïnformeerd via: voortgangsrapportages. Frequentie overleggen: meerdere keren per jaar.
Financieel belang	Elk van de drie gemeenten heeft een aandelenbelang van € 6.000,- en staat garant voor een derde van de totale financieringsbehoefte van € 39 miljoen.
Financiële positie	De BV heeft per 31 december 2016 een negatief vermogen van € 1,52 miljoen. De langlopende schulden zijn € 27,0 miljoen. De kortlopende schulden bedragen € 7,65 miljoen. De voorraden hebben een omvang van ruim € 32,6 miljoen. De grondexploitatieberekening 2017 heeft een verwacht (netto contant) resultaat van ongeveer € 1,53 miljoen negatief. Voor dit resultaat is door de aandeelhouders een verliesvoorziening gevormd.
Risico's	De aanpassing van het bestemmingsplan en de realisering van een ontsluitingsweg vanaf de A28.

	• Onvoldoende belangstelling voor de beschikbare kavels en de kosten zijn hoger dan begroot. • Tijdige besteding en verantwoording van subsidies.
--	--

Overige samenwerkingspartijen

De gemeente werkt niet alleen samen met de hiervoor genoemde verbonden partijen. We werken ook met verschillende gemeenten samen, in wisselende samenstelling. Daarbij gaat het om samenwerking die is gericht op de uitvoering van taken. In een aantal gevallen is deze samenwerking wettelijk verplicht. Het gaat om de volgende samenwerkingspartijen:

Rekenkamercommissie	
Aard van de samenwerking	Overeenkomst
Deelnemers	Elburg, Nunspeet, Oldebroek, Putten
Reden samenwerking	Kostenbesparingen en mogelijkheid van onderling vergelijken
Doel samenwerking	De rekenkamercommissie voert onafhankelijk onderzoek uit naar doeltreffendheid van het gemeentelijke beleid en ook naar de efficiënte en rechtmatige voorbereiding en uitvoering van dat beleid. Dit gebeurt zowel gevraagd als ongevraagd.
Beheersarrangement	Voorzitter en leden van de rekenkamercommissie worden benoemd door de gemeenteraad.
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	€ 17.800,- (Werkelijk 2017: € 13.790,-)

H2O	
Aard van de samenwerking	Intentieovereenkomst
Deelnemers	Hattem, Heerde, Oldebroek
Reden samenwerking	Schaalvoordelen en kostenbesparingen op het gebied van informatisering & automatisering, inkoop, uitkeringenadministratie en bezwaarschriftencommissie.
Doel samenwerking	Verhogen van de kwaliteit van beleid
Beheersarrangement	De stuurgroep bestaat uit leden van de colleges van B&W en de gemeentesecretarissen.
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	Niet van toepassing

NEO	
Aard van de samenwerking	Intentieovereenkomst
Deelnemers	Elburg, Nunspeet, Oldebroek
Reden samenwerking	Schaalvoordelen en kostenbesparingen in de bedrijfsvoering
Doel samenwerking	Verhogen van de kwaliteit van beleid
Beheersarrangement	De stuurgroep bestaat uit leden van de colleges van B&W en de gemeentesecretarissen.
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	Niet van toepassing

Talentenregio	
Aard van de samenwerking	Overeenkomst
Deelnemers	Dalfsen, Deventer, Dronten, Elburg, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Meppel, Nunspeet, Oldebroek, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle

Reden samenwerking	Het medewerkers mogelijk maken om zich te kunnen ontplooiën en ontwikkelen. Hierdoor groeit het bewustzijn van medewerkers dat zij zinvol kunnen bijdragen aan een goed functionerende gemeentelijke overheid.
Doel samenwerking	Deelnemers aan de talentenregio gaan strategisch om met de inzet van hun huidige en toekomstige personeel. Daarmee spelen ze in op de aankomende vergrijzing en ontgroening en dragen ze bij aan de talentontwikkeling van medewerkers.
Beheersarrangement	Niet van toepassing
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	€ 18.500,- (Werkelijk 2017: € 15.598,-)

Regionaal Werkbedrijf Zwolle

Aard van de samenwerking	Wettelijk verplicht
Deelnemers	UWV, de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Meppel, Oldebroek, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld (via Meppel), Zwartewaterland, Zwolle, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijs.
Reden samenwerking	In het Sociaal Akkoord van 11 april 2013 is afgesproken dat het Werkbedrijf in ieder geval een regionaal bestuurlijk samenwerkingsverband is van gemeenten, werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers. Zwolle is als centrumgemeente voorzitter van het samenwerkingsverband.
Doel samenwerking	Het doel is om te komen tot een samenwerkingsagenda waarin harde afspraken staan om de regionale problemen op de arbeidsmarkt op te lossen.
Beheersarrangement	Op bestuurlijk en ambtelijk niveau is er periodiek overleg.
Vrijwillige / verplichte deelname	Verplichte deelname
Financieel belang	Per werkbedrijf is er vanuit het ministerie van SZW 1 miljoen euro beschikbaar gesteld.

UWV Werkbedrijf

Aard van de samenwerking	Wettelijk verplicht
Deelnemers	Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Meppel, Oldebroek, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld, Zwartewaterland, Zwolle
Reden samenwerking	Wettelijk vastgelegd (Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI)).
Doel samenwerking	Eerste loket voor werkzoekenden en werkgevers.
Beheersarrangement	Overleg via het regionaal werkbedrijf en incidenteel ander overleg.
Vrijwillige / verplichte deelname	Verplichte deelname
Financieel belang	Niet van toepassing

Maatschappelijke opvang en verslavingszorg

Aard van de samenwerking	Wettelijk verplicht
Deelnemers	Dalfsen, Elburg, Ermelo, Hardenberg, Harderwijk, Hattem, Kampen, Nunspeet, Oldebroek, Ommen, Putten, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle
Reden samenwerking	Zwolle is door het rijk aangewezen als centrumgemeente. De gemeenten van de Regio Noord-Veluwe horen bij deze regio.
Doel samenwerking	Regionaal uitwerken van beleid en uitvoering.
Beheersarrangement	Er is een bestuurlijk overleg en een ambtelijk overleg.

Vrijwillige / verplichte deelname	Verplichte deelname
Financieel belang	Het rijk geeft een bijdrage aan centrumgemeente Zwolle. Oldebroek heeft in 2017 € 27.000 bijgedragen.

Vrouwenopvang en huiselijk geweld

Aard van de samenwerking	Wettelijk verplicht
Deelnemers	Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen
Reden samenwerking	Apeldoorn is door het rijk aangewezen als centrumgemeente.
Doel samenwerking	Regionaal uitwerken van beleid en uitvoering op het gebied van vrouwenopvang en advies, hulp en ondersteuning rond huiselijk geweld en kindermishandeling.
Beheersarrangement	Er is een bestuurlijk overleg en een ambtelijk overleg.
Vrijwillige / verplichte deelname	Verplichte deelname
Financieel belang	Het rijk geeft een bijdrage aan centrumgemeente Apeldoorn. De gemeentelijke bijdrage van € 13.000 voor lokale en regionale activiteiten is betaald vanuit het budget voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg.

Nazorg ex-gedetineerden

Aard van de samenwerking	Informeel
Deelnemers	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, en Hattem (via NOG Veiligerhuis, een samenwerkingsverband in de regio Noord- en Oost Gelderland op het gebied van integrale veiligheid).
Reden samenwerking	Geen formele samenwerking, maar wel een ambtelijke afstemming
Doel samenwerking	Expertise-uitwisseling
Beheersarrangement	Niet van toepassing
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	Niet van toepassing

Inkoop Samenwerkingsverband Noord Veluwe (ISNV)

Aard van de samenwerking	Informeel
Deelnemers	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Zeewolde, Sociale Dienst Veluwerand (SDV), Regio Noord-Veluwe (RNV), Gastvrije Randmeren en Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)
Reden samenwerking	Geen formele samenwerking, maar wel een ambtelijke afstemming
Doel samenwerking	Uitwisseling van expertise, schaalvoordelen en kostenbesparingen
Beheersarrangement	In het secretarissenoverleg van de Regio Noord-Veluwe worden de voortgang en ontwikkelingen besproken.
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	Afhankelijk van aantal aanbestedingstrajecten

Regio Zwolle en omstreken

Aard van de samenwerking	Intentieovereenkomst
Deelnemers	20 gemeenten rondom Zwolle
Reden samenwerking	Afstemming op strategische onderwerpen, onder andere economie
Doel samenwerking	Afstemming en externe profilering als regio.
Beheersarrangement	Bestuurlijk overleg door burgemeesters en portefeuillehouders economie.

Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	€ 16.000,- (werkelijk 2016: € 16.000).

Waterketen

Aard van de samenwerking	Overeenkomst
Deelnemers	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten
Reden samenwerking	Overleggroep over de toekomst van Waterketen Gelderland
Doel samenwerking	Kennis en ervaring uitwisselen. Kwetsbaarheid, kwaliteit en kosten beheersen. Daarnaast de samenwerking uitwerken volgens een groeimodel.
Beheersarrangement	Er is een overleg van portefeuillehouders (PO) en een ambtelijk overleg. Naast het PO is er een stuurgroep. Deze bestaat uit de heemraad van het waterschap en een gemeentebestuurder uit elke zuiveringskring.
Vrijwillige / verplichte deelname	Vrijwillige deelname
Financieel belang	€ 4.000,-

4.7 Grondbeleid

Nota Grondbeleid

In 2017 was de nota Grondbeleid 2015-2018 van toepassing. In deze nota speelt de gemeente in op de overgang van ontwikkel- naar beheergemeente en de toenemende behoefte aan herstructurering van locaties.

Herstructurerings- en inbreidingsprojecten zijn vaak complex omdat deze zich afspelen in bestaande bebouwde gebieden, waar meerdere partijen aanwezig zijn (eigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden) en waar de gemeente zelf meestal een beperkte positie heeft. De ruimtelijke randvoorwaarden zijn vaak veel stringenter, omdat er al woningbouw is en de hele infrastructuur van wegen, water, kabels en leidingen er al ligt. De kosten voor ontwikkeling zijn relatief gezien hoger en daarnaast brengen inbreidings- en herstructureringsprojecten vaak meer risico's met zich mee. Het streven is op deze locaties een zo gunstig mogelijk maatschappelijk en financieel eindresultaat te behalen door bouwrijpe grond aan te bieden dan wel initiatieven te faciliteren.

Flexibel schakelen tussen actief en facilitair grondbeleid

Per project kiest de gemeente op basis van een afwegingsschema in de nota Grondbeleid of het project actief, facilitair dan wel in samenwerking met partijen moet worden opgepakt. De gemeente kan regie voeren bij ruimtelijke ontwikkelingen of ontwikkelingen van derden faciliteren. Per project geven we aan wat het doel is waarin wordt geïnvesteerd, welke partijen bij het project zijn betrokken, hoe het project kan worden gefinancierd en hoe de marktsituatie is. Wordt voor een project een afwijkende vorm van grondbeleid (ten opzichte van het afwegingsschema) toegepast, dan moet in de initiatieffase van het project goedkeuring worden gegeven door de gemeenteraad.

Inzet instrumenten

Met de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening bezitten gemeenten instrumenten om het grondbeleid uit te kunnen voeren. Voorbeelden hiervan zijn de anterieure overeenkomst en het exploitatieplan.

Vaststelling van de grondprijzen

De gemeente stelde haar grondprijzen vast in de nota Grondprijsbeleid 2017-2018 (vastgesteld op 10 november 2016). De nota Grondprijsbeleid gaat uit van marktconforme grondprijzen in gedifferentieerde categorieën (met name voor woningbouw).

Wetten en regelgeving

De Wet op de Venootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing op gemeenten. In de zin van de Wet is het grondbedrijf een onderneming die vennootschapsbelastingplichtig is.

Regelgeving voor grondexploitaties en de verantwoording ervan ligt vast in de notitie Grondexploitaties 2016 van het BBV. Voor projecten waar de gemeente faciliteert geldt de notitie Faciliterend grondbeleid van het BBV.

Plannen in ontwikkeling en realisatie

Sinds 2015 trekt de markt voor woningbouwkavels en bedrijfskavels weer flink aan. Deze groei continueerde in 2017.

De grondtransacties waardoor het Grondbedrijf inkomsten ontving in 2017:

- Verkoop van 2 woningbouwkavels voor particulier opdrachtgeverschap in Wezep Noord II fase 2;
- Verkoop van 2 woningbouwkavels voor particulier opdrachtgeverschap in Wezep Noord II fase 3;
- Verkoop van een kavel voor collectief particulieropdrachtgeverschap in Wezep voor de bouw van 10 particuliere woningen op de inbreidingslocatie Veluwelaan;

- Verkoop van woningbouwkavels aan de ontwikkelaars van de locaties Oldebroek West II voor de realisatie van 5 projectkoopwoningen en 5 vrije sector woningen en Oosterwolde Heerdtwijk voor de realisatie van 1 projectkoopwoning;
- Verkoop van 5 bedrijfskavels en de uitgifte in erfpacht van 5 bedrijfskavels op bedrijventerrein Wezep Noord Rondweg.
- Verkoop van 2 stroken grond in Wezep Noord II (een grondruiling) en de locatie Spakman Souman.

Ter vergelijking met voorgaande jaren:

	Woningbouwkavels (collectief) particulier opdrachtgeverschap	Kavels projectmatige bouw	Bedrijfskavels	Totaal
2011	10	55	1	66
2012	7	42	3	49
2013		13		13
2014		18 ^{*1)}		18
2015	9	26	1	36
2016	6	32	1	39
2017	14	11	10 ^{*2)}	35

¹⁾ De verkopen bestonden uit 8 woningbouwkavels en 10 gedeelten van woningbouwkavels.

²⁾ 5 bedrijfskavels zijn verkocht en 5 uitgegeven in erfpacht

In 2017 vonden diverse ontwikkelingen plaats. Het Grondbedrijf besteedde met name tijd aan:

- De herziening van de exploitatieopzetten en actualisatie van het Meerjaren Programma Grondbedrijf;
- Het doorrekenen van de mogelijke Vennootschapsbelasting;
- Realisatie van de bouwgrond in exploitatie (BIE):
 - a. Het sluiten van overeenkomsten met bedrijven en de ontwikkelaar op bedrijventerrein Zeuven Heuvels (waaronder aankoopovereenkomsten met de bedrijven) en met de ontwikkelcombinatie op de locatie Oldebroek West II fase 4;
 - b. De bestemmingsplan- en uitgebreide Wabo procedures voor de locaties Spakman Souman, Oldebroek West II fase 4 en Hattemerbroek Oost (De Driehoek);
 - c. Verkoopactiviteiten voor de woningbouwlocaties Noordeinde Noorderbrink, Wezep Noord II fase 2 en 3, Wezep Noord II locatie FBB, Oldebroek West II fase 1 t/m 4, Oldebroek Kerkstraat fase 1 en voor de locatie Hattemerbroek Oost (CPO De Driehoek);
 - d. Verkoopbegeleiding van bedrijven voor bedrijfskavels en uitgifte in erfpacht op bedrijventerrein Wezep Noord Rondweg;
- Het opstarten en begeleiden van initiatieven voor de strategische voorraden:
 - a. Het in de verkoop zetten van de locatie Atlantis te Oldebroek;
 - b. Onderhandelingen over de realisatie van de locatie Hattemerbroek Borst met de betrokken ontwikkelaar;
 - c. Visievorming voor de locaties Oldebroek Centrum II en Wezep Noord Marienrade (voorheen Maatschappelijk Centrum);
 - d. Het faciliteren van initiatieven voor de locaties Wezep Noord II fase IV en Winkelcentrum Meidoornplein fase 2;

Herziening Meerjaren Programma Grondbedrijf (MPG)

In april 2017 stelde de gemeenteraad het MPG 2017 vast. Alle grondexploitaties zijn daarvoor doorgerekend in een reëel en in een worst case scenario. De grondprijzen in de grondexploitatieopzetten zijn gebaseerd op de nota Grondprijsbeleid 2017-2018.

De financiële gegevens over het grondbedrijf in deze jaarrekening zijn gebaseerd op de exploitatieopzetten 2017, het MPG 2017, de daadwerkelijk gemaakte kosten en opbrengsten over 2017 en de verantwoording daarvan in het MPG 2018. Hiervoor verwijzen wij u naar bijlage 12 "Nota vermogenspositie grondbedrijf".

Reserve Algemeen Grondbedrijf en verliesvoorziening

Om de risico's voortvloeiend uit het MPG af te dekken is in de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG) een risicoreserve aanwezig. De gewenste minimumstand van de RAG is conform de nota Grondbeleid bepaald op 10% van het geïnvesteerde vermogen of, wanneer uit de risicoanalyse van de exploitaties blijkt dat de financiële risico's voor de gemeente hoger zijn dan dit percentage, minimaal gelijk aan de som van deze risico's.

De gewenste stand van de RAG op basis van het MPG 2017 bedroeg:	€ 2.655.746,-
De eindstand van de RAG op 31-12-2017 was:	€ 8.034.577,-
De benodigde stand van de RAG op basis van het MPG 2018 bedraagt per 1-1-2018:	€ 2.285.723,-

Een vrijval van € 5.748.854,- uit de RAG per 1-1-2018 ten gunste van de verliesvoorziening (€ 257.000,-) en ten gunste van de algemene reserve (á € 5.491.854,-).

De gewenste stand van de verliesvoorziening op basis van het MPG 2017 bedroeg:	€ 1.602.867,-
De eindstand van de verliesvoorziening op 31-12-2017 was:	€ 1.592.974,-
De benodigde stand van de verliesvoorziening op basis van het MPG 2018 bedraagt:	€ 1.849.974,-
T.I.v. de RAG wordt de verliesvoorziening op niveau gebracht door een bijdrage van:	€ 257.000,-

In de loop van 2017 is de RAG:

Verhoogd door winstnemingen (toevoeging aan de RAG vanuit de complexen)

Noordeinde Noorderbrink	+ € 174.000,-
Wezep Noord	+ € 5.191.437,-
Oldebroek Kerkstraat fase 1	+ € 74.000,-
Wezep Oude Gemeentewerf	+ € 38.904,-
Oosterwolde Roetzemoes	+ € 28.357,-

Verlaagd door een verliesneming (marktwaaarde onder de boekwaarde)

Bedrijventerrein H'broek (deel Oldebroek) fase 2	- € 23.910,-
--	--------------

Verlaagd door onttrekking aan de RAG ten gunste van de voorbereidingskredieten

Oldebroek Atlantis	- € 3.010,-
Hattermerbroek locatie Borst	- € 10.245,-
Oldebroek Centrum II	- € 3.139,-
Wezep Noord Buurtmidden	- € 2.387,-
Wezep Noord II fase 4	- € 10.935,-
Wezep Marienrade	- € 13.320,-
Wezep Winkelcentrum Meidoornplein fase 2	- € 18.830,-
Hart van Oosterwolde	- € 42.000,-

Herziening exploitatieopzetten en MPG

In het eerste kwartaal van 2018 zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd en het MPG herzien. Het resultaat van alle complexen BIE komt in het reële scenario uit op € 3.472.317,- (nominaal). Wanneer zich voor alle complexen het Worst case scenario voordoet, is het resultaat - € 2.984.662,-.

De percentage of completion methode (poc-methode) is gehanteerd om de winsten te bepalen van de complexen Wezep Noord, Noordeinde Noorderbrink en Oldebroek Kerkstraat fase 1. Deze methode moet gehanteerd worden als er voldoende mate van zekerheid aanwezig is om een tussentijdse winst te kunnen nemen. Zekerheid is aanwezig bij het resultaat in het worst case scenario. Met andere woorden: op basis van de poc-methode is de tussentijdse winstneming in 2017 bepaald en de tussentijdse winstnemingen voor 31-12-2018 worden begroot op basis van het resultaat in het worst case scenario. Het restant van de winst is nog niet voldoende zeker en wordt begroot bij sluiting van het complex op basis van het resultaat in het reële scenario. Hoe verder een complex vordert, hoe dichter de resultaten van het reële en het worst case scenario naar elkaar toe komen.

De winst- en verliesprognoses voor de BIE complexen in het reële scenario zijn in onderstaande tabel weergegeven op nominale waarde. (Een positief resultaat is een winstneming, een negatief resultaat een verliesneming).

Winst- en verlies prognose	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Winst- of verliesneming per jaar (nominaal)	€ 798.710,-	- € 569.944,-	- € 811.557,-	€ 3.370.000,-

4.8 Subsidies

De paragraaf subsidies is in de programmabegroting van 2017 geïntroduceerd. De jaarrekening 2017 is dan ook de eerste jaarrekening waar deze paragraaf in voorkomt. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de verleende subsidiebedragen in 2017.

In onderstaande tabel is te zien wat de begrootte en besteedde subsidiebedragen zijn in 2017. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom deze niet overeenkomen.

Subsidieposten		Kostenplts	2017		
			Primair	Actueel	Besteed
	Cultuur				
510.1	Openbare Bibliotheken	4510101	€ 351.448	€ 351.448	€ 351.448
540.1	Kunst en Cultuur/Muziek en Majorettenkorpsen	4540103	€ 16.340	€ 16.340	€ 13.855
540.1	Kunst en Cultuur/Volksfeesten	4540107	€ 9.000	€ 9.000	€ 7.858
511.1	Muziekonderwijs	4511101	€ 15.500	€ 11.500	€ 13.498
541.1	Cultuurhistorie/Museum	4541101	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000
	Jeugd en Jongeren				
480.1	Overige uitgaven onderwijs/Onderwijsachterstandenbeleid	4480111	€ 221.634	€ 176.634	€ 187.348
650.1	Peuterspeelzaalwerk	4650102	€ 90.000	€ 60.000	€ 45.916
670.2	Jeugd- en jongerenwerk	4670201			€ 13.400
	Recreatie en Toerisme				
560.2	Recreatie en Toerisme/Bevordering toerisme	4560206	€ 26.000	€ 26.000	€ 16.236
	Samenlevingsopbouw				
002.8	Oldebroek voor Mekaar	4002801	€ 25.000	€ 25.000	€ 29.048
002.8	Oldebroek voor Mekaar/Online platform	4002801	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.750
002.8	Dorpsgericht werken	4002801	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
560.1	Groen en landschap/Natuurbeschermingsinstellingen	4560104	€ 980	€ 980	€ 971
580.1	Speelvoorzieningen/Speeltuinen en -verenigingen	4580101	€ 5.600	€ 5.600	€ 6.196
621.1	Vreemdelingen/Maatschappelijke begeleiding	4621105	€ 60.000	€ 60.000	€ 143.636
	Sport				
530.1	Sport/Sportstimulering	4530101	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.133
530.1	Sport/Accommodaties	4530101	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.589
530.1	Sport/Evenementen	4530101	€ 5.680	€ 5.680	€ 3.500
	Zorg				
715.1	Centra jeugd/gezin JGZ/Regeling speciale uitkering JGZ	4715101	€ 419.000	€ 419.000	€ 435.600
	Alg. voorziening Wmo				
670.1	Algemeen Maatschappelijk Werk	4670102	€ 216.533	€ 216.533	€ 208.665
670.1	Mantelzorg	4670103	€ 231.377	€ 231.377	€ 281.200
670.1	Vrijwilligers/Vergoeding VOG	4670103	€ 5.000	€ 5.000	
	Dorpshuizen				
670.3	t Grinthuus	4670302	€ 9.550	€ 9.550	€ 9.089
670.3	Kulturhus de Talter	4670315	€ 130.879	€ 130.879	€ 127.064
670.3	Dorpshuis Wezep/Exploitatiesubsidie	4670308	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
670.3	Dorpshuis Wezep/Gebruikersvergoeding	4670308	€ 19.000	€ 19.000	€ 20.757
	Wmo				
671.1	Eerstelijnsloket Wmo	4671101	€ 111.209	€ 119.209	€ 120.120
	Eerstelijnsloket Jeugd				
671.2	Basisteam Jeugd	4671202	€ 661.132	€ 661.132	€ 692.181
	Openbare gezondheid				
714.1	Verslavingszorg	4714105	€ 14.670	€ 14.670	

	Gemeentelijk minimabeleid				
614.1	Gem.minimabeleid/Voedselbank	4614105	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
614.1	Preventieve diensten schulddienstverlening	4614105	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
614.1	Stichting Leergeld Nederland	4614105			€ 3.000
	Alg. economisch beleid				
310.1	Alg. economisch beleid/Natuurkracht	4310101	€ 20.000	€ 20.000	€ 15.000
	Totaal		€2.873.532	€ 2.802.532	€ 2.951.558

1. De subsidie voor vreemdelingen/maatschappelijke begeleiding is verleend aan de stichting Vluchtelingenwerk. In 2017 zijn meer mensen begeleid dan in 2016 voorzien was. Hier heeft de gemeente ook extra middelen voor ontvangen.
2. Vrijwilligers/Vergoeding VOG: in 2017 is voor 406 euro subsidie verstrekt voor het aanvragen van een VOG door een vrijwilliger van een vrijwilligersvereniging. Dit blijft achter bij het aantal verwachte subsidies voor dit doel.
3. De subsidie voor het basisteam Jeugd (verleend aan de stichting Jeugd Noord Veluwe) is hoger dan begroot. In december 2016 is een voorlopige subsidie verleend ter hoogte van € 661.132. Halverwege 2017 is een verhoogde subsidie verleend naar aanleiding van regionale afspraken.

JAARREKENING

5. Jaarrekening 2017

Kerngegevens

Sociale structuur

	Werkelijke gegevens 31 december 2017	Werkelijke gegevens 31 december 2016
Aantal inwoners:	23.490	23.250
van 0 t/m 3 jaar	806	773
van 4 t/m 16 jaar	3.834	3.796
van 17 t/m 64 jaar	14.293	14.257
van 65 jaar en ouder	4.557	4.425
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden, waarvan:	311	305
Participatie (voorheen WWB)	276	265
IOAW	32	36
IOAZ	3	3
IOAZ	0	1
Aantal werkenden in sociale werkgemeenschappen in FTE	83,57	98,14

Fysieke structuur

Oppervlakte gemeente (ha)	9.769	9.769
Waarvan: binnenwater (ha)	114	114
Aantal verblijfsobjecten, waarvan:	9.720	9.664
woonfunctie	9.201	9.162
Logiesfunctie (recreatiewoningen)	519	482

Financiële structuur (x € 1.000)

	Werkelijke gegevens 31 december 2017	Werkelijke gegevens 31 december 2016
Gewone uitgaven	63.260	82.216
per inwoner	2,69	3,54
Opbrengst belastingen	10.913	10.107
per inwoner	0,46	0,43
Algemene uitkering Gemeentefonds	17.773	17.999
per inwoner	0,76	0,77
Algemene uitkering Sociaal Domein	9.770	10.287
per inwoner	0,42	0,44
Vaste schuld	6.905	7.815
per inwoner	0,29	0,34

Bestuurlijke structuur

	Werkelijke gegevens 31 december 2017	Werkelijke gegevens 31 december 2016
Zetelverdeling gemeenteraad		
Christen Unie	6	6
SGP	4	4
ABO	3	3
CDA	3	3
PVDA	1	1
VVD	1	1
Lijst 7	1	1
Samenstelling college van B&W		
Christen Unie	1	1
SGP	1	1
ABO	1	1

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Met de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is inhoud gegeven aan de informatievoorziening in het duaal bestuur en worden kaders geschetst voor een dualistische inrichting van begroting en jaarrekening van provincies en gemeenten.

Deze BBV voorschriften en de verordening conform artikel 212 gemeentewet vormen de basis voor de balans en de toelichting hierop.

Waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten, verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden opgenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Vaste activa

Artikel 33 BBV schrijft voor dat de vaste activa worden onderscheiden in: immateriële, materiële en vlottende activa. De materiële vaste activa worden onderverdeeld in investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut, investeringen met een economisch nut en investeringen met een economisch nut waartegenover heffingen (zoals afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafrechten) staan.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De bijdrage in activa van derden wordt niet langer verantwoord als onderdeel van de financiële vaste activa, maar wordt met ingang van boekjaar 2016 verantwoord als immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Investerings met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar van ingebruikname lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Als voor investeringen met een economisch nut een reserve is opgebouwd, kunnen onttrekkingen aan deze reserve via resultaatbestemming plaatshebben ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In 2015 heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in

voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Deze posten zijn in latere jaren niet aangepast aan de waarderingmethode vanaf 2004.

De strategische voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden en er worden geen vervaardigingskosten geactiveerd

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

In formele zin betreft dit een stelselwijziging. Deze wijziging heeft echter geen effect op de omvang van het vermogen. Er is enkel sprake van herrubricering, die voorgeschreven is vanuit de verslaggevingsregels (BBV).

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructuurle werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt bij het bepalen van de afschrijvingen als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien. Dit is van toepassing als het gaat om investeringen die niet in beheerplannen zijn opgenomen.

Afschrijvingstermijnen:

Afschrijvingstermijnen van vaste activa zijn als volgt:

1)	Gebouwen:		
	a)	Nieuw (ge)bouw	- 40 jaar
	b)	Terreinen	- 40 jaar
	c)	Gevels	- 15 jaar
	d)	Daken	- 20 jaar
	e)	Interieur	- 15 jaar
	f)	Inventaris – niet gemeentehuis	- 10 jaar
	g)	Installaties/ installaties zwembad	- 15 jaar/ 20 jaar
2)	Afvalwater (riolering):		
	a)	Vervanging/renovatie/relinen riool	- 70 jaar
	b)	Vervanging/renovatie bouwkundige deel gemalen en pompunits	- 30 jaar
	c)	Vervanging/renovatie elektrisch/mechanisch	- 15 jaar
	d)	Vervanging/renovatie IBA's	- 15 jaar
3)	Begraven:		
	a)	Grafliften, grafbekisting, looproosters en materiaalwagens	- 20 jaar
4)	Inventaris Gemeentehuis		- 7 jaar
5)	ICT middelen		
	a)	Laptops/smartpones	- 3 jaar
	b)	Thin Clients en Servers	- 5 jaar

Een krediet dat is verleend voor de oprichting en/of financiering van vaste activa kan maximaal twee maal worden doorgeschoven als niet is overgegaan tot de investering/activering. Dit vindt plaats bij de behandeling van het jaarverslag door de raad waarbij het doorschuiven wordt toegelicht.

Afschrijvingen op investeringen

Met het afschrijven wordt begonnen in het jaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed is gekomen of is verworven. Op de waarde van gronden wordt niet afgeschreven, met uitzondering van de waarde van gronden van begraafplaatsen.

Bij het bepalen van de hoogte van de afschrijvingen wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde van het nieuwe actief. Geactiveerde kosten worden lineair afgeschreven. Bij investeringen met economisch nut wordt waar mogelijk de componentenbenadering toegepast. Dat houdt in dat verschillende samenstellende delen van een actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van de delen.

Overzicht beheerplannen

Er zijn drie beheerplannen: beheer openbare ruimte, gebouwen en materieel. Deze beheerplannen zijn uitgewerkt in deelplannen. In 2015 is een start gemaakt met het actualiseren van de beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen. Zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingprijs.

Vlottende activa

De vlottende activa worden onderscheiden in voorraden, uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar de marktwaarde. De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening gevormd welke in mindering gebracht wordt op de nominale waarde. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Ook worden onder de vorderingen verantwoord de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedings-doel en overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

De overlopende activa worden uitgesplitst in:

- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel
- De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Vaste passiva

De vaste passiva worden onderscheiden in het eigen vermogen, de voorzieningen en de langlopende vaste schulden.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgens de programmarealisatie. De reserves worden gevormd conform door de raad genomen besluiten. Stortingen in en onttrekkingen aan de reserves geschieden op basis van raadsbesluiten. De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves. De raad geeft bestemming aan het programmaresultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen voor beheersplannen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Het bedrag wordt jaarlijks bij de opstelling jaarrekening geactualiseerd op basis van berekening door een extern bureau.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn bestemd voor het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit de netto vlottende schulden, korter dan één jaar en de vlottende passiva. Zij worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Netto vlottende schulden

De netto vlottende schulden bestaan uit kasgeldleningen, banksaldi en overige schulden

Overlopende passiva

De overlopende passiva worden onderscheiden in

- In het begrotingsjaar opgebouwde verplichtingen, die in een volgend jaar tot betaling komen
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen, die voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten in een volgend jaar
- De overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van een volgend jaar komen

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente geborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in meegenomen in het resultaat indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De percentage of completion methode (poc-methode) wordt gehanteerd om de winsten te bepalen van de grondcomplexen. Deze methode moet gehanteerd worden als er voldoende mate van zekerheid aanwezig is om een tussentijdse winst te kunnen nemen. Zekerheid is aanwezig bij het resultaat in het worst case scenario. Met andere woorden: op basis van de poc-methode wordt de tussentijdse winstneming bepaald en de tussentijdse winstnemingen voor volgende jaar worden begroot op basis van het resultaat in het worst case scenario. Het restant van de winst is nog niet voldoende zeker en wordt begroot bij sluiting van het complex op basis van het resultaat in het reëel scenario. Hoe verder een complex vordert, hoe dichter de resultaten van het reëel en het worst case scenario naar elkaar toe komen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop de lasten betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan vakantiegeld en/of verlofaanspraken en dergelijke.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Onzekerheid eigenbijdrage/ ouderbijdrage WMO en Jeugd

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO en de Jeugdwet een bijdrage verschuldigd. De wetgeving heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatievoorziening van het CAK naar de gemeente is om privacy redenen beperkt. Hierdoor kan de gemeente niet de juistheid en volledigheid op persoonsniveau en op totaal niveau van de eigen bijdragen vaststellen. In de kadernota rechtmatigheid 2016 van de commissie BBV geeft de commissie aan dat de wetgever in feite bepaald heeft dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat de gemeente geen zekerheid omtrent de omvang en de hoogte van de eigen bijdrage kan krijgen. In de jaarrekening is dus sprake van een onzekerheid ten aanzien van deze eigen bijdrage, ook al ligt de oorzaak hiervan niet bij de gemeente. De bijdrage wordt volgens het kasstelsel verantwoord in de jaarrekening.

Resultaatbestemming

Alle vermogensmutaties worden inzichtelijk gemaakt via het exploitatieresultaat. Hierbij wordt als principe gehanteerd dat de begroting indicatief is. Toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven, dit met inachtneming van de nota Reserves en Voorzieningen. Voor de bestemming van het resultaat is in de jaarrekening een voorstel opgenomen.

Ontwikkelingen na balansdatum

Na de balansdatum is het Meerjaren Programma Grondbedrijf opgesteld. Het MPG wordt vastgesteld te gelijker tijd met de Jaarrekening.

Balans per 31 december 2017

Activa (bedragen x € 1.000,-)		
Vaste activa	2017	2016
Immateriële vaste activa	715	742
*Overige immateriële vaste activa	134	124
*Bijdragen aan activa in eigendom van derden	581	618
Materiële vaste activa	33.217	31.314
Investerings met economisch nut		
*Gronden uitgegeven in erfpacht	1.223	764
*Investerings waarvoor heffing kan worden geheven	3.637	3.258
*Overige investeringen	26.843	26.118
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	1.514	1.174
Financiële vaste activa	5.590	8.084
*Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	49	49
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
*Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	0	
- Deelnemingen	0	
- Overige verbonden partijen	334	417
*Overige langlopende leningen u/g	5.207	4.775
*Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	0	2.843
Totaal vaste activa	39.522	40.140
Vlottende activa		
Voorraden	2.187	-1.373
*Grond- en hulpstoffen	0	0
*Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	2.141	-1.380
*Gereed product en handelsgoederen	46	7
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	21.552	20.466
*Vorderingen op openbare lichamen		
- Vorderingen op het Rijk	4.397	2.756
- Vorderingen op overige Ned. Overheidslichamen	1.304	1.492
*Uitzettingen in 's Rijks schatkist	13.674	14.462
*Overige vorderingen	2.218	2.246
*Voorziening dubieuze debiteuren	-41	-490
Liquide middelen	5	456
*Bank- en girosaldi	5	456
Overlopende activa	4.904	2.391
* Overlopende activa	4.904	2.391
Totaal vlottende activa	28.648	21.940
Totaal activa	68.170	62.080

Passiva (bedragen x € 1.000,-)		
Vaste passiva	2017	2016
Eigen vermogen	37.346	31.834
*Algemene reserve	7.685	8.643
*Bestemmingsreserve		
- Voor egalisatie van tarieven		0
- Overige bestemmingsreserves	5.168	4.800
- Door de raad gegeven bestemming	22.452	16.240
*Nog te bestemmen resultaat	2.041	2.151
Voorzieningen	13.978	15.970
- Verplichtingen met onzekere omvang	335	765
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.586	2.775
- Onderhoudsvoorzieningen	11.058	12.426
- Door derden beklemd middelen	0	4
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	6.908	7.818
*Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	6.905	7.815
*Waarborgsommen	3	3
Totaal vaste passiva	58.233	55.622
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	5.901	3.075
*Bank- en girosaldi	380	
*Overige schulden	5.521	3.075
Overlopende passiva	4.037	3.383
*Overlopende passiva	4.037	3.383
Totaal vlottende passiva	9.938	6.458
Totaal passiva	68.170	62.080
Gewaarborgde geldleningen	65.291	65.654

Toelichting op de balans per 31 december 2017

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa						
	Boekwaarde 01-01-2017	Investerings	Desinveste- ringen	Bijdrage van derden	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Overige immateriële vaste activa	124	269	259	0	0	134
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	617	0	0	0	36	581
Totaal immateriële vaste activa	741	269	259	0	36	715

Materiële vaste activa						
Investerings met economisch nut	Boekwaarde 01-01-2017	Investerings	Desinveste- ringen	Bijdrage van derden	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	8.682	84	124	0	0	8.642
Gronden uitgegeven in erfpacht	764	459	0	0	0	1.223
Woonruimten	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	13.504	1.226	0	19	692	14.019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	212	54	0	0	13	253
Vervoersmiddelen	172	0	0	0	64	108
Machines, apparaten en installaties	2.241	286	2	0	259	2.266
Overige materiële vaste activa	1.307	533	0	0	285	1.555
Totaal	26.882	2.642	126	19	1.313	28.066

Investerings met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven	Boekwaarde 01-01-2017	Investerings	Desinveste- ringen	Bijdrage van derden	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	339	0	0	0	12	327
Gronden uitgegeven in erfpacht	0	0	0	0	0	0
Woonruimten	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.865	736	0	229	192	3.180
Vervoersmiddelen	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	42	83	0	0	3	122
Overige materiële vaste activa	12	0	0	0	4	8
Totaal	3.258	819	0	229	211	3.637

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	Boekwaarde 01-01-2017	Investerings	Desinvesteringen	Bijdrage van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	223	0	0	0	14	209
Gronden uitgegeven in erfpacht	0	0	0	0	0	0
Woonruimten	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	951	803	0	343	106	1.305
Vervoersmiddelen	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	0	0	0	0	0	0
Overige materiële vaste activa	0	0	0	0		0
Totaal	1.174	803	0	343	120	1.514

Totaal materiële vaste activa	31.314	4.264	126	591	1.644	33.217
--------------------------------------	---------------	--------------	------------	------------	--------------	---------------

Financiële vaste activa						
	Boekwaarde 01-01-2017	Investerings	Desinvesteringen	Bijdrage van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	49	0	0	0	0	49
- Gemeensch. regelingen	0	0	0	0	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0
Leningen aan:						
- Woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0	0
- Deelnemingen	0	0	0	0	0	0
- Overige verbonden partijen	417		83	0	0	334
Overige langlopende leningen	4.775	1.092	660	0	0	5.207
Overige uitzettingen met een rente- typische looptijd van een jaar en langer	2.843		2.843	0	0	0
Totaal	8.084	1.092	3.586	0	0	5.590

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden						
Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 01-01-2017	Investerings	Desinvesteringen	Van IMVA/MVA	Winst/verlies	Boekwaarde 31-12-2017
Hatterbroek Dorp (C03)	985	55				1.040
Noordeinde Noorderbrink (C07)	-64	22			174	132
Wezep Noord (C10)	-2.278	244	2.065		5.191	1.092
Oldebroek West II (C12)	-942	942				0
Kerkstraat Oldebroek (C16)	-196	12			74	-110
Oude gemeentewerf Wezep (C19)	-54	23	8		39	0
Spakman/Souman (C21)	1.272	94	-16			1.382
Zeuden Heuvels (C23)	0	599	656	69		12
Veluwelaan Johan Friso (C28)	157	25	170			12

Roezemoes (C29)	-31	3	0		28	0
Oldebroek West II fase 4 (C34)	0	377	908	77		-454
Heerdtwijk II (C35)	37	8	26			19
Bedr.terr.H'broek (C37)	816	50	0			866
Totaal	-298	2.454	3.817	146	5.506	3.991
Totaal verliesvoorziening	-1.082	59	827	0	0	-1.850
Totaal bouwgronden in exploitatie	-1.380	2.513	4.644	146	5.506	2.141

In 2017 is de boekwaarde van het complex Zeuven Heuvels (C23) ad € 68.968 overgezet van de IMVA naar de bouwgrond in exploitatie. Ook complex Oldebroek West II fase 4 (C34) is overgezet naar de bouwgrond in exploitatie en samengevoegd met complex Oldebroek West II (C12). De ingebrachte boekwaarde is € 15.444 (MVA) en € 61.500 (IMVA).

Bouwgronden in exploitatie	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten				Verwacht exploitatie resultaat
Hattermerbroek Dorp (C03)	218	594				-664
Noordeinde Noorderbrink (C07)	53	240				54
Wezep Noord (C10)	1.379	6.434				3.963
Kerkstraat Oldebroek (C16)	93	44				61
Spakman/Souman (C21)	64	852				-594
Zeuven Heuvels (C23)	2.372	2.236				-148
Veluwelaan Johan Friso (C28)	31					-43
Oldebroek West II fase 4 (C34)	407	156				203
Heerdtwijk II (C35)	25					-43
Bedr.terr.H'broek (C37)	2.674	4.223				683
Totaal	7.316	14.779				3.472

De grondexploitatieopzetten 2018 zijn doorgerekend in een “Reëel scenario” en in het “Worst case scenario” met de volgende parameters:

	Reëel scenario	Worst case scenario
• Rente- /disconteringsvoet	2,00 of 0,61 %[1]	4,00 %
• kostenstijging	2,00 %	2,5 %
• opbrengststijging per jaar:	1,00 %	0,0 %

Gereed product en handelsgoederen	Boekwaarde 01-01-2017	Investerin-gen	Desinveste-ringen	Van IMVA/MVA	Winst/verlies	Boekwaarde 31-12-2017
Ruilgronden	7	39		0		46
Totaal	7	39	0	0	0	46

Totaal voorraden	-1.373	2.552	4.644	146	5.506	2.187
-------------------------	---------------	--------------	--------------	------------	--------------	--------------

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar				
	Saldo 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen				
- Vorderingen op het Rijk	2.756	1.641		4.397
- Vorderingen overige Ned. Overheidslichamen	1.492		188	1.304
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	14.462	11.930	12.718	13.674
Overige vorderingen	2.246	11.261	11.289	2.218
Voorziening dubieuze debiteuren	-490	456	7	-41
Totaal	20.466	25.288	24.202	21.552

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	423,84			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	213	300	257	187
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	211	124	167	237
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	56.512			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	56.512			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	423,84			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.131	27.324	23.609	17.214
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	213	300	257	187

Liquide middelen				
	Saldo 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12-2017
Rabobank Wezep	6	10	11	5
Rekening-courant BNG	450		450	0
Totaal	456	10	461	5

In 2017 is rekening-courant overgeheveld van liquide middelen aan de activakant naar netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar aan de passivakant.

Overlopende activa				
	Saldo 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12-2017
Nog te ontvangen:				
Europese overheidslichamen:				
Het Rijk:				
- Vermindering naheffing BTW	9		9	0
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
- Jeugdhulp	287	1.007		1.294
- Afrekening productieverantwoordingen WMO	103		103	0
- Belastingdienst compromisvoorstel BTW	165		165	0
- Correctie overige vorderingen Zeuven Heuvels	-313	200		-113
- Subsidie fietspad	0	13		13
- Afrekening uitkeringsadministratie	0	460		460
Overig:				
Fiets- en PC-vergoedingen	17		12	5
Precariobelasting	1.387	393		1.780
Kosten afrit A28	381	110		491
Kosten Del Campo t.b.v. H2O bv	28		28	0
Diverse creditnota's	69	49		118
Grondbedrijf	0	104		104
PGB	0	348		348
Vooruitbetaalde bedragen:				
Abonnementen/subsidies 2017	10	9		19
Zorgverleners	131		131	0
Vooruitbetaalde crediteuren 2017	117		117	0
Kruisposten:				
Overhevelingen BTW naar jaar factuur	0	35.145	34.760	385
Totaal	2.391	37.838	35.325	4.904

Passiva

Eigen vermogen				
	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	8.643	1.077	2.035	7.685
Bestemmingsreserve voor egalisatie van tarieven				
Overige bestemmingsreserves	4.800	2.529	2.162	5.168
Bestemmingsreserves (door de raad gegeven bestemming)	16.240	9.331	3.119	22.452
Nog te bestemmen resultaat	2.151	2.588	2.698	2.041
Totaal	31.835	15.525	10.014	37.346

Verloop reserves in het jaar	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve:				
Algemene reserve	8.643	1.077	2.035	7.685
Overige bestemmingsreserves:				
Stimulering R&T	32	25	12	45
Sociaal Domein	3.627	2.504	1.829	4.302
Reserve volkshuisvesting	832	0	10	821
Kunstgras Muldersingel	310	0	310	0
Bestemmingsreserves (door de raad gegeven bestemming):				
Grondexploitatie	3.405	5.507	1.134	7.778
Reserve personele kosten	507	0	210	297
Zwembad	1.984	0	661	1.323
Informatisering	0	1.723	547	1.176
Bestemmingsreserves beheerplan gebouwen	4.577	779	32	5.324
Bestemmingsreserves beheerplan openbare ruimte	333	8	253	88
Bestemmingsreserves beheerplan overig	1.516	233	250	1.499
Egalisatie reserves kapitaallasten	3.917	1.081	32	4.967
Totaal	29.684	12.937	7.315	35.306

Aard en reden van reserves

Reserve	Aard van de reserve	Reden van de reserve	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
Algemene reserve	Inkomensfunctie	Artikel 43 Besluit Begroting en Verantwoording.	Compenseren van wegvallende baten en lasten in de gewone dienst.	Financiering incidentele lasten waarvoor een apart raadsbesluit noodzakelijk is.
Stimulering R&T	Bestedingsfunctie	Versterken toeristische-recreatieve functie van de gemeente.	Inkomsten voortvloeiend uit de structuurvisie permanente bewoning recreatiewoningen.	Investeringen in de openbare ruimte en toeristische voorzieningen.
Sociaal domein	Bestedingsfunctie	Opvang van schommelingen in kosten van de uitvoering van de wet.	Het saldo van de rijksbijdrage en de zorguitgaven binnen het Sociaal domein.	Het saldo van de rijksbijdrage en de zorguitgaven binnen het Sociaal domein.
Reserve volkshuisvesting	Bestedingsfunctie	Het saldo van de in het verleden ontvangen woning gebonden subsidie is door RNV uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.	n.v.t.	Incidentele uitgaven voor volkshuisvestingsproject en en sociale woningbouw.
Kunstgras Muldersingel	Bestedingsfunctie	Bestemd voor de aanleg van een kunstgrasveld op Sportpark Muldersingel.	Het maximale bedrag van de bijdrage is € 340.000	Een uitbetaling voor de aanleg van een kunstgrasveld, maximaal bedrag € 340.000.
Grondexploitatie	Bestedingsfunctie	Opvangen van risico's binnen het grondbedrijf.	Positieve saldi bij afsluiting van een plan, dan wel tussentijdse winstneming.	Verliesneming t.b.v. een complex
Reserve personele kosten	Bestedingsfunctie	Opvangen van ongewenste schommelingen binnen het personeelsbudget.	Het saldo van de ontvangen en bestede budgetten in een jaar met een maximum van 5%.	Het saldo van de ontvangen en bestede budgetten in een jaar met een maximum van 5%.
Zwembad	Bestedingsfunctie	Afwikkeling van de kosten van het sociaal plan.	Toevoeging op basis van normbedrag uit sociaal plan	Werkelijke uitgaven voor het sociaal plan.
Reserve personele kosten	Bestedingsfunctie	Opvangen van ongewenste schommelingen binnen het personeelsbudget.	Het saldo van de ontvangen en bestede budgetten in een jaar met een maximum van 5%.	Het saldo van de ontvangen en bestede budgetten in een jaar met een maximum van 5%.
Bestemmings-reserves beheerplan gebouwen	Egalisatie van beheerkosten	Egalisatie van kosten op basis van het beheerplan	Normbedrag uit beheerplan en verschillen in een jaar ten opzichte van het vastgestelde normbedrag	Beheerkosten die begroot zijn in het vastgestelde normbedrag

Reserve	Aard van de reserve	Reden van de reserve	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
Bestemmings-reserves beheerplan openbare ruimte	Egalisatie van beheerkosten	Egalisatie van kosten op basis van het beheerplan	Normbedrag uit beheerplan en verschillen in een jaar ten opzichte van het vastgestelde normbedrag	Beheerkosten die begroot zijn in het vastgestelde normbedrag
Bestemmings- reserve beheerplan overig	Egalisatie van beheerkosten	Egalisatie van kosten op basis van het beheerplan	Normbedrag uit beheerplan en verschillen in een jaar ten opzichte van het vastgestelde normbedrag	Beheerkosten die begroot zijn in het vastgestelde normbedrag
Egalisatiereserve kapitaallasten investerings	Egalisatie van beheerkosten	Dekken van kapitaallasten van investerings en opvangen van fluctuaties binnen de kapitaallasten.	Dotatie om de totale toekomstige kapitaallasten van investerings te kunnen dekken.	Jaarlijkse kapitaallasten van investerings.

Voorzieningen				
	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Verplichtingen met een onzekere omvang	765	0	430	335
Verplichtingen waarvan de omvang is in te schatten	2.775	81	270	2.586
Voorzieningen met een egalisatiefunctie	12.424	2.046	3.412	11.058
Voorzieningen met een bestedingsverplichting	4	0	4	0
Totaal	15.969	2.126	4.116	13.978

Verloop voorzieningen in het jaar	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Voorzieningen met een onzekere omvang:				
Verliesvoorziening bedrijvenpark H2O	765	0	430	335
Verplichtingen waarvan de omvang is in te schatten:				
Pensioenfondsen wethouders	2.641	28	237	2.432
Voorziening voormalig bestuur	0	0	0	0
Voorziening voormalig personeel	86		33	53
Voorziening monumenten	32	21	0	54
Afronding Oldebroek Centrum	11	0	0	11
Afronding bedrijventerrein Oude Dijk	6	0	0	6
Afronding wzh oude gemeentewerf Wezep	0	19	0	19
Afronding wzh Roezemoes	0	12	0	12
Voorzieningen met een egalisatiefunctie:				
Afvalverwerking	792	0	222	570
Beheerplannen openbare ruimte	10.118	2.046	1.676	10.488
Beheerplannen overig	1.514		1.514	0
Voorzieningen met een bestedingsverplichting:	0	0	0	0
Lokale arbeidsvoorwaarden	4	0	4	0
Totaal	15.969	2.126	4.116	13.978

Het beheerplan 'openbare ruimte' heeft betrekking op de volgende onderwerpen, waarbij per onderwerp de administratieve financiële onderbouwing van het beheerplan is aangegeven:

Beheerplan openbare ruimte	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Boekwaarde 31-12-2017
Wegenonderhoud	2.789	766	864	2.691
Openbare verlichting	10	7	0	17
Groenplan	-6	308	134	168
Riolering	5.389	153	0	5.542
Voorziening grafrechten	572	115	250	437
Voorziening jaarlijks grafonderhoud	1.349	681	424	1.606
Civiele kunstwerken	12	12	3	22
Verkeersregelinstallaties	3	3	0	6
Totaal	10.118	2.046	1.675	10.488

Het beheerplan 'overig' heeft betrekking op de volgende onderwerpen, waarbij per onderwerp de administratieve financiële onderbouwing van het beheerplan is aangegeven:

Beheerplan overig	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Boekwaarde 31-12-2017
Informatisering en Automatisering	1.514		1.514	0
Totaal	1.514	0	1.514	0

Aard en reden van voorzieningen

Voorziening	Aard van de voorziening	Reden van de voorziening	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
Verlies- voorziening bedrijventerrein H'Broek	Opvang verplichtingen per balansdatum met een onzekere omvang.	De voorziening is gevormd op basis van de grondexploitatie- berekening van het bedrijvenpark.	Het resultaat van de actualisatie van de grondexploitatieber- ekening van het bedrijvenpark.	Het resultaat van de actualisatie van de grondexploitatie- berekening van het Bedrijvenpark of als zich daadwerkelijk een verlies voordoet.
Pensioenfonds wethouders	Opvang verplichtingen per balansdatum met een in te schatten omvang.	Voldoen aan pensioenverplichtin- gen oud-wethouders en huidige wethouders.	Verschil tussen stand voorziening en uitkomst actuariële waarde-berekening.	Uitkering ouderdoms- of nabestaanden- pensioen en waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten.
Voorziening voormalig bestuur	Opvang verplichtingen per balansdatum met een in te schatten omvang.	Voldoen aan toekomstige uitkerings- verplichtingen.	Mutaties in het bestand voormalig bestuur.	Uitkeringen aan voormalig bestuur.

Voorziening	Aard van de voorziening	Reden van de voorziening	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
Voorziening voormalig personeel	Opvang verplichtingen per balansdatum met een in te schatten omvang.	Voldoen aan toekomstige uitkeringsverplichtingen.	Mutaties in het bestand voormalig personeel.	Gemeentelijke aandeel in uitkeringen aan voormalig personeel.
Voorziening monumenten	Opvang verplichtingen per balansdatum met een in te schatten omvang.	Opvang subsidie aanvragen uit structuurvisie karakteristieke- en monumentale boerderijen.	Ontvangen gelden voor splitsing van boerderijen.	Uit te keren subsidies conform de subsidieverordening Erfgoed.
Afronding Oldebroek Centrum	Opvang verplichtingen per balansdatum met een onzekere omvang.	De afronding van het project nadat het complex is gesloten. Dit zijn de nog te verwachten kosten.	MPG 2017	De kosten die nog gemaakt gaan worden ter afronding van het project.
Afronding bedrijventerein Oude Dijk	Opvang verplichtingen per balansdatum met een onzekere omvang.	De afronding van het project nadat het complex is gesloten. Dit zijn de nog te verwachten kosten.	MPG 2017	De kosten die nog gemaakt gaan worden ter afronding van het project.
Afronding wzh oude gemeente-werf Wezep	Opvang verplichtingen per balansdatum met een onzekere omvang.	De afronding van het project nadat het complex is gesloten. Dit zijn de nog te verwachten kosten.	MPG 2018	De kosten die nog gemaakt gaan worden ter afronding van het project.
Afronding wzh Roezemoes	Opvang verplichtingen per balansdatum met een onzekere omvang.	De afronding van het project nadat het complex is gesloten. Dit zijn de nog te verwachten kosten.	MPG 2018	De kosten die nog gemaakt gaan worden ter afronding van het project.
Afval-verwerking	Opvang van schommelingen	Opvang van schommelingen in kosten en tarieven	Realisatieverschil ten opzichte van de begroting	Realisatieverschillen ten opzichte van de begroting
Beheerplan openbare ruimte	Egalisatie van beheerkosten.	Egalisatie van kosten op basis van het beheerplan.	Normbedrag uit beheer-plan en verschillen in een jaar ten opzichte van het vastgestelde normbedrag	Beheerkosten die begroot zijn in het vastgestelde normbedrag
Beheerplan overig	Egalisatie van beheerkosten.	Egalisatie van kosten op basis van het beheerplan.	Normbedrag uit beheer-plan en verschillen in een jaar ten opzichte van het vastgestelde normbedrag	Beheerkosten die begroot zijn in het vastgestelde normbedrag
Lokale arbeidsvoorwaarden	Egalisatie van kosten.	Rijksbijdrage t.b.v. personeel.	Omvang specifiek onderdeel rijksbijdrage.	In overleg met Georganiseerd Overleg vastgestelde bestemming.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar					
	Saldo 01-01-2017	Aangegane geldlening	Jaarlijkse aflossingen	Algehele aflossing	Saldo 31-12-2017
Onderhandse leningen	7.814	0	909	0	6.905
Waarborgsommen	3	0	0	0	3
Totaal	7.817	0	909	0	6.908

De totale rentelast voor het jaar 2016 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 426.570,-.
De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 378.623,-.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Crediteuren	3.076	50.394	47.949	5.521
Banksaldo	0	78.352	77.972	380
Totaal	3.076	128.746	125.921	5.901

Overlopende passiva				
	Boekwaarde 01-01-2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Nog te betalen bedragen:				0
Aangegane verplichtingen	2.094	3.793	2.682	3.205
Diverse banken, rente geldleningen	282	252	282	252
Betalingen onderweg	338	6.963	6.895	405
Vooruitontvangen bedragen:				
Europese overheidslichamen				
Het Rijk:				
- werkdeel WWB	43	0	43	0
- Wet sociale werkvoorziening	44	0	44	0
Overige Nederlandse overheidslichamen				
- Subsidie provincie Gelderland	25	114	0	139
Overig:				
- Overl.passiva VIKa	49	5	47	7
-Vooruitontvangen pacht	21	3	6	18
Overige:				
Overige overlopende passiva	487	53.066	53.542	11
Totaal	3.383	64.196	63.541	4.037

Niet opgenomen overlopende passiva:

Na het afsluiten van de financiële administratie 2017 zijn (tussenstand d.d. 23-03-2018) 136 facturen ontvangen, die betrekking hebben op leveringen in het jaar 2017. Het totaal van deze facturen, die een resultaat hebben, bedraagt exclusief BTW € 201.372,-. Genoemd bedrag wordt in het verslagjaar 2018 verantwoord. In 2017 is in totaal € 2.557.360,- aan verplichtingen opgenomen.

Gewaarborgde geldleningen				
Onderdeel I	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Drinkwatervoorziening	1.350	per aandeel	129	116
Woningbouw	4.916	100%	4.267	4.153
Bedrijfsgebouwen	1.000	100%	652	609
Onderwijsgebouwen	3.750	100%	3.377	3.302
Bedrijventerrein	11.000	33%	13.000	13.000
Culturele instellingen	1.056	100%	521	503
Werkvoorziening	140	14%	297	286
Totaal	23.212		22.243	21.969
Onderdeel II				
Stand garantieverplichtingen particuliere woningbouw per 31 december (50% - 100 leningen)			561	472
Totaal			561	472
WSW borglening				
Waarborgfonds Sociale Woningbouw – achtervang			42.850	42.850
Totaal			42.850	42.850
Totaal gewaarborgde geldleningen			65.654	65.291
Nog te verhalen verliezen per 31 december			0	0

Belangrijke financiële verplichtingen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste financiële verplichtingen (>€ 100.000,-) weergegeven per 31-12-2017.

Naam leverancier	Jaarbedrag (in €)	Afloopdatum	Betreft
Gelderse Sport Federatie	165.000	31-12-2019	Combinatiefunctionarissen
ICSadviseurs	115.000	31-12-2019	Herhuisvestingsonderzoek Dorpshuis Wezep

Overzicht baten en lasten over 2017

(Bedragen x € 1.000,-)	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar ná wijziging			Realisatie		
Omschr. programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Bestuurlijke aangelegenheden	1.017	3.962	2.945	1.204	4.202	-2.998	2.299	4.460	-2.161
3.2 Ruimtelijk beleid en handhaving	229	1.672	1.443	2.268	3.610	-1.342	1.758	2.706	-948
3.3 Beheer en uitvoering	9.502	12.314	2.812	12.175	17.136	-4.961	15.549	14.061	1.488
3.4 Maatschappelijke ontwikkelingen	4.499	23.858	19.359	4.706	25.551	-20.845	6.227	26.762	-20.535
3.5 Klantcontacten en bedrijfsvoering	730	1.279	549	920	1.545	-625	1.188	1.602	-414
3.6 Algemene dekkingsmiddelen	39.720	4.719	35.001	39.873	4.434	35.439	41.037	5.535	35.502
3.7 Overhead	99	7.506	7.407	99	7.561	-7.462	33	7.454	-7.421
Vennootschapsbelasting			0			0			-
Subtotaal programma's	55.796	55.310	486	61.245	64.039	-2.794	68.091	62.580	5.511
Resultaat voor bestemming	486			-2.794			5.511		

Mutaties reserves:	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Bestuurlijke aangelegenheden	32	12	20	56	16	40	766	1.740	-974
3.2 Ruimtelijk beleid en handhaving	40	-	40	1.306	730	576	1.152	266	886
3.3 Beheer en uitvoering	221	723	-502	1.518	886	632	817	6.393	-5.576
3.4 Maatschappelijke ontwikkelingen	319	467	-148	3.045	1.760	1.285	3.632	1.789	1.843
3.5 Klantcontacten en bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.6 Algemene dekkingsmiddelen	34	-	34	34	-	34	34	-	34
3.7 Overhead	70		70	1.104	598	506	915	598	317
Vennootschapsbelasting			0			0			-
Subtotaal programma's	716	1.202	-486	7.063	3.990	3.073	7.316	10.786	-3.470
Mutaties reserves	-486			3.073			-3.470		
Gerealiseerd resultaat	0			279			2.041		

Programmarekening conform taakvelden

Programmarekening (ingericht conform taakvelden)	Baten	lasten	Saldo
Bestuurlijke aangelegenheden	2.298.891	4.459.605	-2.160.714
Taakveld 0.1 Bestuur	243.203	1.542.702	-1.299.499
Taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie	2.055.689	1.497.921	557.768
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer		1.354.701	-1.354.701
Taakveld 1.2 Openbare orde en Veiligheid		64.282	-64.282
Maatschappelijke ontwikkelingen	6.226.870	26.761.578	-20.534.707
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs		3.955	-3.955
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	2.005	1.282.974	-1.280.969
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	289.120	812.482	-523.362
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	45.142	390.879	-345.737
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	188.480	1.937.763	-1.749.283
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		109.327	-109.327
Taakveld 5.4 Musea		47.927	-47.927
Taakveld 5.6 Media		351.478	-351.478
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	197.945	2.731.434	-2.533.489
Taakveld 6.2 Wijkteams		853.385	-853.385
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	5.209.020	6.065.251	-856.231
Taakveld 6.4 Begeleide participatie	44.435	3.801.566	-3.757.131
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	207	490.783	-490.576
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	225	585.598	-585.374
Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		1.711.920	-1.711.920
Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	6.690	4.113.896	-4.107.206
Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+	241.444	26.999	214.445
Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-		609.027	-609.027
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	2.159	834.934	-832.775
Ruimtelijk beleid, economie, milieu en handhaving	1.758.141	2.706.526	-948.384
Taakveld 0.2 Burgerzaken	736	66.658	-65.923
Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en overige gronden	761.141	798.551	-37.410
Taakveld 1.2 Openbare orde en Veiligheid	1.360	64.347	-62.987
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling		64.559	-64.559
Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	430.000	5.722	-5.722
Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	390	46.068	-45.678
Taakveld 5.4 Musea	21.317	33.625	-12.308
Taakveld 7.4 Milieubeheer	60.023	676.845	-616.821
Taakveld 8.1 Ruimtelijke Ordening	423.428	480.093	-56.665
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	59.747	470.059	-410.312

Programmarekening (ingericht conform taakvelden)	Baten	lasten	Saldo
Beheer openbare ruimte, verkeer, vervoer, recreatie en toerisme, grondbedrijf	15.548.887	14.061.120	1.487.766
Taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie	280	317.936	-317.656
Taakveld 1.2 Openbare orde en Veiligheid		32.544	-32.544
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer	1.020.570	3.286.410	-2.265.840
Taakveld 2.4 Economische Havens en waterwegen		133.081	-133.081
Taakveld 3.4 Economische promotie	32.577	115.036	-82.459
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	147.497	1.598.251	-1.450.754
Taakveld 7.2 Riolering	1.512.379	930.369	582.010
Taakveld 7.3 Afval	2.506.287	1.931.676	574.611
Taakveld 7.5 Begraafplaatsen	1.210.130	1.315.260	-105.130
Taakveld 8.2 Grondexploitatie	9.119.166	4.400.558	4.718.609
Dienstverlening	1.188.158	1.602.546	-414.388
Taakveld 0.2 Burgerzaken	415.130	525.192	-110.062
Taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie	4.214	372.876	-368.662
Taakveld 0.61 OZB woningen		109.082	-109.082
Taakveld 1.2 Openbare orde en Veiligheid	16.539	12.786	3.753
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	752.275	582.610	169.665
Algemene dekkingsmiddelen	41.037.138	5.534.807	35.502.331
Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening			0
Taakveld 0.5 Treasury	3.486.705	2.297.854	1.188.851
Taakveld 0.61 OZB woningen	1.104.890	125.930	978.960
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	3.442.355		3.442.355
Taakveld 0.64 Belastingen overig	1.814.789	34.490	1.780.299
Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	27.543.842		27.543.842
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	3.094.605	3.073.098	21.506
Taakveld 3.4 Economische promotie	549.952	3.436	546.516
Overhead	33.000	7.453.613	-7.420.613
Taakveld 0.4 Overhead	33.000	7.453.613	-7.420.613
Saldo van baten en lasten	68.091.086	62.579.795	5.511.291
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	7.315.415	10.785.087	-3.469.672
Resultaat na bestemming	75.406.502	73.364.882	2.041.619

6. Wet Normering Topinkomens (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeente Oldebroek. Het voor gemeente Oldebroek toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 €181.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking³ en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	M. van de Geijn	J. Tabak
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.413,64	74.056,02
Beloningen betaalbaar op termijn	14.072,40	10.781,52
<i>Subtotaal</i>	<i>112.486,04</i>	<i>84.837,54</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	112.486,04	84.837,54
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/3 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	89.495,47	73.341,45
Beloningen betaalbaar op termijn	12.687,21	9.753,00
Totale bezoldiging 2016	102.182,68	83.094,45

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

7.Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d.10 oktober 2017												
Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator				
OC W	D 9	Onderwijs achterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 Gemeenten			Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
									<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>
									€ 208.910	€ 0	€ 27.437	€ 0

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
				Bedrag		Bedrag			
			Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08			
		1							
SZ	G	2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
			€ 3.682.889	€ 24.153	€ 539.341	€ 731	€ 49.166	€ 272	

[illegible]

	taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> <i>G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> <i>G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer:</i> <i>G3 / 09</i>	
		€ 0	€ 0	Ja	